

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У
КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Миљан Д. Миљковић

СЕМАНТИЧКО-ПРАГМАТИЧКА ОПРАВДАНОСТ
УПОТРЕБЕ АНГЛИЦИЗАМА У ДНЕВНОМ ЛИСТУ
„ПОЛИТИКА“

ОД 2006 – 2016. ГОДИНЕ У СРБИЈИ

Докторска дисертација

Косовска Митровица, 2020

UNIVERSITY OF PRISTINA
TEMPORARY SETTLED IN
KOSOVSKA MITROVICA
FACULTY OF PHILOSOPHY

Miljan D. Miljković

SEMANTIC AND PRAGMATIC JUSTIFICATION OF THE
USE OF ANGLICISMS IN THE DAILY NEWSPAPER
"POLITIKA" FROM 2006 - 2016 IN SERBIA

Doctoral Dissertation

Kosovska Mitrovica, 2020

Ментор: проф. Др Слободанка Ђолић, редовни професор, англистичка лингвистика, Универзитет Уметности у Београду, Факултет примењених уметности

Ментор: проф. др Драгана Спасић, редовни професор, англистичка лингвистика, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Филозофски факултет

Сажетак

Предмет овог истраживања су позајмљене речи – англицизми као део лексичког система српског језика.

Полазећи од чињенице да свеprisутна глобализација утиче на све аспекте људског живота, логично је да се тај утицај итекако одражава и на језик као средство комуникације међу људима. Истраживање се бави англицизмима који се посматрају, анализирају и истражују на два језичка нивоа: семантичком и прагматичком. Обрађени су сви разлози употребе англицизама. Истраживање је организовано на тај начин да се систематизују англицизми у оквиру корпуса сакупљеног из дневног листа „Политика“ у периоду од 2006 – 2016. године.

На бази корпуса одређен је теоријски оквир истраживања, који је обухватио типологију обележја англицизама, након чега су показани резултати истраживања и најзад, урађена је анализа добијених резултата да бисмо на крају извели закључке истраживања.

Извршена је и обрађена класификација позајмљених речианглицизама и урађен је табеларни приказ. Англицизме смо класификовали у три групе: оправдане, неоправдане и делимично оправдане. Након анализе сумирани су резултати кроз „реално стање“ у свакодневној употреби енглеске лексике у српском корпусу. Англицизми у корпусу приказани су у оквиру кратких делова реченица, односно, контекста у којима се англицизмипојављују у дневном листу „Политика“. Дошли смо до закључка да су се поједине позајмљене речи – англицизми одомаћили у српском језику а наведени су и фактори који су довели до ове појаве.

Детаљно су обрађени подаци до којих смо дошли анализом корпусних јединица, број речи – англицизама, њихова заступљеност и подела. Извршена је категоризација позајмљених енглеских речи, типолошка подела датих позајмљеница као и фреквентност употребе англицизама. Одредили смо и функционалну адаптираност позајмљених речи из енглеског језика као и степен њихове интегрисаности. Пошто смо извршили обраду

поменутих података дошло се до констатације да су најзаступљеније именице, придеви а да најмање има позајмљених глагола.

Сазнања на основу испитивања показала су да има много више неоправданих него оправданих англицизама, очекивано је да делимично оправданих англицизама има мање од неоправданих. Доказано је да се српски језик мења, јер су позајмљени англицизми асимиловани на семантичком, морфолошком, фонолошком и творбеном нивоу.

Позајмљенице се прилагођавају лексици у српском језику. Англицизми се позајмљују и асимилују у великом броју случајева када не постоји српска реч, а то су најчешће термини у модерном свету попут интернет, таблет и слично. Сви поменути резултати приказани су кроз графиконе и табеларно.

Као закључак овог истраживања у погледу англицизама који се користе у српском језику у првим декадама 21. века, од 2006 – 2016.године, базирали смо на позајмљеницама из енглеског језика које смо добили у оквиру сакупљеног корпусног материјала из текстова објављених у „Политици“. Закључак нашег истраживања англицизама своди се на бригу за опстанак српског језика у облику каквог га познајемо до пред крај 20. века. Потребно је знати да губљење језичког идентитета значи и губитак идентитета једног народа. Знамо да је језик огледало друштва у коме се развија заједно са својим народом који га користи за комуникацију. На крају истичемо да су хипотезе постављене на почетку истраживања доказане у току анализе корпуса на коме је истраживање англицизама у српском језику и спроведено у овом докторском раду.

Кључне речи: англицизми, глобализам, семантика, прагматика.

УДК број: 811.163.41'373.45:811.111"2006-2016"(054)

Summary

The subject of this research is borrowed words – Anglicisms, as part of the Serbian lexical language system.

According to the fact that omnipresent globalization affects all aspects of human life, it is logical that this influence is very much reflected in the language as a means of communication between people. This research deals with Anglicisms that are observed, analyzed and investigated at two linguistic levels: semantic and pragmatic. All the reasons for the use of Anglicisms have been covered. This research is organized in such a way as to systematize Anglicisms within the corpus collected from the daily newspaper Politika in the period from 2006-2016.

The conceptual framework of the research was determined based on the corpus, which included the typology of the characteristics of Anglicisms, after which the results of the research were presented and the analysis of the results was finally done, in order to draw the conclusions of this research.

The classification of borrowed words – Anglicisms was made and processed and a tabular presentation of borrowed Anglicisms, was performed. Anglicisms were classified into three groups: justified, partially justified and unjustified. After the analysis, the results were summarized through the "real situation" in the everyday use of the English lexicon in the Serbian Corps. Anglicisms in the corpus are presented within short sections of sentences, that is, the contexts in which Anglicisms appear in the daily newspaper Politika. We have come to the conclusion that some borrowed words - Anglicisms have become domesticated in the Serbian language, and the factors that led to this phenomenon are listed.

The data collected have been analyzed to affirm Anglicisms, their representation, and distribution. The categorization of borrowed English words, typological division of borrowings and frequency of use of Anglicisms were performed. We also determined the functional adaptation of the borrowed words from English, as well as the degree of their integration. The aforementioned

processing of data led to the conclusion that the most common are nouns, adjectives and that at least are borrowed verbs.

Testimony has shown that there are many more unjustified than justified Anglicisms: It is expected that there will be less justified Anglicisms than unjustified ones. It has also been proven that the Serbian language is changing, because borrowed Anglicisms are assimilated on the semantic, morphological, phonological and formation level.

The borrowings are adapted to the Serbian language vocabulary. Anglicisms are borrowed and assimilated in many cases when there is no Serbian word, and these are the most common terms in the modern world such as the internet, tablets, and the like. All these results are presented through charts and tables.

As a conclusion of this research regarding Anglicisms used in the Serbian language in the first decades of the 21st century, from 2006-2016, we based the conclusions on the English language borrowings that we received as a part of the collected corpus material from the texts published in the daily newspaper Politika. The conclusion of our study about Anglicisms comes down to the concern for the survival of the Serbian language in the form we know it until the end of the 20th century. It is necessary to point out that losing one's language identity also means one's national identity being lost. We know that language is a mirror of the society in which it develops with its people who use it to communicate. In the end, we emphasize that the hypotheses raised at the beginning of the research were proven during the analysis of the corpus on which Anglicism research in the Serbian language was conducted in this doctoral thesis.

Keywords: Anglicism, globalization, semantics, pragmatics.

UDC number: 811.163.41'373.45:811.111"2006-2016"(054)

САДРЖАЈ

1. УВОДНЕ ПОСТАВКЕ ИСТРАЖИВАЊА.....	11
1.1. Предмет истраживања	12
1.2. Задаци, циљеви и очекивања.....	14
1.3. Хипотезе и релевантне теорије истраживања.....	17
1.3.1. Језици уконтакту.....	17
1.3.2. Врсте међујезичких контакта.....	18
1.4. План рада, методе и приступи истраживању.....	21
1.5. Корпус истраживања.....	22
1.6. Релевантност корпуса и доступне литературе.....	23
1.7. Семантичка категорија англицизама.....	24
1.8. Прагматичка категорија англицизама.....	26
2. ТЕОРИЈСКИ ПРЕГЛЕД АНГЛИЦИЗАМА У САВРЕМЕНИМ УСЛОВИМА	28
2.1. Дефинисање појма англицизма.....	29
2.2. Англицизми као синоними за речи у српском језику.....	31
2.3. Позајмљенице и кованице у својству ширења вокабулара језика.....	32
2.4. Корпусна и конатктна лингвистика у служби истраживања англицизама...33	
2.5. Историјска лингвистика и значај оправданости англицизама у језику.....35	
2.6. Англицизми у литератури на српском језику.....	36
3. ТИПОЛОШКА ОБЕЛЕЖЈА АНГЛИЦИЗАМА.....	38
3.1. Класификација англицизама.....	39
3.2. Одомаћени англицизми и извори ове појаве у језику.....	41
3.3. Подела англицизама у семантичком оквиру писаног језика.....	44
3.4. Критеријум идентичности значења домаћих речи и одомаћених англицизама.....	45
3.5. Критеријум оправданости англицизама у језику.....	47
3.6. Медији као важан фактор за прилив англицизама у српском језику.....	49

4. КОНЦЕПТ ЕНГЛЕСКОГ КАО МЕЂУНАРОДНОГ ЈЕЗИКА ГЛОБАЛНОГ СВЕТА.....	52
4.1. Терминолошка разматрања.....	53
4.2. Интеркултурна прагматика употребе енглеског језика и англицизама глобално и у српском језику.....	53
4.3. Англицизми као иновације у развоју српског вокабулара.....	55
4.3.1. Друштвене појаве као манифестације за критеријум оправданости англицизама у језику.....	56
4.3.2. Преобликовани англицизми у српском језичком систему.....	58
4.3.3. Категорија истоветности и сличности значења домаћих речи и англицизама у српском језику.....	60
4.4. Појам „кварења“ и „чистоће“ језика и улога англицизама.....	61
5. ДИСКУСИЈА РЕЗУЛТАТА НАУЧНОГ ИСТРАЖИВАЊА АНГЛИЦИЗАМА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ.....	64
5.1. Приказ семантичко-прагматичке оправданости/неоправданости употребе англицизама у дневном листу „Политика“ у Србији.....	65
5.2. Критеријум оправданости и граматичке категорије у употреби англицизама у дневном листу „Политика“ у Србији у периоду од 2006 – 2016. године....	74
5.3. Поглед на широку распрострањеност англицизама у дневном листу „Политика“ у Србији.....	82
5.4. Разлози за критеријум идентичности значења домаћих речи насупрот англицизмима у дневном листу „Политика“ у Србији.....	91
5.5. Дискусија неоправданих англицизама у својству исказивања стила и друштвеног престижа кроз анализу примера из дневног листа „Политика“ у Србији.....	94
5.6. Завршна разматрања анализе резултата истраживања семантичко-прагматичког места и употребе англицизама у дневном листу „Политика“ у Србији.....	104
6. ЗАКЉУЧАК ИСТРАЖИВАЊА.....	108

7. БИБЛИОГРАФИЈА КОРИШЋЕНА У РАДУ.....	114
8. ПРИЛОГ.....	120
8.1. Табела 1: Листа оправдане употребе англицизама у оквиру семантичко-прагматичке манифестације у српском језику на корпусу дневног листа „Политика“ у периоду од 2006 – 2016. године.....	120
8.2. Табела 2: Оправдани и одомаћени англицизми из политичког жаргона из дневног листа „Политика“ у периоду од 2006-2016.године.....	158
8.3. Табела 3: Листа неоправдане употребе англицизама у оквиру семантичко-прагматичке манифестације у српском језику на корпусу дневног листа „Политика“ у периоду од 2006 – 2016. године.....	188
8.4. Листа делимичне оправданости употребе англицизама на основу критеријума идентичности значења домаћих речи и англицизама у српском језику на корпусу дневног листа „Политика“ у периоду од 2006 – 2016. године.....	247
8.5. Изјава о ауторству.....	277
8.6. Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада.....	278
8.7. Изјава о коришћењу.....	280

1. УВОДНЕ ПОСТАВКЕ ИСТРАЖИВАЊА

Глобализација је, у ширем смислу речи, довела до значајних промена у развоју друштва и њени се ефекти одражавају, између осталог, и на језик народа који је изложен различитим спољашњим утицајима. Језик прати и у њему се огледају промене кроз које један народ пролази у економском, технолошком, политичком и свим другим развојним деловима друштва у једном временском раздобљу. Двадесет први век нас великом брзином уводи у различите промене у смислу бржег економског развоја. Државне границе нису више препрека за комуникацију међу народима широм света. Телекомуникације су учиниле да људи долазе у контакте у тренутку када је то потребно. Електроника заједно са роботистиком уводи новине у живот сваког појединца на земљи. Путује се а да се не мора физички сести у неко превозно средство, јер поседујемо могућности умрежења са деловима света до којих би нам требало много сати лета авионом да стигнемо и обавимо потребан посао. Договарамо се и размењујемо идеје и мисли, стварамо контакте, ширимо међународну сарадњу, договарамо се и потписујемо пословне уговоре. Све су то радње које су данас могуће уз помоћ електронских средстава и комуникативних технологија.

Језик је основни преносилац комуникације и договора међу народима те је највише изложен утицајима који долазе споља. Србија и српски језик пролазе кроз савремене токове промена у светским размерама који се виде у присуству страних речи за које можемо слободно рећи да су преплавиле вокабулар нашег језика. У првом реду ради се о присуству англицизама. Разлози су многобројни и на овом месту нећемо улазити у детаље ове језичке појаве. Помињемо мноштво англицизама у српском језику само због чињенице која нас је определила да се одлучимо да извршимо истраживање, покажемо и докажемо на конкретним примерима из српског језика да свака појава англицизма није и неопходна.

Истраживање под називом „Семантичко-прагматичка оправданост употребе англицизама у српском језику на материјалу из дневних новина „Политике“ објављене у периоду од 2006 – 2016. године у Србији“ подељено је на осам поглавља. Прво поглавље „Уводне поставке истраживања“ бави се дефинисањем циљева и задатака истраживања, одређивањем хипотеза и постављањем теорије на којој ће се истраживање заснивати. Друго поглавље „Теоријске поставке истраживања англицизама“ даће детаљан теоријски оквир истраживања као и основе корпусне и историјске лингвистике као

значајних области лингвистике важних за предузимање конкретних корака у одређивању извора ширења спољашњих утицаја који се врше на српски језик. „Типолошка обележја англицизама“ је тема трећег поглавља. Разматраће се категоризација и типологизација англицизамаи приказаће се однос у погледу места, улоге и значаја англицизама у својству позајмљеница или кованица у српском језику. Англицизми који се посматрају као иновације у развоју вокабулара, опште речено српског језика, посматраће се са становишта концепта ширења енглеског језика на све четири стране света и то као међународног, глобалног, светског и језика *lingua franca*. Дакле, четврто поглавље има наслов „Концепт енглеског као међународног језика глобалног света“. У петом поглављу приказаћемо резултате извршеног истраживања након чега ће уследити дискусија и анализа добијених резултата.Шесто поглавље ће донети закључке истраживања које ћемо прокоментарисати објективном и субјективном методом. Субјективна метода ће се заснивати на нашој субјективној процени до које смо дошли током истраживања. После литературе коју смо користили у току теоријских разматрања питања присуства англицизама у српском језику, уследиће прилози са корпусом који је послужио као основ за наше истраживање.

1.1. Предмет истраживања

Основни предмет истраживања су англицизми који се посматрају, анализирају и истражују на два језичка нивоа: семантичком и прагматичком. Семантички ниво или ниво значења, у нашем случају речи које су страног, енглеског порекла, посматраће се у извесним ситуацијама у датим контекстима и као специфични облик синонимије. Ово је из разлога што се често дешава да страна, енглеска реч замењује српску реч из одређеног разлога. О разлозима синонимије говорићемо касније у оквиру теоријских поставки предмета о коме је реч.

Предмет нашег истраживања су речи – англицизми као део лексичког система српског језика. Српски језик попут других језика света долази у контакт са енглеским језиком који на њега врши снажан утицај. Глобализација доноси поред других фактора и фактор идентификације са језиком и народом који је постао језик масовне употребе у свету. Жеља за језичком идентификацијом повлачи свесно или несвесно и културну

идентификацију те у крајњем виду добијамо англицизме који ступају у синтагматске и парадигматске односе са домаћом лексиком. На тај начин страна енглеска лексика добија нови облик употребе и постаје не домаћа, већ одомаћена лексика у српском језику.

Технолошка предност развоја земаља енглеског говорног подручја, пре свега Енглеске и Америке, има велики утицај на прилив англицизама у српски језик. Ове одомаћене речи добијају значења попут домаће лексике као антоними, синоними и хипоними. Ми се у нашем раду нећемо бавити поменути значењима, али ћемо споменути синонимне облике који се учестало срећу у српском језику. То ће уследити кроз анализу и дискусију корпуса који смо користили као основ за истраживање.

Сведоци смо да је присуство страних речи, највише англицизама, у савременом српском језику из дана у дан све учесталије. Разлоге за ову учесталу појаву којом се мења, између осталог, дух језика, односно његова спољашња структура, проналазимо у првом реду у свету електронике и роботистике, а утицаји комуникативних технологија још више и значајније поспешују и омасовљују употребу англицизама.

Међусобна размена информација између народа и њихових појединаца широм земљине кугле, убрзава циљеве за бржи просперитет нација, али истовремено утиче и на квалитет језика, посебно на језике тзв. малих народа, попут српског народа, јер њихово целокупно уздицање зависи од усаглашавања са развојем светске научне мисли и све бржег технолошког развоја. Држати корак са другим нацијама широм света није нимало лак задатак. Трка за напредком мора да има цену, а језик је тај који трпи можда и један од највећих спољашњих утицаја: некад због краткоће времена, некад због лажног осећања престижа, некад из незнања, итд. стране речи се не замењују српским еквивалентима већ се остављају у изворном облику или незнатно промењене, тек толико да личе на српске изворне речи. Готово да је одомаћено да се каже у српском контексту како се нешто „делетује“, или се „сурфује“ по интернету, или се „гугла“ за информацијама. Закључци који се доносе на важним седницама Владе су увек „транспарентни“, итд.

Према томе, језик мањинског народа источне Европе и Балкана, српски, подложен је утицајима енглеског језика. Разлози су многобројни; већином је у питању пословни или друштвени престиж, док је некад употреба англицизама последица незнања или се правда немогућношћу изналажења адекватних преводних еквивалената за речи којих у српском језику нема. Многе друштвене групе попут студентске популације, ученика средњих

школа или младих уопште чине базу из које у српски језик се уводе англицизми који се одомаћују, улазе у употребу свакодневног језика, а усвајају се и од стране других припадника српске језичке заједнице те, најзад, постају део језичког система српског језика.

Чести и свакодневни контакти стручњака из различитих области науке и технике утицали су и на све чешћу употребу енглеског језика. Ова чињеница показује да енглески језик, на путу комуникације и прожимања различитих култура и културних образаца, оставља значајне трагове у језику неенглеских изворних говорника, који се манифестују и у појави све већег броја англицизама који улазе у норму језика и постају важан фактор у даљем развоју вокабуларасрпског али и других светских језика.

Терминолошки лексикон је значајан за истраживање англицизама у српском језику зато што у стручном језику англицизам попуњава лексичку празнину недостатка домаће речи за дати технолошки и стручан термин. Говорници су склони да радије преузму страну реч него да стварају нову реч у свом језику за одређени стручан термин. Ова појава је распрострањена у области новинарства, културе, спорта, вештачке интелигенције, компјутера итд. Наше истраживање везано је за језик новинског извештавања из различитих области живота људи у српској заједници. Сматрамо да ће ово истраживање пружити релевантне податке о очувању језичке „чистоће“ односно о „прљању“ српског језика под утицајима високо развијених светских друштава.

1.2 Задаци, циљеви и очекивања

Одређивање задатака и циљева истраживања зависи у великој мери од дефиниције англицизама коју узимамо као основну у нашем раду. Познати англиста Рудолф Филиповић у раду под насловом „Историјска – примарна етимологија насупрот секундарној етимологији англицизама у европским језицима“ (Мишеска-Томић и Радовановић 2000) врши поделу англицизама на примарне и секундарне зависно од етимологије речи. „Примарни“ англицизми имају историјску потпору, односно, ради се о таквој врсти англицизама који су етимолошки енглеске изворне речи, те се историјски посматрано дефинишу као примарни англицизми. За разлику од примарних, „секундарни“ англицизми су речи које су изворно настале од речи грчког или, у великом

броју случаја, латинског порекла и као такве, ушле су најпре у језички систем енглеског језика да би касније кроз време и језике у контакту постале позајмљенице у српском језику. Оваква подела англицизама спада у домен историјске лингвистике. Навели смо ову проширену поделу англицизама због важности коју има и у нашем раду. Истичемо на овом месту да се у докторском раду нећемо бавити етимологијом англицизама јер то није тема докторске дисертације. Дефиниција која ће бити водила за наше истраживање англицизама у српском језику односиће се на опште познату дефиницију да су англицизми речи позајмљене из енглеског језика који се поред домаће лексике одомаћују или су се одомаћили у српском језику и постали део српског лексикона. Можемо слободно рећи да су се англицизми у српском језику стопили са српским речима и постали, како истиче Прћић „англосрпске“ речи (Прћић 2005:23). Период у коме се развој српског језика налази већ дуги низ година може се према Прћићу назвати „англоглобализацијом“ српског језика. Поменута квалификација српског језика није јединствена. У свету сви језици осим енглеског пролазе кроз фазу англоглобализације зато што је енглески глобални језик за споразумевање свих народа на Земљи.

Задаци које смо поставили током рада на докторској дисертацији су следећи:

1) Одредити корпус за истраживање.

У нашем случају корпус је састављен из материјала који смо добили из дневног листа „Политика“ објављеног у периоду од десет година, 2006 – 2016. године.

2) Извршити истраживање засновано на новинском дискурсу.

Сматрамо да је ова одлука значајна јер је језик дневне штампе свеprisутан у свакодневном животу људи и пресудан је за језичке промене које настају због тежње човека да буде „у тренду“ не само са вестима које добија из дневне штампе, већ да језик изражавања постане део свакодневне језичке праксе људи – читалаца штампе.

3) Сакупити корпус на нивоу лексичког система српског језика.

Будући да новинари прате савремене теме из свих области живота и рада друштва и да их упоређују са светским трендовима развоја, новинари су на извору свих могућих информација па тако и језик којим саопштавају вести обилују страним речима, некада кованицама које се у ходу стварају. Задатак

нам је да анализирамо новинске текстове и сакупимо речи које долазе из енглеског језика.

Циљеви докторске дисертације и истраживања које смо поставили као кључни део овога рада баве се анализом англицизама у српском језику који настају на основу универзалног језичког феномена „језици у контакту“. Циљеве истраживања одредили смо према следећем редоследу:

- 1) Извршићемо категоризацију англицизама према њиховој врсти.
- 2) Урадићемо типолошку поделу англицизама на оправдане, неоправдане и делимично оправдане англицизме. Ради се о томе да се реч енглеског порекла употребљава и у ситуацијама – контекстима када за њену употребу не постоји чврсто оправдање.
- 3) Анализираћемо фреквентност употребе англицизама у оквиру нашег корпуса. У анализи ћемо се ослонити на субјективни критеријум. Фокусираћемо се на наша запажања о фреквентности употребе англицизама у датом корпусу.
- 4) Одредићемо степен функционалне адаптираности англицизама у српском језику.
- 5) Одредићемо степен интегрисаности англицизама у српском језику

Очекујемо да наше истраживање англицизама покаже, у највећем броју примера из корпуса којег смо одабрали, да се англицизми неоправдано употребљавају и да се већина англицизама може заменити српским речима. Такође сматрамо да ћемо показати и доказати на примерима речи из српског језика да је англофони утицај изузетно снажан и да су многе енглеске речи већ постале саставни део српске лексике јер су се инкорпорирале у свакодневни жаргон. Посебно су технички, информатички, спортски и други дискурси асимилovali енглеске речи и прихватили их као домаће тако да у неким говорним ситуацијама, такође и у писаној комуникацији, не можемо увек са сигурношћу направити разграниченост страних позајмљених речи од домаћих. Другим речима, многи англицизми постали су део стандардног српског језика. Верујемо да ће нам новински корпус пружити могућност да извршимо разграничења оправданости позајмљеница као дела прихваћеног лексикона српског језика.

1.3. Хипотезе и теоријске поставке истраживања

Хипотезе од којих полазимо у истраживању англицизама у српском језику су следеће:

- 1) Прва хипотеза је да у корпусу који нам служи за истраживање има много више неоправданих од оправданих англицизама.
- 2) Очекујемо да делимично оправданих англицизама има мање у односу на неоправдане англицизме.
- 3) Оправданих англицизама нема у мери у којој су присутни неоправдани англицизми у српском језику.
- 4) Очекујемо да истраживање покаже да се српски језик мења јер су позајмљени англицизми асимиловани на семантичком, морфолошком, фонолошком и творбеном нивоу.
- 5) Прагматичка страна англицизама у српском језику показује се на конкретним примерима из датог корпуса за истраживање.
- 6) Присуство англицизама у српском језику је неизбежно због утицаја стране, западне политике на развој српског друштва и његову транзицију односно прелазак у демократску земљу.
- 7) Англицизми постају део „престижа“ у српском друштву; стиче се лажна перспектива припадности вишим слојевима српског друштва, онима који су „ученији“ и „богатији“ и који, на тај начин постају „ближи“ другачијем културном и цивилизацијском контексту.
- 8) Семантичка одређеност англицизама добија на значају у прагматици, односно, употреби страних речи за одређене циљеве: економског и пословног напретка, друштвеног и индустријског развоја, образованости народа у циљу прихватања и развоја светских трендова комуникације итд.

1.3.1. Језици у контакту

Англицизми настају као резултат контакта једног језика са другим. Као последица језичког контакта развија се двојезичност или вишејезичност, стварају се механизми за

адаптацију и асимилацију нових речи, а језичка политика и језичко планирање добијају нове основе на којима се даље развијају. Проблемом језичког контакта и утицајима које говорници датих језика врше један на другог чини предмет контактне лингвистике. Ради се о језичкој интеракцији и трансферу лингвистичких особености. У нашем раду пажња ће бити усмерена на лексику српског језика, а с тим у вези и на енглеску лексику чији су утицаји веома снажни. Језички контакт представља „главни разлог језичких промена“ сматра Гремли (Gramley 2004). Први лингвисти који су запазили и објаснили појаву језичког контакта су Уриел Вајнрајх (Uriel Weinreich, *Languages in Contact*, 1953) и Ајнар Хаубер (Einar Haugen, *The Norwegian Language in America*, 1953). Сара Томансон (Sarah Thomason) сматра да је језички контакт уствари језичка норма (Thomason 2013).

Англицизми у српском језику су језичка норма јер се не могу избећи будући да енглески језик влада светом и да је постао водећи инструмент у јавном, друштвеном и пословном животу људи. Позајмљенице из енглеског језика се прилагођавају употреби лексике у српском језику да би затим биле потпуно асимиловане у дати језик. Англицизми се позајмљују и асимилију у српски језик у великом броју случајева када не постоји српска реч за дати термин у модерном свету као што су то речи интернет, таблет, мобилни (телефон) и др. Овакав начин примања енглеских речи долази због попуњавања празнина, празног простора који се створио у лексичком систему јер српски језик нема реч за дати термин.

Језици у контакту имају и ограничења својих утицаја. Ради се о језичкој политици када се штити језик од претераних утицаја другог језика. Примере налазимо у српској лексици за рачунар уместо компјутер (англицизам), видљиво, прозирно уместо транспарентно (англицизам), за брисање уместо делетовање (англицизам), за додатак уместо атачмент (англицизам) итд.

1.3.2. Врсте међујезичких контаката

Међујезички контакти могу бити различитих врста и типова. Поменућемо неке најфреквентније по нашем мишљењу.

- 1) Друштвени фактори.

Интензитет контакта и однос према ставовима говорника воде променама у језику. Промене су обично на нивоу вокабулара језика. Другим речима, уводе се позајмљенице у језик које мењају некад и саму структуру лексичког система. Типови оваквих промена зависе од интензитета ауторитативности ставова говорника да би се асимиловали у језик. Данас имамо много примера посебно из регистра техничких наука и телекомуниативних технологија. Ауторитативност долази од стручњака поменутих области у свету са којима се долази у контакт на разне начине: вербално кроз разговор, коментаре и слично или путем друштвених мрежа, блогова, електронске поште итд.

2) Фактор језичког трансфера.

Веома значајан фактор у стварању интензитета језичког контакта, према схватању Џефа Сигела (Jeff Siegel) јесте „језички трансфер“ који настаје као последица „језички контактних ситуација“. Професор Сигел назива овакав вид трансфера „функционалним трансфером“ (Siegel 2012).¹ Функционални трансфер, према Сигелу, се дефинише на следећи начин: „Функционални трансфер се дефинише као примена граматичких функција морфеме из једног језика која се преноси на морфеме другог језика које нормално немају дате функције. У односу на језички контакт највише примера ове врсте долази од трансфера који утиче на стварање нове граматичке морфеме у проширеном језику пиджин (pidgin) или креол (creole) као резултат употребе лексичке морфеме у језику реципиента-примаоца са семантичким и синтаксичким карактеристикама граматичке морфеме језика из које долази – језика даваоца“ (Сигел 2012:187). Други вид функционалног трансфера, према Сигелу, налази се код већ „постојеће граматичке морфеме у језику даваоца која се користи са свим особеностима семантичке морфеме, али не и синтаксичке, у граматичкој морфеми језика примаоца“.

¹This is “functional transfer”, defined as applying the grammatical functions of a morpheme from one language to a morpheme in another language that does not normally have these functions. With regard to language contact, most reported instances of this kind of transfer concern the creation of a new grammatical morpheme in an expanded pidgin or creole, resulting from the use of a lexical morpheme of the lexifier (here the recipient language, RL) with semantic and syntactic properties of a grammatical morpheme of the substrate language(s) (here the source language(s), SL). (Siegel 2012, p.187).

Примера функционалног трансфера има доста у употреби англицизама у српском језику: „Хоћеш да *четујемо* на *нету*?“ „Четовати“, глагол, употребљен у облику српске граматичке морфеме и стављен у одговарајући синтаксички контекст. „Нет“, лексичка морфема, користи се у значењу мреже за комуникацију, односно, скраћено од речи интернет.

3) Фактор језичког кода.

Језици у контакту могу утицати један на други у случајевима када се додају, одузимају или замењују карактеристике једног и другог језика. Замена кода је један од најфреквентнијих фактора у контакту два језика. У питању је наизменична употреба два језика код једног истог говорника. Код билингвалних говорника користе се два језика, сваки језик се употребљава у једној посебној ситуацији према потреби (Thomason 2001).

4) Фактор несавршеног учења.

Сара Томасон у приручнику под називом „Језици у контакту“ (Thomason 2013:691) подвлачи значај фактора несавршеног учења који води интерференцији два или више језика. Томасон и Кауфман (1988) наводе два типа интерференције и то на нивоу лексике, односно вокабулара. У питању су позајмљенице (borrowings) и кованице (impositions). Код позајмљеница се преносе карактеристике речи (семантичке, синтаксичке, граматичке) у језик примаоца, док се кованице стварају на бази језичких карактеристика речи језика примаоца. Тако, на пример, у оквиру енглеског језика имамо реч *garage* [ˈgæra:dʒ] за разлику од [ˈgæridʒ] на фонолошком нивоу позајмљене речи из француске лексике. Ова је реч примљена и код нас преко енглеског из француског језика као „гаража“.

Уопштено говорећи, стране речи које прихвата један језик у свом развоју могу потицати од: „генетског фактора“ развоја језика, односно историјског, када кроз историјски развој два језика ступају у контакт због различитих фактора међузависности: политичких, друштвених, културних, технолошких и других утицаја узајамне повезаности два народа. Други извор су тзв. „индуковане позајмљенице“ које кроз језичке контакте улазе у језик због фактора наглог развоја

технике и технологије, медицинских наука и слично. Језик не може истом брзином да попуњава празнине у лексикону речима које су у основи српског порекла, већ се прилагођава брзом развоју друштва и научне мисли коју прати технолошки развој глобалног света, те се преузимају стране речи које улазе у језички систем као позајмљенице.

1.4. План рада, методе и приступи истраживању

Истраживање семантичке и прагматичке компоненте англицизама у српском језику је организовано на начин да систематизује англицизме у оквиру корпуса из дневног листа „Политика“ и организује табеларни приказ добијених резултата.

Прво питање које постављамо на почетку истраживачког процеса је *како* решити проблем класификације и типологизације англицизама на датом корпусу. План нам је да урадимо попис свих нађених англицизама у дневном листу „Политика“ у периоду од 2006 – 2016. године. Након тога класификоваћемо и табеларно приказати пронађене англицизме према три критеријума: оправдани, неоправдани и делимично оправдани англицизми. Анализа и дискусија три поменута типа англицизама извршиће се на примерима у оквиру семантичког и прагматичког нивоа употребе у српском језику. У извесним случајевима применићемо метод контрастирања употребе позајмљених речи у енглеском и српском језику како бисмо указали на различитост употребе у поменута два језика и евентуално оправдали употребу термина у српском дискурсу новинског и свакодневног језика у Србији. Одредићемо валидност оправданости позајмљених речи из енглеског језика.

Истраживање које вршимо има прагматичку вредност. Показаћемо на корпусу зашто извесне речи енглеског порекла се могу сматрати одомаћеним делом српске лексике. Такође ћемо указати на термине који су потпуно непотребно ушли у лексички систем српског језика. У анализи ће се приказати разлози и фактори који су довели до ове појаве.

Методологија нашег истраживања имаће у основи квантитативан и квалитативан приступ. Наши циљеви су да опишемо појаву англицизама у српском језику, да је дефинишемо, да одредимо интерферентне каузалне везе између енглеских и српских термина ако постоје у употреби два облика лексичке морфеме за исто значење речи и да

објаснимо разлоге позајмљеница у српском језику које долазе из енглеског језика у великом броју.

Емпиријским истраживањем сумираћемо резултате кроз реално „стање ствари“ у свакодневној пракси употребе енглеске лексике у српском дискурсу. Користићемо аналитички метод и метод обсервације примера лексике на датом корпусу истраживања. Корпус се састоји од кратких делова реченица, контекста у којима се англицизми појављују у дневној штампи листа „Политика“ у Србији.

Диференцијална обележја англицизама биће урађена квалитативном методом анализе семантике оправданости англицизама и њихове употребне вредности у датим контекстима до којих смо дошли приликом сакупљања корпуса.

У дискусији резултата истраживања оцена фреквентности употребе одређених англицизама у датом корпусу засниваће се на субјективној оцени истраживача. Било је немогуће бројати учесталост одређеног англицизма, јер би такав приступ захтевао велики период да се посвети само бројању лексема, док је од суштинског значаја одређивање релевантности или нерелевантности употребе англицизама у датом контексту језичке интерпретације у српском дискурсу.

Истраживање има прагматички значај за развој српског друштва у погледу развоја језика и одређивања језичке политике на којој би се базирала „заштита“ српског језика од претераног уноса страних речи.

Иако је процес развоја било ког светског језика у односу интерференције са језицима са којима ступа у контакт по неком основу, природан и неминован процес, постоји могућност уништења језика и пропадања уколико прилив страних речи превазиђе могућности пријема без последица на пропадање језика које у крајњој инстанци води његовом гашењу.

1.5. Корпус истраживања

Корпус истраживања англицизама у погледу семантичке и прагматичке оправданости њихове употребе и места које заузимају у лексичком систему српског језика, чини избор англицизама из свакодневног језика у писаном облику израженом путем језика штампе и новинског дискурса. Корпус чине англицизми изоловани или у

краћим контекстима ради лакшег разумевања поруке и значења. Контексти су фразе, делови реченице или колокације које пружају довољан увид у анализу англицизама према циљевима које смо поставили на почетку овог рада.

Материјал за који смо се определили у нашем истраживању је дневни лист „Политика“. Англицизме смо бирали из свих рубрика које постоје у наведеном дневном листу. Период истраживања обухватио је временски распон од десет година 2006 – 2016.године. Разлог због којег смо се определили за дати период налази се у чињеници што је 2006.година почетак 21.века када масовни покрет глобализације у свету узима брз темпо развоја. Промене у језику не заостају за другим променама кроз које пролази светско друштво.Из тог разлогасматрамо да ће резултати нашег истраживања допринети стварању другачије политике развоја језика уопште, на првом месту српског језика, што нас у овом истраживању највише интересује.

1.6. Релевантност корпуса и доступне литературе

Тематика англицизама је јако раширена област којом се баве лингвисти и примењени лингвисти широм света. Истраживања обухватају велики број светских језика из разлога што су сви изложени великом притиску који енглески језик чини путем лексике која продире у све поре друштвене и научне мисли. Ни један сегмент друштва није ослобођен овог утицаја.

Литература која се бави проблемима англицизама има веома велики дијапазон интересовања: од историјске лингвистике, преко теорије језичког контакта, корпусне лингвистике до контрастивних језичких истраживања. Истим проблемом баве се историчари и теоретичари језика, примењени лингвисти и историчари књижевности, затим антрополози, социолози и многи други стручњаци из различитих научних области.

Лексикон или вокабулар једног језика сагледава се и проучава са разних страна тако да постаје мултидисциплинарна област за истраживање.

Наш избор литературе усредредиће се на изворе који се баве факторима настанка англицизама, на концепт теорије језика у контакту и литературе која се бави типологизацијом и квалификацијом англицизама у оквирима општег језика и свакодневног језичког дискурса.

1.7. Семантичка категорија англицизама

Англицизме посматрамо у истраживању као делове лексике па их стога квалификујемо као лексичке морфеме које су по дефиницији најмање значењске јединице у језику. Морфеме могу бити лексичке и граматичке и оба типа се карактеришу специфичним значењем.

Позајмљенице се дефинишу као речи које се присвајају и усвајају у систем једног језика под утицајем другог језика са којим ступају у заједнички контакт. Оне постају део лексичког система на посредан или непосредан начин. Позајмљенице које можемо назвати *посредним* долазе у језик уз помоћ неког посредног извора информација као што је то дневна штампа која свакодневно доноси вести из различитих домена живота у друштву, а са њима и термине страног порекла. Константним деловањем кроз штампу, стране речи се одомаћују док не постану нераскидиво део лексичког система једног језика. Језик примаоца прихвата стране речи у форми и семантичком набоју какав имају у језику даваоца. Данас је јасно да је један од најфреквентнијих посредних начина да англицизми постану део вокабулара једног лексичког система, утицај интернет комуникативних технологија. Средства непосредног утицаја су у употреби широм света и готово да нема краја новинама на овом пољу технолошког развоја. Чињеница је да се стварају нови термини из дана у дан, а други језици осим енглеског (из кога долази многобројна терминологија повезана са новинама на пољу нових облика комуникација) нису у могућности да домаћим речима језички испрате поменуте новине. Дешава се, међутим, да се значење прошири и промени у свакодневној пракси употребе речи и да значење буде промењено у складу са жаргоном дискурса у коме се англицизам употребљава (пиџин и креол).

У нашем докторском раду и истраживању определили смо се за посредно усвојене англицизме кроз утицаје које новинари чине путем писане речи у извештајима за дневне новине. Желели смо да усмеримо пажњу и интересовање на текстове из „Политике“, сматрајући да се ради о дневном листу који важи за озбиљнији у новинском свету штампе у Србији. Из тог разлога очекивања су нам да у „Политици“ нећемо наћи велики број англицизама јер се текстови лекторишу од стране лингвиста српског језика и сматрали

смо да они воде рачуна о заштити српског језика од претеране интерференције страних израза и речи страног порекла.

За разлику од посредног постоји *непосредни* начин уношења и усвајања речи страног порекла. Позајмљенице постају део лексике у непосредном контакту људи са заједничким интересима и циљевима. То је, како кажу лингвисти, случај са билингвалним особама. Оне настоје да у току билингвалних ситуација користе термине из оба језика. На тај начин се језици „обогаћују“ страним речима. У области лингвистичких истраживања, а у вези са позајмљеницама, посебно англицизмима којих је у последње две деценије има врло много у светским језицима, поставља се следеће питање: да ли се регистар једног језика обогаћује или „квари“ и „прља“ увођењем позајмљеница, у нашем случају, англицизама који постају део српског лексикона? Томас Магнер (Thomas Magner 1996:91) сматра да се енглески језик у Америци треба „очистити“ од утицаја „пристрасности и стигме“. Он у кратким цртама приказује „Нови Тестамент“ и „Псалме“ који чине превод „Библије“ која је преведена на тзв. „политички коректан језик“, јер је феминисткињама сметало што се у „Библији“ јављају речи као „Господар“, „Син Божји“ и слично. У „Новом Тестаменту“ аутори – теолози који су учествовали у преводу, обраћају се Богу не са Оче већ Оче-Мајко како би задовољили захтеве феминисткиња. Почев од промена у енглеском језику, долази до промена и у српском језику, па тако од речи секретар (у значењу особе без обзира на пол која води неко одељење у фирми, корпорацији, универзитету и сл.) настају речи секретар и секретарка. Ово је један од примера како на посредан начин, преко једног покрета у друштву којег покреће један друштвени слој људи – феминисткиње, се може утицати на промене у лексици језика и стварању нових речи каквих није било раније у речнику. Соња Филиповић Ковачевић у раду под насловом „Лексика у српском језику под утицајем енглеског у жаргону омладине у клиповима јутјубера Јасерштајна“ приказује и образлаже англицизме у српском језику у смислу „појаве настанка и промена лексичких јединица под утицајем енглеског језика, које имају тенденцију да се прелију у стандардни језик“ (Филиповић Ковачевић 2018:69). Друкчије речено, када један англицизам постане сасвим одомаћен у српском језику и постане потпуно асимилован у лексикон језика, постаје део стандарда српског лексикона.

У оквиру „Језикофила“ или како кажу, места где се решавају питања језичких проблема, дана 15. фебруара 2019. године под насловом „Англицизми наши насушни“

наводе се англицизми који су са обликом и значењем из енглеског језика пренесени у српски задржавши тако енглеска значења. У чланку се помињу речи које су се потпуно асимиловале у српски лексикон и постале део стандарда српског језика попут англицизама „аутсајдер, ласер, беџ, бенд, фудбал, мјузикл, интервју, дерби“ и др. за разлику од оних англицизама који се још нису довољно прилагодили и одомаћили да би постали део стандардног језика као што су „бестселер, бекстејџ, бекграунд, дедлајн, фриленсер“ и др. Како каже аутор овог чланка, то су англицизми које речници српског језика још увек не бележе као делове српског лексикона, међутим фреквентна им је употреба у одређеним слојевима друштва.

Наше истраживање англицизама у српском језику у делу које ће се бавити аналитичким приступом узмеће у обзир значења англицизама у српском језику, док ће се упоредном анализом значења у енглеском и српском регистру доћи до значења какво се у датом контексту језичког исказа у оквиру истраженог корпуса појављује.

1.8. Прагматичка категорија англицизама

Одређивање прагматичке категорије англицизама повезано је са њиховом употребом у говору за остварење практичног вида комуникације. „Прагматизам је појам грчког порекла, настао од грчке речи *прагма*, што значи – дело, чин, рад и припада филозофском правцу који акценат ставља на односе између теорије и праксе. Особа која заступа прагматизам се назива – прагматик или прагматиста. Прагматичари су више присталице искуства и праксе, него теорије и учења. Прагматичност је појам, такође грчког порекла, настао од речи *прагматикос*, што у преводу значи – делотворан, послован“²

Многи англицизми постали су део српског говорног језика и одомаћили су се у тој мери да се готово тешко разликују од српских израза или речи. Када на пример продавачица ципела упита муштерију „Шта могу да учиним за Вас?“ она је употребила англицизам који у енглеској фрази гласи, "What I can do for you?". Када се јављамо на телефонски позив обично кажемо „Хало!“ што је такође англицизам од енглеске речи “Hallo!“. Примере из подручја прагматичке категорије англицизама налазимо у раду под

² <https://www.znacenjereci.com>

насловом „Прагматички англицизми у српском језику“ (Мишић-Илић и Лопичић 2011). Како се у овом раду наводи, „прагматичким англицизмима се означава употреба дискурских формула из енглеског језика у ситуацијама када за њих постоје одговарајуће и устаљене формуле у српском језику, као и увођење дискурских формула из енглеског језика тамо где постоји извесна дискурсна празнина, тј. где нема никаквих дискурских формула у српском језику“ (Мишић-Илић и Лопичић 2011: 263). Јул (Yule 1996: 3) истиче да се прагматика бави значењем у датом контексту. Англицизам је у примеру када на питање „Како сте?“ одговоримо са „ОК“. Овај англицизам по значењу одговара српском језичком изразу „Добро сам“. Поменути аутори Мишић-Илић, Лопичић као и Прћић (2005) наводе да се прагматички англицизми могу посматрати као *социокултурни* и *лингвистички*.

У нашем истраживању, које се бави англицизмима у писаном контексту новинског жаргона, може се наћи по неки прагматички англицизам и то само ако је језик у новинском чланку веома близак говорном дискурсу. Оно чиме ћемо се бавити у раду и истраживању биће анализа англицизама и њихова практична употреба за потребе писаног језика штампе.

2. ТЕОРИЈСКИ ПРЕГЛЕД АНГЛИЦИЗАМА У САВРЕМЕНИМ УСЛОВИМА

У овом другом делу рада бавићемо се питањима везаним за обележја англицизама, дефинисањем самог појма као и питањима неминовности интерференције језика који долазе у контакт. Позајмљенице – англицизми, у нашем истраживању, настају као резултат последичне везе два или више језика.

Међу језицима као и међу људима, постоји диференцијација на супериорне, мање супериорне и инфериорне језике света. Уколико се један језик сматра супериорнијим у односу на други, његов утицај се осећа у језику другог који је мање супериоран, односно, инфериоран по значају у поређењу са првим. За ову особеност трке језика за супериорношћу над другим језицима света можемо наћи еквиваленте на свим нивоима социокултурних заједница људи. Нације које су напредније у развоју било политичком, економском, дигиталном, технолошком, итд. постају надређене другим нацијама које заостају у напретку. Такве нације, супериорне, добијају посебан третман у односу на све друге, осећају моћ да владају над другим нацијама па се њихова схватања по важним питањима света уважавају и поштују.

Трка за супериорношћу језика завршила се на почетку трећег миленијума тако што је енглески избио на прво место и постао најраширенији језик за споразумевање широких маса људи, а посебно је нашао употребу у бизнису, науци и дигиталном свету. Енглески је постао инструмент за остваривање циљева глобализације која већ данас, на крају друге декаде 21. века влада светом.

Глобални и интернационални статус енглеског језика отвара могућности за промене у језицима мање супериорним и посебно оних инфериорних. Речи позајмљене из енглеског језика постају свакодневна појава која се више и не запажа као нешто посебно. Готово да је нормално и логично да се користе речи из дигиталног енглеског света и у свакодневном говору свих узраста и генерација људи. Истичемо овакав тренд у српском језику који обилује позајмљеницама из енглеског језика. Обично наглашавамо да се ради о речима које се преузимају из енглеског, али то могу бити и целе фразе, синтагме, колокације, чак и краће реченице. Марија Боранијашевић (2017: 62) сматра да неки преузети англицизми немају право дефинисано значење у српском језику и улога им је дискутабилна. „Шта уосталом у српском језику значи реч *јутјубер* или *јутјуберка* скована

преманазиву *Јутјуб (YouTube)* портала? Да ли је онда по аналогији особа која користи апликацију *Вајбер (Viber)* *вајберка*? Уосталом да бисте постали „познати *јутјубер*“ неопходно је да имате одређени број прегледа, *лајкова*, и да уз то имате велики број *суба* (скраћено од *субскрајбер*)!?!?!“

Проблем са англицизмима у српском језику је велики. Они се преузимају према Прћићу (2005:154) „без икаквог видљивог система и размишљања – и онда када је то објективно потребно, и онда када није. Под 'објективном потребом' подразумева се допринос неког англицизма у изражајности српског језика, тј. у систем српског језика се уводи нови појам који се датим англицизмом именује. Такви су на пример, милкшејк, таблоид, скенер, модем, хардвер, софтвер, интернет, бестселер и многи други, који су српски језик обогатили не само новим обликом, тј.самом речју, него и новим и до сада непознатим садржајем и значењем“.

Професор Прћић, који је један од српских водећих лингвиста модерног доба, уводи термин *англоглобализације* српског језика. У извесним примерима у комуникацији на српском језику, посебно код млађе генерације, старија генерација не разуме о чему је реч, као на пример: *кад завршиш четовање, искулирај па се јави, јер не могу да те хендлујем овакву каква си на нету*.

Наше истраживање англицизама неће имати за корпус говорни језик, већ само писани. Међутим, слична терминологија се може пронаћи и у писаној штампи, јер новинари млађе генерације лако прихватају језичке новине и путем својих новинских текстова утичу на широке масе људи. Старија генерација такође подлеже утицајима англоглобализације па се и код њих могу наћи извесни термини који излазе из оквира српског језика и свакодневног жаргона.

2.1. Дефинисање појма англицизма

Постоје различите дефиниције англицизама, али се све углавном своде на дефиницију да су англицизми речи преузете из енглеског језика у својству позајљеница (*borrowings or loanwords*). Твртко Прћић дефинише англицизме као речи „које су преузете из енглеског језика као језика даваоца и које су уклопљене у систем српског, као језика примаоца“ (Прчић 2005: 154). Он тврди да постоје две групе англицизама у српском

језику. Прву групу сачињавају лексичке јединице (мисли се на речи и афиксе) које су или директно преузете из енглеског језика и као такве се употребљавају у српском језику или долазе из енглеског језика, а заправо су изворно најчешће латинског порекла. За прву групу англицизама Прћић даје следеће примере: мониторинг, припејд, даунлодовати, док су примери за другу групу англицизама – едукација, евалуација, хармонизација, итд. (Прћић 20014:114). Википедија (Wikipedia) наводи да су „англицизми речи преузете из енглеског језика и прилагођене српском језику. Англицизам у српском језику је извесна особина енглеског језика која је пренесена у српски језик“. Горлах Манфред (Görlach Manfred) у свом „Речнику европских англицизама у шеснаест европских језика“, али не и српском, даје следећу дефиницију англицизама: „Англицизам је реч или идиом који је препознатљиво енглески по форми (правопис, изговор, морфологија или бар по једном од ова три) али је прихваћен као једна јединица у речнику језика примаоца“³. Рудолф Филиповић (1986:36) сматра да англицизми настају „кад језици као средства за културни саобраћај дођу у међусобни контакт, тада врло брзо и често примају стране називе за нове предмете и појмове тако што су их преузели од неке друге језичке заједнице. Те се нове речи прилагођавају законима језика који их је преузео“. У књизи „Англицизми у хрватском или српском језику“ Филиповић даје дефиницију англицизма: „Англицизам је свака ријеч преузета из енглеског језика која означава неки предмет, идеју или појам као суставне дјелове енглеске цивилизације; она не мора бити енглеског поријекла, али мора бити адаптирана према суставу енглеског језика и интегрирана у енглески вокабулар“ (Филиповић 1990:17). Једна од дефиниција која даје више објашњења за појам англицизма је следећа: „Под термином англицизма се подразумевају лексичке јединице (речи и афикси) које су или преузете из енглеског језика у српски или се у српском јављају подстакнуте утицајем енглеског језика, а изворно су најчешће латинизми, као и лексичке и синтаксичке јединице (тј. речи, синтагме и реченице) српског језика које одражавају норму или обичаје енглеског језика кријући у облицима српског језика значења и/или употребе својствене облицима енглеског језика“.⁴

У литератури о англицизмима обично се говори о речима које се преузимају из енглеског, ређе о морфемама и лексемама. Термин „реч“ може се дефинисати као говорна

³An Anglicism is a word or idiom that is recognizably English in its form (spelling, pronunciation, morphology or at least one of the three) but is accepted as an item in the vocabulary of the receptor language-

⁴http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/nastavno_vece/9sednica11/mira.milic.pdf: str.135

или писана јединица језика. Ако се реч користи у писаном језику она представља „читав низ лингвистичких облика који су створени комбинацијом једне основе и различитих флективних елемената без промене врсте речи“ (Merriam - WebsterDictionary). Овој дефиницији додаћемо да је реч независна јединица која се састоји од једне или више морфема које могу бити слободне или везане. Лексема је део речи који носи њено основно значење.

Стивен Улман (Stephen Ullman) у књизи „Semantics“ (1951) даје поделу англицизама према значењу на следеће четири групе:

1. Англицизми по сличности значења: метафоре;
2. Англицизми по блискости значења: метонимија;
3. Англицизми по сличности облика или народна етимологија;

Под народном етимологијом подразумева да се страна реч мења по узору на домаћу реч којој је слична. Сличност речи може бити изазвана стварном или случајном историјском сродношћу.

4. Блискост облика или елипса.

Будући да говоримо о англицизмима, српски језик као и други језици који преузимају англицизме, а они се обично преузимају као целе речи, и када постану довољно одомаћене у српском језику, постају део лексикона и улазе у састав српског језичког система.

2.2 Англицизми као синоними за речи у српском језику

Тема овог кратког потпоглавља разматра питање англицизама у својству синонима у српском језику, што иначе није централна тема овог рада и истраживања. У току рада на овој докторској дисертацији нећемо се бавити синонимијом, међутим сматрамо да је неопходно поменути, бар у кратким цртама, овај језички феномен у вези са позајмљеницама – англицизмима.

Синонимија спада у подручје семантике јер се ради о значењу речи сличног или истог значења. Мира Милић (2013) се у свом докторском раду и књизи објављеној под називом „Англицизми као синоними у српском језику“ посветила детаљној обради синонимије у енглеском и српском језику и ово питање темељно и

систематски анализovala. Ми немамо намеру да се упуштамо у анализу синонимије већ да покажемо на неким примерима постојање овог феномена који се јавља приликом усвајања англицизама у српски језик.

Пошто нећемо улазити у научну анализу појаве синонимије са увођењем англицизма у српски језик, желимо на овом месту да истакнемо да апсолутне синонимије има јако ретко и да ако се јави у почетку када се реч из енглеског језика преузела у српски, обично у даљој употреби промени значење у већем или мањем обиму. Значења енглеске речи и одређене српске речи са истим или сличним значењем се у каснијој употреби издиференцира у посебна значења. Контактна лингвистика објашњава овај феномен синонимије као последицу позајмленица које узимамо из енглеског језика не водећи рачуна, у први мах, да ли постоји домаћа реч за дато значење страног термина. Корпусна лингвистика нам омогућава да кроз корпус великог броја англицизама истражимо ову појаву и закључимо да ли се ради о правој синонимији или не. Навешћемо пример англицизма *едукација*, која је првобитно постала део енглеског језика као позајмленица из латинског, а касније као таква усвојена енглеска реч преузета је у српски регистар и језички систем. У српском језику постоје речи *образовање* и *васпитање*, али се истовремено као синоним користи и *едукација*. Ове речи нису апсолутни синоними у српском језику. Њихова значења су се издиференцирала. Када некога *васпитавамо* не морамо обавезно и да га *образујемо* односно *едукујемо* или *учимо* добром понашању.

2.3. Позајмленице и кованице у својству ширења вокабулара језика

Постоји бојазан да позајмленицама кваримо језик, односно да велики број позајмлених речи из неког другог језика може довести чак и до гашења језика јер бива преплављен речима страног порекла па на крају и сам пређе у део тог другог језика, дакле, стопи се са њим. Предраг Спасојевић (2011) је на свом блогу поставио текст на тему неологизама и навео следеће мишљење: „Српски језик је широм отворио врата за примања речи из других језика, избацујући притом своје речи. Ради се о неумерености и помодности што већ сада јесте озбиљна опасност за опстанак и развитак српског језика. Највећи тровачи нашег језика су гласила – штампа, радио, телевизија и званични говор политике. Време је за аларм и за озбиљне послове у општенационалном интересу!“

Англицизми као позајмљенице улазе у српски језик и као део престижа у друштву, јер се на тај начин показује да знамо више и боље од других. Такође се може рећи да присуство англицизама у српском језику јесте и питање стила начина изражавања. Англицизми су некад део жаргона говора одређене групације у друштву који на тај начин истичу своју припадност групи, а сматрају да се на тај начин издвајају из „гомиле“ и дистанцирају од ње. Овом пориву подлежу многи чланови друштва, па тако и новинари, телевизијски репортери, аналитичари савремених политичких збивања у земљи и свету и многи други. Чини нам се да се нове ствари лако прихватају и врло брзо усвајају.

Навели смо у ранијим деловима овога рада да су англицизми речи које се усвајају из енглеског језика у облику у коме долазе, као нпр. *Вајбер, транспарентан, коуч, софа, кафа* итд. Уз англицизме стварају се и кованице – неологизми, па тако имамо *јутјубера* или *јутјуберку, трендсетерка* и др.

Према свему до сада реченом о англицизмима у овом раду, морамо да кажемо да речи које прихватамо у српском језику из енглеског обогаћују и проширују речник. Можда бисмо могли да надокнадимо терминолошке празнине у српском језику стварањем нових речи за термине које немамо, али то је ствар српских лингвиста у чије надлежности не можемо да се мешамо.

2.4. Корпусна и контактна лингвистика у служби истраживања англицизама

Корпусна и контактна лингвистика су посебне две врсте гране лингвистике које имају за циљ да научно одреде домене лингвистичких грана важних за валидно и релевантно истраживање и посебно за релевантност закључака у анализи резултата.

Корпусна лингвистика се бави дефинисањем корпуса и шта се подразумева под термином „корпус“ за истраживачки рад.

Корпусни лингвисти Синклер (Sinclair 1991), Кенеди (Kennedy 1998), Мекенери и Хардиеј (McEnery & Hardie 2012) и други сматрају да се дефиниција корпуса односи на материјал који чине цели текстови не само речи и фразе. Синклер (1996) проширује дефиницију корпуса на речи и фразе као делове корпуса истраживања. Корпусна лингвистика се посматра као лингвистичко – методичка грана. Да би корпус био валидан и да би се резултати добијени на основу њега сматрали релевантним и валидним и,

надасветачним, корпус би требало да се прикупља из различитих извора и да се користе различити мерни инструменти.

У нашем раду ми смо се определили за корпус речи, фраза и краћих делова реченица до којих смо дошли техником сакупљања и вађења позајмљених речи – англицизама из дневне штампе. Определили смо се за лист „Политика“ због традиције коју има у српској штампи и широке популације људи у Србији који читају ове дневне новине. „Политика“ у својој концепцији и према уређивачкој политици има широк дијапазон тема из живота, политичких збивања на тлу Србије и света, економске политике, теме из света књижевности, спорта и моде и других значајних области које су интересантне за људе у Србији. Сматрамо да је корпус валидан и релевантан за истраживање јер смо се окренули једном типу дискурса, новинарском и репортерском у писаном облику. Период истраживања је обухватио време од десет година излажења овог дневног листа на тлу Србије.

Контактна лингвистика чини још једну грану лингвистике важну за истраживање када су у питању језички утицаји. У ранијим деловима рада објаснили смо основе контактне лингвистике и навели неке од разлога зашто језици делују један на други у свету у време када је живот на земљи постао глобалан. Овде ћемо додати само један податак да је српски језик инфериоран по броју становника који њиме говоре у односу на енглески као светски језик. Становници Србије гледају у свет са очекивањима разних врста, а да би подмирили своје потребе у трци да прате светске трендове, битан је енглески језик.

Контактна лингвистика као грана лингвистике помаже нам да сагледамо потребу друштва за међудржавним и међунационалним контактима који у тој узрочнопоследичној вези објашњавају могућности за проширење вокабулара једног или оба језика у контакту.

Наше истраживање узело је у обзир контакте српског и енглеског језика до којих долази свакодневно путем медија, штампе, телевизије, филмова који се емитују већином са англофоних подручја и др.

2.5. Историјска лингвистика и значај оправданости англицизама у језику

У претходним деловима рада писали смо о англицизмима као позајмљеним речима из енглеског језика. Историјска лингвистика нам пружа увид у енглеске речи и њихово порекло. Етимологија речи је значајна ако желимо да будемо експлицитни у тврдњама да су англицизми речи енглеског порекла и су речи које су некад прихваћене у систем енглеског језика као позајмљенице, а затим након извесног времена су се пренеле из енглеског у, на пример, српски језик.

Историјска лингвистика као посебна грана лингвистике проучава развој језика на равни дијахроније и синхроније. Предмет изучавања су промене до којих долази у језику и проучавају се сви језички нивои: фонетско-фонолошки, морфолошки, синтаксички, семантички и, најзад, прагматички.

Примена дијахронијске анализе језика омогућава да се прати етимолошки развој језика од самог настанка до данашњих дана. Када говоримо о енглеском језику морамо имати на уму да су позајмљенице из других језика, понајвише из латинског, грчког, француског, скандинавских језика и др. значајно утицале на развој енглеског вокабулара. То је био начин богаћења енглеског језика. У средњем веку, у периоду од 12. до 14. века енглески се обогатио позајмљеницима из француског језика у веома великом обиму. Енглеска реч за теле: *calf* добила је додатни термин за телеће месо: *veal*, што се десило са свим енглеским речима које су означавале домаће животиње и месо као храна које се користи од њих добило је француске позајмљенице. То је био случај и у свету моде, судству и у свим оним сегментима друштва који су се сматрали луксузом и друштвеним престижом и помодарством у том периоду.⁵ Речи попут козметика – *cosmetics* (грчког порекла), лосион – *lotion* (латинског порекла) ушле су у енглески језик из старо француског (Old French), пудер – *powder* (латинског порекла) ушла је као позајмљеница у енглески из Old French и све ове и овакве речи постале су део енглеског вокабулара и преузете су из енглеског језика да би постале у српском језику део српског регистра⁶ (Martinez 2017).

⁵Види за више информација о позајмљеницима из француског језика које су постале део језичког система енглеског језика, у Barnhart 1995, Ђолић 2002, Crystal 1995, Blake 1996.

⁶Више о англицизмима из области козметике које су постале део вокабулара енглеског језика, а зитм преко енглеског ушле и у друге светске језике, видети код Мартинез 2017.

Остајући и даље у пољу историјске лингвистике и питања историјске оправданости англицизама у српском језику, сматрамо да је корисно истаћи на овом месту да су енглески и српски језик сродни језици јер припадају истој породици језика: индоевропској. Разлика је у томе што је енглески језик германског порекла и припада германској грани индоевропске породице, док је српски језик словенског порекла те припада словенској грани индоевропске породице језика. Такође морамо поменути да је енглески *кентум*, а српски *сатем* језик према морфолошкој подели језика индоевропске породице. Посматрајући са те стране, историјске и дијахронијске, не чуди што српски добија позајмљенице из енглеског језика с једне стране, док с друге стране, како смо већ у више махова истицали у овом раду, империјализам енглеског језика у свету одражава се и на српски језик. Ширење употребе енглеског језика широм света довело је до све већег утицаја енглеског на српски, који у последње две деценије бележи огроман прилив англицизама. Ово представља озбиљну претњу српском језику да доживи велике промене у језичком систему. Лингвисти се с правом питају којим језиком говоримо данас у Србији: српским или англосрпским? Кахру (Kachru 1994: 135) истиче податак да се данас „по први пут у историјској лингвистици дешава да је један језик остварио контакт са практично свим језичким породицама, и формално и функционално“.⁷

У нашем докторском раду и истраживању англицизама нећемо правити разлику у смислу етимолошког порекла позајмљенице из енглеског језика. За наше истраживање биће битно да реч, англицизам, долази из енглеског језика без додатног објашњења о њеном историјском пореклу.

2.6. Англицизми у литератури на српском језику

Англицизми су тема која интересује лингвисте како српског тако и енглеског језика у Србији. Најистакнутија имена су: Иван Клајн, Твртко Прћић, Надежда Силашки, Гордана Штасни, Гордана Штрбац, Гордана Нејгебауер и многи други. Колико смо могли да сазнамо из доступне литературе, у истраживањима англицизама предњаче англисти и лингвисти српског језика са Филозофског факултета у Новом Саду.

⁷Kachru (1994: 135), “it is for the first time in linguistic history that a language has established contact with practically every language family, both formally and functionally”.

У литератури на српском језику истражују се англицизми на сва четири језичка нивоа, а резултати се приказују аналитичком методом у већини случајева. Заступљени су разни регистри језика почев од свакодневног до стручног и у разним областим струке и науке.

Подаци до којих можемо доћи у литератури објављеној на српском језику, имају велику вредност јер указују на појаву англицизама у српском језику којима смо преплављени. Ово би требало да буде значајно статистички како би се српска јавност подстакла да реагује снажније него до сада и предузме кораке како би обуздавала и смањила унос страних енглеских речи. Сматрамо да српски језик треба подршку у овом смислу не само од лингвиста који указују на овај језички феномен који узима маха, већ и од званичне власти која се бави питањима језичке политике у Србији и заштите српског језика од пропадања.

Наш докторски рад требало би да учини допринос да се језичка политика према српском језику промени кад су у питању англицизми који се множе све више кроз сваки наредни дан. Штампана је један од јаким и утицајних извора за усвајање англицизама у српски језик и вокабулар.

3. ТИПОЛОШКА ОБЕЛЕЖЈА АНГЛИЦИЗАМА

Англицизми се типолошки разликују на пре свега два типа: *лексички англицизми* и *ванлексички англицизми*. Ово је подела коју налазимо код Ивана Клајна (1971:8). Лексичке позајмљенице дели на две врсте: *интегралне* и *калкове*. Интегрална позајмљеница или интегрални англицизам је реч која се преузима из енглеског језика у непромењеном облику као на пример *notebook Toshiba, jazz klub i dr*, док су калкови, према дефиницији Википедије, нове речи које се стварају у језику по узору на речи из других језика. Калкови некада доследно прате оригиналну реч и представљају буквални превод као нпр. *бодигард (bodyguard – engleska reč)*. Калк може да садржи одступање од оригиналне речи у значењу у једном од саставних делова речи попут америчке енглеске речи *sky scraper* што је prevedno на срpski као *neboder*, itd. Клајн врши поделу калкова на *семантичке, синтактичке или фразеолошке*. Ми ћемо се у истраживању држати ове примарне поделе тако да ћемо узимати у расправу и анализу лексичке англицизме и семантичке калкове. Клајн даје пример енглеске речи *star* која је поред значења звезда у српском језику, а по угледу на промењено значење енглеске речи, добила такође промењено значење у српском језику – назив за популарну јавну личност⁸.

Највећи допринос у изучавању питања језика у контакту и питањима англицизама у хрватском или српском језику дао је за науку о језику Рудолф Филиповић. Он уводи термине *примарности* и *секундарности* када описује појаве адаптације позајмљеница у истраживањима које је спроводио у хрватском језику (1986). Ово се односи на посредан и непосредан додир језика даваоца и језика примаоца страних речи. Примарне позајмљенице настају од тренутка када један језички модел изврши утицај на други који га затим интерпретира у својој језичкој манифестацији. Секундарне позајмљенице настају у даљем процесу адаптације тј. од момента интерпретације до момента њене интеграције у други језички систем (Филиповић 1986:55–56). Да бисмо подробније објаснили ову језичку појаву, позајмљенице које долазе у један језик из другог на бази последичног односа концепта језика у контакту, сматрамо да је значајно цитирати Филиповићеве дефиниције англицизама које се налазе у његовим књигама „Англицизми у хрватском или српском језику“ и „Теорије језика у контакту“. „Англицизам енглеска ријеч преузета из

⁸Примери позајмљеница у овом одељку су из Википедије.

енглеског језика као страна ријеч која се, да би се могла интегрirati у сустав језика примаоца и тако постати посуђеница, у току трансфера мора адаптирати према суставу језика примаоца“ (Филиповић 1990:16). Развијајући даље идеју о речима позајмљеним из енглеског језика, Филиповић допуњује своју дефиницију следећим речима, те каже: „Англицизам је свака ријеч преузета из енглеског језика која означава неки предмет, идеју или појам као суставне дијелове енглеске цивилизације; она мора бити енглеског поријекла, али мора бити адаптирана према суставу енглеског језика и интегрirана у енглески вокабулар“ (Филиповић 1990:17).

Филиповић дели процесе увођења англицизама у два смера: први се односи на процес *трансфонемизације* док други узима у обзир трансфер морфема те се одређује терминолошки као *трансморфемизација* (Филиповић 1986:72–73, 1990:30). Роберт Берд (Robert Beard) у књизи „Lexeme - Morpheme Base“ наводи да је морфема најмања значењска јединица у језику која може бити део лексеме или пак да самостално чини лексему (у Brinton, 2000). Метјуз (Mathews 1991) и Лајонс (Layons 1977) су под лексемом подразумевали апстрактну јединицу лексикона која има форму, значење, употребу и функцију. Наше истраживање узима у обзир процес трансморфемизације с обзиром да остајемо у домену уноса англицизама као лексичких јединица у српски језик. У том правцу се одвија како истраживање које предузимамо у оквирима штампаних медија – „Политике“ као дневног листа, тако и аналитички приступ обради добијених англицизама као и тумачење резултата типолошке одређености и класификације англицизама.

3.1. Класификација англицизама

Истраживањем англицизама, њихове природе и места употребе у српском језику као и проблемом њихове класификације дуги низ година се бави професор Филозофског факултета у Новом Саду, Твртко Прћић. У својој књизи под насловом „Енглески у српском“ (2019) дели англицизме на три врсте:

- очигледни англицизми,
- скривени англицизми и
- сирови англицизми.

Под очигледним англицизмима Прћић подразумева лексичке јединице у језику које су интегрисане у дати језик попут следећих примера: милкшејк, роминг, хамбургер, бодибилдер, скенер, ДВД,⁹ затим глаголи: даунлодовати, сурфовати, цогирати итд., придеви као нпр. кул, лајв, припејд или прилози: океј, супер, топ (топ форма и др.). Неке термине, позајмљенице из енглеског, налазимо у српском језику у неприлагођеном облику као на пример *cool*, *prepaid*, ОК и др.

Према Прћићу *скривене англицизме* чине речи, синтагме или реченице који могу у потпуности или делимично да одражавају норму енглеског језика као што су, на пример: *дефинитивно* у значењу сигурно, извесно; затим *разумна цена* (енгл. *reasonable price*) у значењу приступачна цена, *могу ли да Вам помогнем?* (*Can I help you?*), у српском језику се каже „Изволите“, *економија* уместо привреда (енгл. *economy*) и слични примери који се могу наћи у српском језику.

Примери *сирових англицизама*, како наводи Прћић у својој књизи, су на пример *e-mail*, *attachment*, *air-bag*, *all inclusive*, *public relations*, *by the way*, *no comment*, дефинишу се као речи, фразе или реченице које су директно преузете из енглеског без прилагођавања образцу српског језика и интегрисане су у српски језик „само на семантичком и прагматичном плану“ (Прћић 2019: 122–123).

Преобликоване англицизме, који преузимају нови облик са новим значењима када се добијају новине у вокабулару које називамо обличко-садржинске језичке иновације имају за примере речи фајл, модем, спејс шатл, даунлодовати итд. Преобликовани англицизми су заправо очигледни англицизми.

Ослањајући се и даље на теорију англосрпског језика на подручју Србије коју заступа Прћић у својим радовима и књигама, навешћемо три степена интегрисаности речи страног порекла (мислимо на енглески језик одакле највише позајмљеница долазе у српски језик) у језички систем српског језика.

1. Први степен интегрисаности односи се на англицизме који садрже идентично лексичко значење из енглеског језика, као на пример, енглеска реч *paperback* српском је *пејпребек* у значењу меког повеза књиге, или *килт* која има у српском језику потпуно идентично значење са енглеском речи *kilt*. Значење речи односи се

⁹Сви примери англицизама које наводимо у овом делу рада су преузети од Прћића.

на део шкотске националне ношње, сукње коју носе мушкарци у Шкотској са специфичним шарама у виду линија и квадратића различитих боја.

2. Други степен интегрисаности односи се на англицизме који нису добили сва значења каква има енглеска реч, већ су задржана само нека значења из оригиналне енглеске речи као, на пример, *танкер* која је у српском језику задржала само ознаку за брод који превози нафту, док у енглеском језику се овим термином означавају различите врсте бродова.
3. Трећи степен интегрисаности енглеских речи у српски језик чине англицизми код којих не постоји више значење какво има енглеска оригинална реч попут *олдтајмер* која у српском језику означава стари антиквитетни аутомобил, док у енглеском језику се реч *old timer* користи у значењу старије особе.

Наш истраживачки део рада неће узимати у обзир степен интегрисаности англицизама у српски језички систем као део корпуса који нам служи за анализу и дискусију семантичке и прагматичке улоге англицизама и њиховог присуства у српском језику. Ово ће бити приказано на спорадичним примерима из корпуса у оквиру субјективних запажања током рада на докторској дисертацији и у време када се приступа аналитичком разматрању резултата истраживања англицизама у српском језику.

3.2. Одомаћени англицизми и извори ове појаве у језику

Обично кажемо да живимо у време 21. века када се новине свих облика веома брзо усвајају и када постају делови друштвеног напретка и развоја технолошке и научне мисли човечанства. Посебно се великом брзином, можемо слободно рећи, на дневном нивоу, напредује у наглом развоју телекомуникативне технологије, интернет се шири и унапређује, комуникација на широкој равни умрежености у светске облике размена мисли, идеја, производње, индустријских процеса и пратећих нано технологија као и здравствених иновација кроз систем роботистике и др. утемељује свој значај глобално и путем глобализације као умреженог процеса за развој човечанства. Чињеница је да се остварују контакти између нација и њихових народа на различитим нивоима од којих су за нас, на овом месту, значајни језички и културни контакти. Размена информација

подразумева комуникацију, писану или усмену, реализовану у посредном или непосредном контакту са представницима дате језичке и културне заједнице људи. Њихови дневни контакти омогућавају приступ језику и култури који за последицу имају несвесно или делимично свесно прихватање страних облика понашања али и језичких термина као новина из једног језика у други. Дужом употребом и понављањем кроз дуже временске интервале, термилошки утицаји постају све учесталији и све више применљиви у оквиру матерњег језика. Ефекти оваквих контаката почињу временом да постају уобичајени у смислу да се језици народа који се зближавају контактом допуњују лексиком која је једном народу у контакту била непозната до тренутка када су се „зближили“ и „приближили“ једни другима. Ово је случај у технологијама телекомуникација као што су интернет, електронске поште, употреба рачунара за потребе свакодневног живота и рада људи у свим сферама развоја друштва.

Српски народ се налази под великим притиском који долази изван српске средине. Постоји жеља за контактима са другим народима с једне стране, а са друге стране спољни свет намеће захтеве за међународном сарадњом у којој, између осталог, језик са којим се споразумева на међународној равни долази до значаја и посебног утицаја на развој српског језика.

У највећој мери енглески језик врши и културолошки и језички утицај на језик многих светских нација. Нас занимају утицаји на српски језик. У првом реду енглески језик са својом културом врши англофонизацију, јер је прихваћен и раширен као језик комуникације у свету. Ако погледамо речник српских речи видећемо да смо много дужи период под утицајем енглеског језика и да имамо веома велики број сасвим одомаћених англицизама у српском језику које су одавно прошле кроз период адаптације и интеграције у српски језички систем. Оне су заправо одавно део српског језичког система и саставни су део српског лексикона. То су речи за које данас не бисмо били сасвим сигурни да их разликујемо од изворних српских речи. Известан број енглеских речи је, према томе, толико одомаћен у српском језику да на њих више и не гледамо као туђице или позајмљенице.

Фактори који утичу на то да се англицизми одомаће у мери да постану део језичког система српског језика су многобројни. На овом месту издвојићемо неколико које

сматрамо битним за наш рад и истраживање које смо предузели у вези места и улоге англицизама у српском језику.

1. *Фактор недовољног знања матерњег језика.* Сматрамо да је овај фактор од несумњиво огромног значаја за увођење англицизама у српски језик. Недовољна писменост и непознавање матерњег, српског језика, недовољна начитаност и ширина употребе српског лексикона у облицима комуникације, воде отварању већих могућности за прилив страних речи – англицизама на првом месту.
2. *Фактор лажног престижа у српској елити.* Многи представници српског друштва којима недостаје више образовање и знање како функционишу друштвене заједнице људи, верују да ће употребом страних енглеских речи показати више образовање у односу на образовање других људи и да ће им српски језик са бројним енглеским терминима утканим у комуникативним обраћањима и функцијама донети друштвени и образовни престиж као и вишу позицију стручњака у области којом се баве професионално и стручно. Међутим, такви људи се брзо идентификују, а друштвени, научни и професионални престиж не остварује се уз употребу англицизама, већ на бази стварног знања које појединци поседују.
3. *Фактор погрешног превода* или недовољно знање технике превођења. Преводац може да буде склон да радије употреби страну енглеску реч за неки преводни еквивалент за који не може да нађе адекватну реч или израз у српском језику. Тај недостатак или незнање које показује у превођењу одражава се на нивоу увођења вечег броја англицизама. Као резултат, добија се англосрпски језик.¹⁰
4. *Фактор лажних парова или синонима* када се верује да једна енглеска реч, синтагма или реченица може да се замени српском и обратно без обзира на контекст. Ово је такође учестала појава која се јавља код употребе већег броја англицизама у српском језику.

¹⁰Термин је преузет од Прчић Т. Види више у претходним поглављима.

Могли бисмо навести још фактора који омогућавају или олакшавају унос англицизама у српски језик. Ми смо се определили за наведене факторе јер ће поменути фактори бити од значаја у нашем раду и анализи резултата истраживања.

3.3. Подела англицизама у семантичком оквиру писаног језика

Потпуна одомаћеност англицизма у српском језику, али и у сваком другом светском језику, одвија се најпре на фонетско-фонолошком нивоу, морфолошком, синтаксичком, семантичком и прагматичком. Семантички ниво је важан за период адаптације англицизма у језик, у нашем случају ради се о српском језику. Ана Петров (2015:43) наводи у свом докторском раду да се укључивање у семантички ниво језика одвија на два начина: 1) Објашњавање семантике стране речи помоћу средстава језика-примаоца и објашњења контекста и 2) Семантичка померања условљена ванјезичким факторима тј. поступно проширивање или сужавање семантике дате речи и проширивање семантичког односа (Газда 1990а:54)“.

Одомаћеност англицизама у оквиру семантичке промене у речима и изразима који се уносе из енглеског језика у српски језик можемо их најбоље посматрати на основу теорије семантичких промена коју је допунио Рудолф Филиповић (1986:110).

Промене семантичког поља речи долазе под утицајем:

1. *Семантичке екстензије* – односи се на проширење или смањење значења речи, синтагме или реченице која долази у српски језик из енглеског језика као језика даваоца. Филиповић сматра да постоји.

а) *Нулта семантичка екстензија*: реч из језика даваоца је потпуно интегрисана у језик примаоца без промене у значењу као што су: кечап, бонтон, виски, пуловер итд.

б) *Семантичка екстензија проширеног значења*: ово је тенденција да реч која се преузима из језика даваоца добије ново проширено значење у језику примаоца: миш – mouse проширује значење и на компјутер: миш за компјутер

в) *Семантичка екстензија суженог значења*: тенденција сужења значења приликом преноса речи у систем језика примаоца: олдтајмер – old timer, сужава

се зуначење у српском језику само на старе аутомобиле који имају антиквитетну вредност.

2. *Елипса* – промена значења при додиру два језичка система: енглеског и српског. Може бити реализована као потуно непромењени облик значења који се преноси из језика даваоца у језик примаоца по принципима концепта језика у контакту. У другом случају енглеска реч у српском контексту језика губи други елемент сложенице или израза и задржава само први у значењу целе сложенице, као на пример: *smoking-jacket* – *smoking*: смокинг.
3. *Пејоризација* или погоршање значења – када се англицизам употребљава у слободном значењу у језику примаоцу под утицајем социолошких фактора. Промена значења долази када је англицизам потпуно интегрисан и одомаћен у језику примаоцу и постао је део језичког система.
4. *Метафора*¹¹ или (*metaphor*) састоји се из два дела: а) састоји се од онога о чему се говори и б) од онога с чим се успоређује. Део који недостаје се подразумева. У томе се састоји та разлика између метафоре и поредбе.

3.4. Критеријум идентичности значења домаћих речи и одомаћених англицизама

Критеријум идентичности значења домаћих српских речи и одомаћених англицизама у српском језику односи се на речи – англицизме које су прошле кроз период адаптације и интеграције и постале одомаћене речи у језичком систему српског језика. Овде се мисли на речи – англицизме у српском језику попут вибер, лаптоп, компјутер, мобилни, дил, ђус и многе друге. Наведене речи имају идентична или слична значења у енглеском и српском.

Значај критеријума идентичности значења домаћих и одомаћених речи, чини нам се, да се најбоље може сагледати у семантичкој синонимији. Као пример можемо узети енглеску реч *education* која се на српски језик преводи са образовање или васпитање. У писаном и говорном српском језику често се може чути како „едукација“ наших радника „... се спроводи по плану ...“ што је англицизам који има домаћу синонимну реч у српском језику – образовање. Међутим, реч *едукација* која је преузета из енглеског језика се толико

¹¹Поделе су преузете од Филиповић 1986.

одомаћила да се користи као синоним са речју *образовање* или *васпитање* па се готово и не разликује употреба ових речи у језичком систему српског језика.

Потпуно одомаћен англицизан *балкон* – balcony поседује значење које је идентично са значењем у енглеском језику: платформа која је истурена оивичена зидом или балустратом са оградом.¹² Балкон у српском језику такође има значење које наводи енглески речник, „Oxford Dictionary“, и потпуно се одмаћио у употреби у српском језику. Можемо рећи да је англицизам ушао у употребу српског језика због разлога лексичке празнине. С обзиром да је ова реч дуги низ година у употреби и потпуно је прилагођена српском језичком систему, а такође је и асимилована у језик па се готово сматра српском речју.

Често наилазимо на англицизме који се неоправдано употребљавају као синоними у значењу са неким речима из српског језика као што је *ђус* – сок. У енглеском језику *ђус* – *juices* користи у значењу сок од поморанџе док се у српском ова реч употребљава у општем значењу сока од било које врсте воћа. Дакле, постоји разлика у значењу и никако се не може сматрати да су ове две речи, англицизам и српска реч, апсолутни семантички синоними. Истина, и у језику даваоца, енглеском, апсолутна синонимија је ретка појава. Зависно од контекста у коме је реч употребљена мења се значење у мањој или већој мери.

Нећемо залазити у суштину семантике синонимије речи позајмљених из енглеског језика које се користе у српском језику и које су постале део језичког система. Морамо, међутим, нагласити овај критеријум у нашој анализи англицизама и у овом раду јер је поменути критеријум важан за одређивање и класификовање англицизама у погледу њихове оправданости или неоправданости у употреби у српском језику. Закључићемо овај кратак осврт речима Прћића (2019:131) да „преведени синоними, уз занемарљиве изузетке, остају тек теоријска алтернатива која се у пракси ретко употребљава, тако да англицизми, заправо, и немају праву конкуренцију“. Како се може видети, професор Прћић се залаже за смањење употребе англицизама у српском језику иако је и он као и други лингвисти, домаћи и страни, свестан ове неминовности, поготову у данашње време брзог светског развоја догађаја на свим нивоима у светским друштвима.

¹²A platform enclosed by a wall or balustrade on the outside of a building, with access from an upper-floor window or door. Дефиниција преузета из Oxford Dictionary Online. Реч, како се наводи у речнику, потиче из латинског, али се сматра да је изворно германског порекла.

3.5. Критеријум оправданости англицизама у језику

Да бисмо аналитички приступили објашњењу оправданости употребе англицизама у српском језику, морамо се осврнути на подврсте англицизама какве наводи Прћић (2019) у својим студијама. Постоје, дакле, очигледни, сирови и скривени англицизми. С обзиром да је прилив лексичког и другог материјала из енглеског језика, како каже Прћић, посебно његове америчке варијанте, изузетно велики, и ради се о језичком материјалу који улази у српски језик посве неконтролисано, Прћић редефинише своју дефиницију англицизама и наводи три врсте англицизама које диференцира „према њиховој обличкој реализацији у српском језику“ (Прћић 2019:121) на очигледне, сирове и скривене англицизме.¹³

Очигледни англицизми се дефинишу као речи преузете из енглеског језика које укључују и све афиксе као и све врсте речи које су се потпуно интегрисале у систем српском језика на свим лингвистичким нивоима: ортографском, фонемском, морфолошком, семантичком, синтаксичком и прагматичком. Очигледни англицизми су заправо потпуно одомаћене речи преузете из енглеског језика које су постале део језичког система у српском језику и као такве се налазе у својству лексема које се појављују у српским речницима. Навешћемо на овом месту неке примере из корпуса које смо сакупили из дневне штампе Политике: *балкон, деконтаминација, интернет, компјутер, интерфон, актер, буџет* и многи други примери очигледних англицизама. Наведени англицизми су оправдани у српском језику јер за њих не постоје друге српске речи које би их могле заменити у истом семантичком обележју. Постојала је празнина у српском лексикону и да би се попуниле празнине уведене су енглеске речи које су се толико одомаћиле да их готово не сматрамо позајмљеницама.

У српском корпусу који је сакупљан из дневних новина „Политика“ наилазимо на речи као што су *приватизација, ревизија, терапија, интеграција, аниматор, турнир* и др. које би се могле сврстати у скривене англицизме јер за њих постоје српске речи као што су: *приватизација* – прелазак у приватну својину, *ревизија* – понављање неке радње, *дијабетис* – шећерна болест, *интеграција* – спајање, *терапија* – лечење, *аниматор* –

¹³У делу 3.1. овога рада описали смо детаљно карактеристике ова три типа англицизама како их наводи у својој књизи Твртко Прчић (2019).

забављач, *турнир* – такмичење. Разлог због кога се ове речи уводе у српски лексикон су двојаки по нашем мишљењу:

1. Употреба стручних термина као дијабетис или терапија, користе се код медицинских радника и одомаћени су англицизми у медицинској струци. Људи који се не баве неком медицинском граном обично употребљавају синонимне српске облике уместо англицизама.
2. Помодарство као друштвени престиж је разлог због којег англицизми попут аниматор, турнир, интеграција се користе у српском регистру лексике више од српских синонимних речи за дате појмове. Ово су очигледни англицизми за које не постоји оправданост употребе у српском језику зато што се већ у речнику налазе српске речи као синонимна значења наведених англицизама.

Сирови англицизмисе дефинишу као речи, синтагме или делови реченица које су преузете из језика даваоца, енглеског, у језик примаоца, српског, без икаквог прилагођавања српском језику и без превођења. Дакле, то су англицизми који су преузети у облику какав постоји у енглеском језику. Примери које наводи Прћић (2019:122) су *roaming, e-mail, prepaid, No comment, airbag, computer consultant* итд. Видимо да се ради о речима и синтагмама па и целим реченицама, које су потпуно неприлагођене српском језику; на ортографском нивоу су ортографски означене на енглеском језику, док су на семантичком и прагматичком нивоу, у употреби како у енглеском тако и у српском језику. Овај феномен Прћић назива „прелазним и нерешеним статусом“, посебно што на ортографском нивоу су преузети англицизми потпуно удаљени од ортографске репрезентације у српском језику, такође и у изговору.

Скривени англицизми „означавају норму и/или следе обичаје енглеског језика. У оваквим случајевима, значења и/или употребе својствене облицима енглеског језика крију се у облицима српског језика“ (Прћић 2019:121) а неки од примера ове врсте англицизама су: *дефинитивно*, у значењу зацело, засигурно, извесно, од енглеске речи *definitively*, *миш*, од *mouse* у смислу „компјутерски показивачки уређај“, *економија*, у значењу привреда од енглеске речи *economy*, *копија* у значењу примерак од енглеске речи *copy* итд.

Професор Прћић сматра да свака енглеска реч, синтагма или реченица, пре него што се интегрише у српски језички систем остаје извесно време у српском језику као

очигледан англицизам (*imejloд* енглеске речи e-mail), скривени англицизам (*e-пошта, електронска пошта*) или сирови англицизам (*e-mail*). Када прође извешан период адаптације и интеграције стране речи у језик примаоца, реч постаје очигледни англицизам.

„Преузимање лексичких или синтактичких јединица из језика-даваоца у језик-прималац претпоставља њихово прилагођавање систему језика примаоца – или на нивоу облика, што се врши преобликовањем и тиче се очигледних (а делимично и сирових) англицизама; или на нивоу садржине, што се врши превођењем и тиче се скривених англицизама; или мешовито, што се врши комбиновањем преобликовања и превођења“ (Прћић 2019:124).

Критеријум оправданости употребе англицизама у српском језику сматрамо да се може стриктно применити само на англицизме који добијају ново значење и употребу у српском језику због не постојања српске речи за дати појам и његову садржину као и употребну вредност.

3.6. Медији као важан фактор за прилив англицизама у српском језику

Убрзани развој нових информационих и комуникацијских технологија заједно са трансформацијом медија из писаног и аудитивног у сликовно и интерактивно, довело је до потребе да се језик који се користи у медијима обогати, пре свега, лексиком, којом ће бити могуће описати и пренети све промене и феномене у домену комуникације у почетним декадама трећег миленијума (Маврић 2012).

Доминација енглеског језика у софтверској индустрији уз реализацију кроз хардвер – компјутери, телевизије, музичке и филмске продукције, допринела је да се и медији активно укључе у ширење новина на техничко-технолошкој и научној равни развоја и помогну да се омогући успон енглеског језика и његова надмоћ у односу на остале светске језике. Енглески је постао доминантан светски језик у свим гранама развоја светског друштва. Поред тога што је међународни језик комуникација, енглески представља и својеврстан изазов у смислу да други језици света усвајају као језичке норме енглеске речи, фразе, синтаксичке форме итд. који, на тај начин, постају англофонизовани. Медији су одговорни и за ширење енглеског језика кроз позајмљенице, англицизме, и за нове употребе језика, што у крајњем исходу води стварању нових језичких варијетета. У језику

штампаних медија, дневних новина, на пример, видимо одлике тзв. публицистичког стила изражавања, који се у великој мери ослања на англицизме које уводи као норму новинарског извештавања о вестима из света.

Публицистички, новинарски стил извештавања карактерише краткоћа, јасност и прецизност у изражавању. Можда су ово разлози због којих се англицизми учестало јављају у језику дневне штампе.

У дневном листу „Политика“ од 27. фебруара 2010.године појавио се текст „Под лупом: како се спасти од „Енглезитиса“, ауторке Терезе Бојковић. Текст почиње изузетно, за тему англицизама, занимљивом уводном реченицом која гласи: „Сори, по дифолту не носим кежуал за сваки ивент...“ Колико обичан грађанин Србије разуме овакву изјаву? Какво је образовање потребно да неко поседује да би схватио поруку? Оволики број англицизама у само једном кратком исказу чини да језик, српски, „поружни“, а не да, како сигурно сматра аутор овог исказа, буде „фенси“ и довољно модеран да нас „вине“ у високо друштво. Неоправдано употребљени англицизми у свакој прилици у употреби српског језика требало би да се очисте и језик прочисти од „нечистоћа“ које долазе од народа чији се језик сматра надређеним у односу на српски, и који се знатно више рангира на лествици светских језика јер је постао први и доминантан за све облике комуникације на међународној сцени светских догађања. Веома важан фактор у трци за увођењем англицизама у српски језик је и образовање које људи имају у Србији, за које се, с правом може рећи, да је на скромном нивоу, ако се узме у обзир проценат писмености. „У Србији је око 850.000 становника или нешто мање од 14% одсто популације, без дана школе или са неколико разреда осмолетке“ („Танјуг“ 2013). Према подацима објављеним у „Политици“ од 31.јануара 2013.године у Србији је било само 10% високообразованих људи. Наведени подаци потврђују нашу тезу да је фактор недовољне образованости људи у Србији битан у процесу употребе и усвајања англицизама, јер недовољан број људи познаје матерњи језик у мери да не преузима олако позајмљенице које навиру са свих страна из енглеског језика.

„У жељи да нас обасја светлост света који, у нашим очима, изгледа много напреднији од нашег, преузимамо оно што је најлакше преузети – неке његове језичке особине. Тако се, без преке потребе, уместо *контролни пункт* појавило *чекпоинт*,

цекпотуместо премија, хепиенд је заменило *срећан крај, кастингаудицију, а тендерконкурс*“, објашњава др Хлебец („Политика“ 2010).

У емисијама, на радију и телевизији, новинским чланцима и на форумима, „неретко се користе речи чије значење многима представља нерешиву загонетку, нарочито онима који никада нису учили језик којим се служи трећина становника планете. Поред *хепенинга* и *инвентова* наилазимо на *кежуал кошуљу, аутосорсинг, или по дифолту...*“, сматра др Расулић, професор на Филолошком факултету у Београду („Политика“ 2010).

Олга Панић-Кавгић је магистрала на тему „Семантичко-прагматичка рецепција англицизама у српском језику“ 2006.године на Филозофском факултету у Новом Саду и у овом раду је изнела мишљење да „и новинари, углавном несвесно, стварају зид између себе и оних за које и због којих пишу. Тако се значење које новинар при уобличавању поруке жели да пренесе не поклапа са оним које читалац при интерпретирању поруке успе да протумачи. Новинар, дакле, често не употребљава језичка средства која су читаоцу доступна без улагања знатнијег напора при интерпретацији и не прибегава језичком исказу који одговара способностима и знању особе којој се својим текстом обраћа. Тиме одаје утисак незаинтересованости за крајњи исход процеса комуникације, занемарујући чињеницу да читалац можда неће бити у стању да поруку протумачи на одговарајући начин“ (Панић-Кавгић, „Политика“ 2010). Чак се и неки новинари слажу да је потребно водити рачуна о употреби англицизама у новинским извештавањима. Снежана Дукић-Микић, позната новинарка, каже да за страним изразима и речима „посеже само ако на српском не постоји одговарајућа реч, или се мора описати читавом реченицом“ („Политика“ 2010). Она даје примере речи *бекстејџ* (backstage) која нема синоним у српском језику а значи „простор иза модне писте у коме се манекени припремају за излазак на сцену“. „Понекад се може рећи *иза сцене* али не у свим падежима“ каже Снежана Дукић-Микић. Професор Трбјешанин наводи проблем скоројевића у друштву који мисле да су јако важни ако користе стране термине („Политика“ 2010).

Медији су свакако место са кога се стране речи сугеришу широким масама људи у једном друштву. Може се закључити да је сазрела потреба за интервенцијом на пољу српског језика у циљу сузбијања учесталог коришћења англицизама у свакодневној употреби језика. Сматрамо да образовна политика заједно са језичком политиком српског

друштва треба да изврши ревизију језика у циљу проћишћења од претераног броја страних речи, понајвише речи из енглеског језика.

4. КОНЦЕПТ ЕНГЛЕСКОГ КАО МЕЂУНАРОДНОГ ЈЕЗИКА ГЛОБАЛНОГ СВЕТА

Ширење енглеског језика почиње са ширењем Британског царства у виду освајања колонија широм света. У земљама које су освојене и стављене под управом Велике Британије, енглески је постао службени језик и средство које је дало могућност домородачком становништву да добије боље образовање и уђе у више слојеве друштвене заједнице. Највећи допринос ширењу енглеског језика учињен је нарочито после Другог светског рата када Америка преузима вођство земље лидера у свету. Та врста лидерства, међутим, не може се поредити са учинком Сједињених Америчких Држава какав има данас у свету. Ширењу енглеског језика ван граница Уједињеног Краљевства допринело је и њено чланство у Европској Унији, јер је гласањем са једним гласом више, енглески језик освојио превласт над свим другим језицима Европске Уније и постао њен службени језик. На тај начин интернационализација енглеског језика долази из правца Америчког континента, али и из правца Европе. Велику подршку у ширењу масовне употребе енглеског језика дао је интернет који је омогућио комуникацију међу народима широм света. Тако, енглески језик прелази у светски језик. Још један моменат можемо споменути као значајан за ширење енглеског језика: глобализација. Границе између држава чланица Европске Уније су се отвориле и промет, условно речено, људи и робе се почео несметано одвијати. Самим тим оснажила је и улога енглеског језика као инструмента у глобалној размени новина, пре свега техничко-технолошких. Послови су се почели да отварају и тако је пословна елита створена која је морала да, између осталог, испуни један важан захтев модерног света: знање енглеског језика. Последица се види и у образовној политици где се акценат ставља на знање енглеског језика за све професије и струке у образовном систему.

Почетак трећег миленијума поставио је темеље чврсте политике глобализације у светским размерама, а кроз образовну политику, енглески језик у својој доминантности, постаје међународни, светски и глобални језик на планети Земљи.

4.1. Терминолошка разматрања

Питање терминолошке одређености и диференцираности термина:глобални, међународни, светски језик, решава се на нивоу лингвистичких посматрања. Известан број лингвиста користи термин „енглески као међународни језик“ (McKay 2018, Sharifian 2009), „енглески као светски језик“ и језик „lingua franca“(Jenkins 2006, Canagarajah 2007, Kirkpatrick 2007), као и „енглески као глобални језик“ (Crystal 2003,Nunan 2003). Међутим, када покушамо да дефинишемо било који од термина, глобални, светски, међународни, наша дефиниција се своди на језик који се у међународним оквирима света користи за глобалну комуникацију међу народима.

Различите терминолошке одреднице требало је да наведемо ради коришћења сва три термина у нашем раду као синонима.

4.2. Интеркултурна прагматика употребе енглеског језика и англицизама глобално и у српском језику

Енглески језик, како смо до сада, више пута истакли, служи да омогући да се људи разумеју, да размењују идеје, мисли, да се договарају, обављају послове, да се удружују и сарађују на пројектима од међународног значаја итд. Ово је важно за одређивање места и улоге енглеског језика у свету.

Када говоримо о енглеском језику као светском и језику *lingua franca* требало би да имамо на уму да енглески носи са собом и културна обележја народа који су његови изворни говорници. Ако то пренесемо на нашу земљу, морамо рећи да Србија и српски народ такође имају своја културна обележја. Значи да се овде ради о додиру две културе које, свака са своје стране, врши одређени утицај. Питање међукултурних утицаја и одраза на језик, је у великој мери домет интересовања наставника у образовном систему.

Утицаји које енглески језик врши на српски се у првом реду манифестују кроз коришћење страних речи, које, када се нађу у великом броју, могу да промене чак и систем језика.

Интеркултурна прагматика се односи на познавање културе језика народа који долазе у контакт кроз различите видове комуникација. Микулић Весна у свом раду говори о интеркултурној компетенцији која се стиче мешањем два језика и две различите културе што се може односити, према њеним речима, на познавање културних традиција и обичаја као и „критичкога промишљања исходишне и циљне културе, које се узимају у обзир у одабиру начина комуникације с представницима циљне културе (приступ интеркултурнога одгоја), док најдубљу интеркултурну освијештеност представља познавање разлика у језичним средствима исходишнога и страног језика које су последица културних разлика, тј. разумијевање интеркултурно осјетљивих точка (приступ интеркултурне прагматике)“ (Микулић 2011:123–124).

Проблеми који се јављају у оквиру интеркултурне прагматике су такви да доводе до неразумевања и застоја у комуникацији због непознавања културних разлика па се термини, изрази, синтагме итд. употребљавају на неадекватан начин. У овом делу долазимо до проблема који се јавља код употребе англицизама које смо употребили у комуникацији са погрешном семантичком обојеношћу из разлога што смо хтели да испаднемо образованији, што смо погрешно превели англицизам или смо хтели да се представимо као модерни у изражавању и елитни у сваком погледу. Вирзбицка (Wierzbicka2003) наглашава непосредну повезаност прагматике са семантиком. На интеркултурном нивоу разматрају се значења и употребе речи, фраза, синтагми и др. како би се усавршила знања о адекватности коришћења речи у датим контекстима интеркултурне комуникације.

Суштина проблема који се решава у истраживањима у интеркултурној прагматици потиче од два разлога: први је што енглески језик и англицизми који се уводе у језик примаоца има стандардни облик са обележјима стандардне литерарности енглеског језика, док се други односи на потпуно нови енглески који се ствара и говори у различитим

деловима света под утицајем културних обележја народа који се служе енглеским језиком за комуникације глобално по свету (Blommaert 2010:100).¹⁴

Говорећи о српском језику у констелацији енглеских језика који се говоре на разним меридијанима, споменули смо Прћићев термин англофонизације српског, што заправо значи да је српски језик под огромним притиском утицаја енглеског језика што резултира у приливу англицизама у мери да некада и српски буде неразумљив чак и за домаћег слушаоца.

4.3. Англицизми као иновације у развоју српског вокабулара

Стране речи које се у посредном или непосредном контакту са другим језиком уносе у језик примаоца су нове речи које обогаћују вокабулар било ког језика па тако и српског. У раду смо на више места подвукли значај које англицизми, речи позајмљене из енглеског, имају у српском језику. Ради се о позитивним и негативним странама ове појаве у језику. Позитивно је што се вокабулар употпуњава речима за које у српском језику не постоји никакав или адекватан термин сходно новом значењу појма. Такође је позитивно што извесни англицизми помажу концизности исказа, јер се скраћује број речи потребан за објашњавање садржине неког појма попут: *банџицамптинг* уместо *скачем са велике висине закачен ужетом за ногу*.

Поред позитивних постоје и негативне стране увођења англицизама у српски језик, а оне се, пре свега, односе на ружење језика када користимо англицизме уместо српских речи које већ постоје у језику, које су устаљене и домаће су речи. Навешћемо примере које наводи Борис Хлебед („Политика“ 2010), а то су: *предатор* уместо домаће речи *грабљивица*, *борд* уместо *одбор*, *аплицирати* уместо *конкурисати*, *имплементација* уместо *спровођење* или *реализација*, итд. Некад се у изразима и синтагмама због незнања како матерњег тако и страног језика, енглеског, речи погрешно споје па уместо да кажемо како „вредно радимо“ употребимо енглеску форму и кажемо да радимо *напорно*, јер је енглески

¹⁴У овом делу говоримо о подели енглеског на English i Englishes, при чему English представља говорну и традиционалну варијанту енглеског, онакву коју у свом моделу Качру (Kachru) означава и назива Унутрашњи круг језика (Inner Circle) док се Englishes односи на спољни круг језика (Outer Circle). О овој проблему видети у Kachru 1994.

израз – *work hard*, или уместо да кажемо да су „укинуте санкције“ ми кажемо да су *санкције подигнуте* јер користимо енглески израз *lift sanctions*.

Дешава се, такође, да се српски језик осиромашује уношењем англицизама. Ово се догађа када проширимо значење англицизма попут *акција* која у српском означава распродају или снижење цена, док у енглеском језику овакво значење не постоји. На тај начин, сматра Хлебед, се потискују домаће, недвосмислене речи из језика, те се језик осиромашује. Такође може доћи и до забуне и неразумевања зато што је значење речи промењено.

Српски језик за разлику од енглеског у оквиру синтаксе има неких својих особености као, на пример: фестивал цеза за разлику од енглеског *jazz festival*, писац бестселера уместо *бестселер писац*. Овакви спојеве именица у чијем саставу је једна реч англицизам, спајају се по узору на енглески језик па се каже цез фестивал и бестселер писац. Примера који су слични наведеним има доста у српском језику посебно у именичким синтагмама типичним за језик медија и реклама.

Према изнетим примерима англицизама које се уносе у српски језик можемо закључити да англицизми који су корисни, јер у српском језику не постоји реч за дато значење, представљау новину и њихова потпуна интеграција у српски језички систем је позитивна и оправдана.

4.3.1. Друштвене појаве као манифестације за критеријум оправданости англицизама у језику

Живот се јако променио у последњих двадесетак година у свету уопште, нарочито у нашој српској средини. Турбуленције у политичком животу условиле су многе промене и на другим плановима развоја српског друштва. Отворили смо широм врата према спољашњем свету и почели смо да примамо утицаје који нас заплъскују са свих страна. Наша привреда, посебно индустријска грана, доживела је велики колапс. Банкарски систем доживео је крах када су српске банке позатваране и уведене нове, стране. Страни капитал улази у Србију великом брзином и странци из других земаља живе заједно са нама на нашим просторима. Ово би, у кратким цртама, била слика Србије двадесетих година трећег миленијума.

Слика Србије какву смо покушали да дочарамо овим кратким уводом, показује земљу која је отворена за увоз, поред осталог, и новина које мењају српски језик уводећи га у англосрпски како би се прилагодио и прихватио пут развоја према светским правилима, усклађен са кодексом глобалног понашања. Морфолошки и семантички ниво српског језика налазе се под највећим притиском енглеског језика. Енглеске речи и изрази се преузимају без много размишљања о њиховој стварној потреби да се нађу у српском речнику. Постоје и оправдани разлози да се англицизми уведу у српски језик.

Напоменули смо на почетку да се турбулентна друштвена збивања с почетка трећег миленијума не смирују у нашој земљи, а то значи да се још нисмо консолидовали као народ да покренемо домаћу индустрију и производњу у мери каква је била у двадесетом веку. Одрас ситуације види се у језику и култури који се много мењају под страним утицајима, посебно Америке и Енглеске као тренутно водећих земаља у свету, пре свега у области развоја интернет комуникацијских медија и ширења друштвених мрежа за повезивање широких маса људи на свету у циљу утирања једног новог пута развоја друштва на глобалном плану.

Српски језик је под утицајима спољних прилика променио и стил изражавања какав данас користе неке групе, попут „модерне“ омладине, новинара у медијима (штампаног, аудитивног и визуелног), стручњака у електронској индустрији, машинској и другим гранама, а понајвише су изложени енглеском утицају програмери и остали стручњаци који се укључују у послове везане за рад на рачунару. Роботистика је такође модерна научна грана која шири своју примену у домаћинству (роботи усисивачи за прашину), у аутомобилској индустрији (аутомобили без шофера) итд. Тежња сваког народа је да прати и учествује у збивањима који долазе из спољашње средине. Како нисмо у могућности да парирамо индустријом и привредом на светском тржишту новина, тако не можемо да језички испратимо у толикој мери промене и развој научне мисли на глобалном плану. Ово је, према нашем мишљењу, најважнији разлог зашто дозвољавамо велики прилив англицизама у српски језик. Јасно је, такође, да описане прилике у развоју српског друштва су плодно тло за англицизме, односно позајмљенице за семантичка обележја речи као и облике речи којих нема у употреби у језичком систему српског језика. Сматрамо, дакле, да највећи број англицизама који су се одомаћили или се одомаћују у значењу и употреби у српском језику, су оправдани англицизми. Касније ћемо дати приказ

и тумачење англицизама из корпуса који смо сакупили из дневне штампе, „Политике“ у периоду од десет година излажења у првим декадама трећег столећа.

4.3.2. Друштвени престиж и стил у одомаћеним манифестацијама англицизама

Језик је обележје нације и чини један од значајних елемената друштва који га језиком одваја од других друштвених заједница. За језик можемо рећи да је, поред лингвистичких истраживања исто тако веома заступљен у истраживањима на социолингвистичком нивоу, где долази до поларизације чланова друштвене заједнице у односу на стил и културу језика која је у употреби. Жеља за друштвеним престижем, када је у питању језик у употреби, види се у стилу изражавања и у комуникацијском односу говорника. Купланд (2010) и Ферклаф (1995; 2006) сматрају да језик „не треба посматрати чисто лингвистички, као систем, већ као облик друштвене активности“ (Мишић Илић 2014:8). У оквиру српске заједнице жеља за популаризмом је веома изражена, а остварује се на различите начине, од којих је за нас битно да укажемо на неоправдано коришћење англицизама како у сфери политике, у првом реду, затим и у осталим слојевима друштва, у спорту, моди, новинарству итд. Снежана Билбија (2013:24) каже да „кад нешто се представља као промјена, као чињеница, а није таква нужно, тада се природно намеће и одговарајуће друштвено понашање као одговор на ту чињеницу, односно промјену“. Стил језичког изражавања прати друштвене промене и иновације. Он се такође иновира и добија посебан изглед. „Ово нас наводи да с правом закључимо да се свему оном што већ знамо о језику, у двадесетом вијеку може додати још једна карактеристика, а то је да је по први пут језик постао роба – (енглески израз је *commodity*). Као и свака роба, и језик – роба има своју тржишну вриједност у глобализованом свијету“ (Билбија 2014:25). Ако је тако, онда не чуди да одређени слојеви друштва могу „купити“ ту робу – језик са англицизмима који нису примерени употреби или су потпуно непотребни у датим контекстима, који иначе имају вредност на једном другом плану: приказивањем надмоћности и престижа на лествици српског друштва, у нашем случају.

Стил језичког изражавања диференцира чланове једне друштвене заједнице и показује разлике у образовању, положају у друштву, професији, али суговорни стилови карактеристични и у односу на пол, узраст и др. „Тако постоје „виши“ и „нижи“

варијетети диглосијског типа, „отмени“ и „вулгарни“ стилови, професионални жаргони, као и типично мушки или женски говор, говор деце, омладине, старијих“ (Вулетић 2014:48). Вардхоф (Wardhaugh, 2006: 50) сматра да су језички стилови видљивији у градовима за разлику од руралних средина. Фактори су многобројни попут породичне структуре, запослења, могућности за друштвено напредовање и вишеслојна комуникација.

Стил изражавања у друштву везан је за језичку културу и културу говора. Члан српске говорне заједнице поштоваће језичке, културне и структурне норме и тежиће правилности у изражавању, што подразумева наменско коришћење англицизама у говоруи поштоваће обрасце језичке структуре српског на свим језичким нивоима. Позајмљенице, „туђице“, или англицизми, биће сведени на најмању меру, а користеће се само оправдани англицизми, тј. они за које српски језик нема термине или се ради о значењима која се у српском језику могу означити само уз помоћ већег броја речи, или једним дужим објашњењем. То значи да се образована особа неће у говору служити речима које су непознате ширем кругу људи када може доћи до неразумевања. Ова група људи не користи језик као робу која одражава њихов висок материјални статус, већ као средство које му отвара врата да заузме место које му по знању и образовању припада. Бугарски каже да у таквом односу према језику има и нечег негативног, јер се човек „усредсређује на оно што се у језику не сме“ (Бугарски 2002:101).

Језичка толеранција је саставни део језичке културе, а самим тим и употребе стила језичке интерпретације. Толеранција је „активно и несумњиво позитивно расположење, либералан став који излази у сусрет одликама, вредностима, мишљењима или чиновима других, испољавајући ширину духа уз пуно уважавање разноликости у људском животу” (Бугарски 2002: 108). Језичка толеранција се манифестује на интернационалном плану тако што уважава различите језике и културе, па тако у српској заједници уважавање енглеског језичког утицаја се одражава на прилив англицизама од којих се велики број или сасвим одомаћио или се одомаћује у српском језику. Унутар српске заједнице, ако се већ користе англицизми, требало би да је у складу са језичком толеранцијомда омогући разумевање између говорника. У таквим говорним ситуацијама англицизми се могу сматрати делотворним и оправданим, наравно и под условом да се користе у складу са нормом српског језичког система о чему смо до сада писали на више места. Вулетић (2014:41) у својој докторској дисертацији наводи да се у основи прилагођавања групи

припадника истог говорног подручја налазе „разлике у моћи и утицају говорника“ (Coulmas 2005:32). На крају можемо рећи да је интеркултуралност и, наравно, мултикултуралност директно зависна од језичке толеранције на интернационалној равни, док је језичка толеранција у оквиру исте друштвене заједнице и говорне средине зависна од става говорника према матерњем и страном језику.

4.3.3. Преобликовани англицизми у српском језичком систему

Видели смо у претходним деловима овога рада како се класификују англицизми и који се параметри узимају као релевантни за класификацију. Овде се ослањамо на типове класификације англицизама према Филиповићу и Прћићу.

Према њиховом настанку, англицизмисекласификују на преобликоване, преведене и мешовите (Прћић 2005:121–123). Ми ћемо се у овом делу бавити преобликованим англицизмима. Примере ћемо дати из корпуса сакупљеног из дневног листа „Политика“.

Преузимање англицизама из језика даваоца – енглеског, у језик прималац – српски, врши се системом прилагођавања језику примаоца. Преузети англицизам треба да буде прилагођен путем преобликовања што значи да треба да се прилагоди систему језика примаоца. Преобликовање англицизама врши се на нивоу облика речи или на нивоу значења или садржине речи или мешовитим начином преобликовања: на нивоу облика и значења или садржине. Уколико се преобликовање врши само на нивоу облика, онда су у питању очигледни англицизми зато што се одмах препознају као такви. Преобликовање англицизама на нивоу значења је питање превођења енглеског значења речи на српски језик и тада тако добијене англицизме називамо скривеним.

Процес преобликовања англицизама подразумева да се добија реч или фраза која има нови облик, а и ново значење, или садржину која се придружује датом новом облику. У нашем корпусу то су речи – англицизми: *интернет, комплекс, телефон, вила, актер, вебсајт, терапија, сервиси* многе друге.

Преобликовањем англицизам може да прошири или сузи значење у српском језику као, на пример *тендер* која се у српском може превести са конкурс, али не у свим контекстима. Уобичајено је да се тражи тендер за неки посао или набавку у српском

језику што иначе ова реч значи у енглеском језику: писмено се јавља на конкурс да би се обавио неки посао.

Прћић наводи разлоге због којих се искључиво врши преобликовање англицизама, а не и њихово превођење. Он сматра да су разлози „помодарство и снобизам, неукости интелектуална инертност“ (Прћић 2005). Такође сматра да један од разлога може бити ефекат којим се привлачи пажња уколико се употреби англицизам уместо постојеће српске речи као што је *рафтинг* уместо сплаварење, *терапија* уместо лечење (идем на терапију једном недељно) итд.

Преобликованост англицизама и њихова оправдана употреба у језику, српском, повезано је са језичким факторима који морају бити усаглашени са изражајним потенцијалом српског језика (Прћић 2005: 130–134). Зависно од степена усаглашености Прћић предлаже поделу англицизама на: сасвим неоправдане, условно неоправдане, сасвим оправдане и условно оправдане.

4.4. Појам „кварења“ и „чистоће“ језика и улога англицизама

Језичка чистоћа или језичка заштита спада у област интересовања прескриптивне лингвистике и тиче се очувања језика, његове унутрашње структуре као и спољашње форме језика. Утицаји који се врше на један језик долазе из мешања са језиком или језицима из окружења, односно због фактора језичког контакта са другим језиком који је доминантнији у том међусобном односу. Говорећи о српском језику можемо рећи да је он био под утицајима разних светских језика, у великом степену латинског, грчког, турског, немачког, а у новије време посебно је значајан утицај енглеског језика. Питање је пре свега лексичко, јер се први утицај остварује преко англицизама, позајмљених речи из енглеског језичког система. Примањем „туђе“ лексике, прима се и значење, затим се реч граматички модификује да постане део граматичког система језика и убацује у синтаксички оквир језика примаоца. Према томе, примљена страна реч добија сва својства језика примаоца, али задржава и својства језика даваоца некад у облику речи, у творбеном смислу, у изговору и значењу речи. Међутим, свака позајмљена реч носи са собом и културно обележје народа из чије средине потиче. Закључујемо да позајмљенице поред језичког носе и културну обојеност.

Енглески језик је и званично глобални језик комуникације у свету. Оваква позиција му омогућава да „потискује“ језике који су мање доминантни и да врши утицај преко англицизама на ове језике.

Језици који долазе у контакт било посредно кроз директне контакте у комуникацијским односима разних облика и врста или непосредно путем медија на пример, без обзира о ком медију је реч. Језик који прима утицаје језика даваоца, у нашем случају у питању су енглески и српски језик, прима и културолошке обрасце који се виде у употреби англицизама и одражавају став говорника, његов стил изражавања, однос према језичкој култури, и знање матерњег, српског језика.

Претерана употреба англицизама која је нерестриktivна у смислу одабира њиховог коришћења у језику примаоца води проблему акултурације или декултурације. Мекнил под појмом акултурације подразумева „губљење или деградацију културних вредности које карактеришу примарну, односно националну културу субјекта“ (Мекнил 2010, према Јањић и Чутура 2012: 39). Појам декултурације односи се на одбацивање културних обележја народа језика примаоца у корист културних особености језика даваоца. Код акултурације језик примаоца може да задржи сопствена културна обележја а да су му позната културна обележја језика даваоца. У том случају говоримо о проблему интеркултурних односа два језичка система, односно два народа који долазе у међусобне контакте. Чомски тврди да је суштина глобализације стварање неолибералног социоекономског програма (Чомски 2008: 33 према Стевановић 2014:425) у коме се све националне културе стапају у једну мултиетничку, глобалну културу. Ради се, дакле, о доминацији доминантних култура које се преносе доминантним светским језиком, док се све остале културе релативизују, односно умањује се значај националних култура.

Медији, штампани и аудитивни, су изузетно снажан фактор у ширењу англицизама, често са њима и страних културних обележја. Ово је посебно изражено у глобалном свету данас. Медији преносе и саопштавају вести глобално и на тај начин помажу глобализацију и њено ширење. Када говоримо о чистоћи језика значајно је нагласити „улогу медија на пољу глобализације. Штавише, они подстичу идеје модернизације, шире популарну интернационалну културу и посредно намећу нови идентитет, посебно младих људи који често неселективно прихватају готово све промене“ (Стевановић 2014:425). Новинари који су на извору информација из глобалног света, у циљу што бржег преноса вести и трке да

се освоји прво место у извештавању аудиторијума, лако прихватају и преносе англицизме и истовремено шире и установљују једну посебну варијанту српског језика, англосрпску. У овом погледу значајно место заузимају друштвене мреже на којима се неретко постављају и светске вести. Прихватају се изрази као „хајде мало да *четујемо*“, уместо да ћаскамо или „*лајкуј* ме на *фејсу*, то је баш кул“.

Из свега до сада реченог, српски језик, сматрамо, требало би да прође „*прочишћење*“ од претераног уноса англицизама. Свакако се не можемо одупрети овом светском тренду јер су англицизми неминовни данас глобално, али можемо заштитити српски језик од преласка у један нов језички варијетет и постепеног губљења језичког идентитета.

5. ДИСКУСИЈА РЕЗУЛТАТА НАУЧНОГ ИСТРАЖИВАЊА АНГЛИЦИЗАМА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Истраживање англицизама у српском језику на корпусу дневних новина „Политике“ у периоду од 2006 – 2016. године посматра употребу англицизама на семантичком и прагматичком нивоу језика. С обзиром да смо се ми у нашем истраживању ослонили на унос лексике – самосталних морфема и речи, пре него што кренемо са анализом значења, места и употребе речи у оквиру корпуса, сматрамо да се морамо, макар у кратким цртама, осврнути на дефиниције семантике и прагматике као лингвистичких научних дисциплина.

Семантика проучава значења у оквиру језичких система и проучава значења морфема, слободних и везаних, речи, фраза и реченица. Када се значење стави у контекст употребе у оквиру језичког система, онда је то предмет прагматике.

Значења англицизама у нашем раду сагледаваће се у односу на:

1. Значење речи у енглеском језику из кога се преузима и
2. Значење англицизма у српском језику, или контексту исказа из кога се узима корпус за истраживање.
3. Англицизам добија значење у оквиру језичког исказа у комуникацијском чину, те ће се стога англицизми и посматрати у оквиру исказа, краћег контекста у оквиру реченице или синтагме из којих се добија довољно информација за анализу практичне сврсисходности употребе датог термина.

Прагматика се дели на прагмалингвистику и социопрагматику (Watts 2003). *Прагмалингвистика* се бави правилима у прагматици и другим лингвистичким дисциплинама, док се *социопрагматика* бави проучавањем прагматике кроз специфичне друштвене услове комуникације у којима се језик употребљава. Фрејзер (Fraser 1990) прави дистинкцију између значења садржине (content meaning) које је, у већем или мањем степену, значење које кроз комуникацију једна особа жели да пренесе другој особи и прагматичког значења (pragmatic meaning) које према Ветсу (Watts 1988:249) репрезентује значење кроз контекст језичке употребе.¹⁵ Он сматра да само реченице као искази имају прагматичко значење. Друкчије речено, реч има значење своје садржине у оквиру

¹⁵ Pragmatic meaning, however, is always inferable within the context of language usage. (Watts 1988:249)

прагматичког значења ширег језичког исказа, реченице које су реализоване кроз комуникацију.

5.1. Приказ семантичко-прагматичке оправданости употребе англицизама у дневном листу „Политика“ у Србији

Међусобна размена информација између народа и њихових појединаца широм Земљине кугле убрзава циљеве за бржи просперитет нација, али истовремено утиче и на квалитет језика, посебно на језике тзв. малих народа попут српског, јер њихово целокупно уздизање зависи од усаглашавања са развојем светске научне мисли и све бржег технолошког развоја. Држати корак са другим нацијама широм света, није нимало лак задатак. Трка за напредком мора да има цену, а језик је тај који трпи можда и један од највећих спољашњих утицаја: некад због краткоће времена, некад због лажног осећања престижа, некад из незнања итд. Стране речи се не замењују српским еквивалентима већ се остављају у изворном облику или незнатно промењене, тек толико да личе на српске изворне речи. Готово да је одомаћено да се каже у српском контексту како се нешто „делетује“, или се „сурфује“ по интернету, или се „гугла“ за информацијама. Закључци који се доносе на важним седницама Владе су увек „транспарентни“. Разлози, како смо навели, су многобројни; већином је у питању пословни или друштвени престиж, док је некад употреба англицизама последица незнања или се правда немогућношћу изналажења адекватних преводних еквивалената за речи којих у српском језику нема. Многе друштвене групе попут студентске популације, ученика средњих школа или младих уопште чине базу из које у српски језик се уводе англицизми који се одомаћују, улазе у употребу свакодневног језика, а усвајају се и од стране других припадника српске језичке заједнице, те најзад постају део језичког система српског језика.

Чести и свакодневни контакти стручњака из различитих области науке и технике утицали су и на све чешћу употребу енглеског језика. Ова чињеница показује да енглески језик, на путу комуникације и прожимања различитих култура и културних образаца, оставља значајне трагове у језику неенглеских изворних говорника, који се манифестују, између осталог, и у појави све већег броја англицизама који улазе у норму језика и постају важан фактор у даљем развоју вокабулара нашег српског, али и других светских језика.

Оправданост постојања и ширења англицизама у српском језику је тема која заокупља пажњу многих истраживача – лингвиста како код нас тако и у многим другим земљама света. Тема којом се бавимо у нашој докторској дисертацији је употреба англицизама као, с једне стране, неопходних и неизбежних, а с друге стране, неоправдано коришћених у говорним ситуацијама када за то не постоји оправдани разлог у српском језику.

Присуство англицизама у српском језику је неизбежно због утицаја стране, западне, политике на развој српског друштва и његову транзицију, односно прелазак у демократску земљу. Многобројни сусрети западних политичара са домаћим људима из света политике, су неизбежан фактор за прихватање енглеских речи и то из, пре свега, три фактора:

1. *Лингвистичке економичности* у политичком жаргону којим се све стране у комуникацији одлично разумеју и споразумевају. Речи из контекста политике и развоја друштва усвајају најпре политичари и новинари – новински извештачи са политичких скупова, који англицизме усвајају у потпуности и преносе кроз дневну штампу читаоцима. Овакве позајмљенице брзо налазе пут да се адаптирају у српском језику и да постану део језичког система. С обзиром на брзину којом се уводе у српски језик, често су неоправдано у употреби, јер за многе термине постоје српске изворне речи које су такође лингвистички економичне. Навешћемо из нашег корпуса неке англицизме који су се потпуно одомаћили у српском језику, некад оправдано, некад неоправдано.
2. *Глобалне прагматичке функције* јер су енглески термини познати и у употреби су глобално што је разлог да се користе и у српском језику на исти начин.
3. *Попуњавање лексичких празнина* је трећи разлог због којег српски језик има англицизме. Овде мислимо нарочито на лексику из стручне техничке терминологије, из области програмирања и компјутерских технологија, затим из политичког дискурса и других грана друштвеног и научног развоја и напретка.

Корпус који смо сакупили за истраживање англицизама желимо да у овом делу рада анализирамо кроз приказ одабраних англицизама и њихових значења у контексту енглеског језика и поређења са контекстом у српском језику. За анализу смо одабрали

само неке примере лексике које смо, у субјективној процени, сматрали релевантним за истраживање на семантичко-прагматичкој равни у односу на постављене циљеве овога рада.

Реч „политика“ као заједничка именица или властита која означава назив дневних новина „Политика“ у Србији, је англицизам од енглеске речи *politics* која се односи на политику власти у држави. Оксфордски енглески речник (*Oxford English Dictionary Online*) наводи неке примере употребе речи у контексту реченице:

‘The party quickly gained influence in French politics.’

‘Thereafter he dropped out of active politics’...

Позајмљена реч, „политика“ и „Политика“ као назив за дневне новине је англицизам, реч која се потпуно одомаћила и прилагодила српској језичкој форми, транскрибована је према важећим правилима српског језика и граматички је такође потпуно прилагођена српском као синтетичком језику, а по значењу одговара дефиницији коју даје енглески речник. У српском језику реч „политика“ не мора да се односи само на државну власт већ има проширено значење као, на пример, „моја политика је да се не истрчавам са предлозима“, „политика образовања у земљи је транспарентна“, „којој ћеш се ти политици приволети: оној која вреднује рад научних радника или само наставника у непосредној практичној настави“. Значење „политика“ у овом примеру би било више „односити се према нечему“, „заузети став“ и слично. Оваквим значењима речи „политика“ одговара енглеска реч *policy*. Могли би се навести многи примери за различита значења преузетог англицизма у српски језик. Мора се речи да је „политика“ потпуно интегрисана у српски лексикон и сасвим одомаћена и оправдана, јер другу реч за „политику коју води Влада“ немамо. Сматрамо је, дакле, оправданим англицизмом, јер је лингвистички економична и позната по значењу у употреби српског језика.

Енглеска реч *policy* је преузета као позајмљеница која се на српском језику преводи са „политика“ или „полиса (нпр. осигурања)“ и често долази до мешања значења англицизама *politics* и *policy* у српском језику углавном, сматрамо, због недовољног познавања значења енглеског оригинала за обе наведене речи. Синоними за *policy* у

„практиковати“, „планирати“ и слично. Енглески оксфордски речник (*Oxford English Dictionary*) даје следећа објашњења значења речи:

„Ток или принцип акције који је усвојила или предложила организација или појединац“¹⁶:

‘It is not company policy to dispense with our older workers’

‘The government’s controversial economic policies’.

Ми смо из нашег корпуса издвојили значење *полиса осигуравајућег друштва*:

...осигурање без *полисе*.

Енглеска реч *automatism*, како се објашњава у оксфордском речнику (*Oxford English Dictionary Online: OEDO*), користи се у медицини – психијатрији и уметности, а значење речи је: „радња која се изводи несвесно и невољно“.

‘Thus, where the malfunctioning of the mind is caused by an external factor, the legal classification is automatism rather than insanity’

У српском језику овај англицизам има више намена употребе, на пример, каже се: у политичком жаргону „да се исти политичари бирају или остају на функцијама по аутоматизму“ што значи да се бирају „према устаљеним принципима/принципу“, или „да се закони доносе редом један за другим по аутоматизму“, у значењу „по устаљеној процедури“ итд. Ово би се могло подвести под употребом англицизма из разлога језичке ефикасности, јер би се у српском језику захтевало описно објашњење значења речи. На овај начин скраћујемо време, разумевање речи је глобално, а позајмљеница се потпуно уклопила у српски језички систем и прихваћена је као лексичка јединица српског лексикона.

Примере које смо издвојили из нашег корпуса из „Политике“ су следећи:

Признавање независности по аутоматизму ...

Доношење закона по аутоматизму ...

¹⁶A course or principle of action adopted or proposed by an organization or individual:(Oxford DictionaryOnline)

Објаснићемо употребу и значење позајмљенице из енглеског језика – *genocide* односно реч преузета у српски језик – *геноцид* у значењу „убијање“, „уништавање“ народа.¹⁷ Видимо да одомаћена реч *геноцидима* синонимну реч у српском регистру „убијање“, „уништавање“ уз које морамо додати реч народ да би било јасно на кога се односи. У нашем корпусу се јавља у следећем примеру:

Сећање и комеморација геноцида над ... народом...

Позајмљеница је дошла у српски језик као последица глобалних сукоба где један народ настоји да уништи целу једну популацију живља на неком простору. Ово је англицизам који је последица глобализације и на глобалном плану њено значење је познато свим народима на земљи. Реч је интернационална и глобалноима прагматичко обележје. Према томе, у нашем раду је посматрамо као очигледни и оправдани англицизам.

Дисидент слично *геноцидуима* своју синонимну реч у српском језику и то је „одметник“, „отпадник“, „јеретик“ (Вујаклија 1980:227), али „дисидент“ – англицизам има глобално и прагматичко значење. Поред тога, овај англицизам је потпуно асимилован у српском језику па га сматрамо очигледним, али исто тако и оправданим англицизмом због цивилизацијског клишеа значења у глобалном свету.

Пример из корпуса сакупљеног из „Политике“, дневних новина, у периоду 2006 – 2016. године је следећи:

...слоган источннемачких дисидената...

У оксфордском речнику (*OEDO*) налазимо следећу дефиницију и пример:

*Дисидент је особа која се супроставља званичној политици, посебно ауторитативне државе:*¹⁸

¹⁷Значење преузето из Вујаклија М. (1980). *Лексикон страних речи и израза*. Просвета: Београд.

¹⁸A person who opposes official policy, especially that of an authoritarian state. (Oxford Dictionary Online)

'a campaign of genocide'

'news of genocides went unreported'

Говорећи о преузимању сложеница из енглеског језика, Твртко Прћић каже: „Састављено се пишу транскрибоване енглеске сложенице (без обзира на то да ли се њихове саставнице у изворном облику пишу одвојено, с цртицом или састављено), ако је у српском језику однос између саставница непрозиран, што чини да се реч поима као целовит језички знак који изражава један јединствен појам, нпр. *бебиситер*“ (Прћић 2005:11).

Англицизам који наводимо у Табели 11, Прилог 2 – *евроинтеграције* је сложеница која се састоји од две лексеме: *евро* + *интеграције* (енглеска реч: *Euro-integration*, при чему је *Euro* скраћено од *European*), па тако имамо сложеницу која се састоји од придева *европски* и именице у множини *интеграције*. Дакле, *европске интеграције* где смо скратили *европскеу еврои* тако добили реч коју пишемо као *евроинтеграције*. Ово је појам који представља, према Прћићу, „целовит језички знак“ и означава „један јединствен појам“. Ово је сасвим оправдани англицизам новијег датума, заправо, од оснивања Европске Уније, па синонимно значење за њу не постоји у српском језику, осим да се описно, са више речи опише значење термина. Дакле, *евроинтеграцијесу* попуниле празнину у српском лексикону и тако постале очигледан и оправдани англицизам.

Реч *импровизација* је англицизам у српском језику која се у оквиру српског језичког система употребљава у различитим контекстима као на пример у нашем корпусу смо нашли следеће примере:

Припреме су биле импровизација.

То је права политичка импровизација...

Оксфордски енглески речник (*OEDO*) изворну енглеску реч *импровизација*: *improvisation* везује за свет уметности и разним импровизацијама које извођачи неког

музичког жанра примењују у току извођења на неком од инструмената или у оквиру музичке групе (бенда)¹⁹.

Значење изворне енглеске речи импровизација је:

чин импровизовања:

„Била нам је потребна или инспирација, или импровизација“.

„Специјализовала се у импровизацији на клавиру“.

„Импровизација је највиши креативни чин извођача“.²⁰

Англицизам у српском језику *интеграција* има српске синонимне речи *спајање, обједињавање, приспајање, присаједињавање*, па се не види права потреба за коришћењем англицизма уместо српске изворне речи. Једини разлог који можемо условно прихватити да се користи позајмљеница из енглеског језика *интеграција* је принцип глобалног значења речи и њена прагматичка функција у глобалној употреби. Међутим, нисмо пронашли у литератури да неко од српских лингвиста помиње овај принцип код могућности коришћења англицизама у српском језику. Разлог који смо управо навели учинио је да убацимо англицизам *глобализација* у Табеле 6 и 7 које дају листу оправданих англицизама у употреби и значењу у српском језику.

Реч енглеског изворног порекла изведена од *mob – mobbing* у српском регистру је прихваћена као *мобингу* значењу „узнемиравања“, „злостављања“ и обично има прагматичку функцију у ситуацијама када се жена „физички злоставља“ или „сексуално узнемирава“ на радном месту или се мушка особа „злоставља“ тако што се помера на ниже радно место и слично. Ако погледамо етимологију енглеске речи *mob* видећемо да води порекло из латинског језика од речи *mobile vulgus* значењу „узбуђена гомила“ (excitable crowd) и која у касном 17. веку улази у састав енглеског језика у архаичном

¹⁹Бенд – енглеска изворна реч је band, опет англицизам који се сасвим одомаћио и прилагодио српском језичком систему. Потпуно оправдани англицизам, јер у српском језику не постоји једна реч која би имала значење какво се сугерише са речју „бенд“.

²⁰‘We were in need of either inspiration or improvisation.’

‘she specializes in improvisation on the piano’

‘improvisation is a performer’s greatest creative act’

Примери на енглеском језику као и дефиниције значења су преузети из Oxford Dictionary Online.

значењу „мобилян“ (mobile) да би из енглеског језика била преузета као англицизам у српски језик, али као *мобинг*. Изворна енглеска реч *mobbing* употребљава се код предатора и других животиња или птица које се бране од нападача тако што их окруже и нападају као група како би их отерале и спасиле се.²¹ Англицизам *мобинг* је новијег датума у српском лексикону и може се квалификовати као преобликован, јер је прилагођен по облику, дакле, у творбеном смислу систему српског језика. Значење је проширено и на људски род где уместо групе у злостављању може да учествује само једна особа. У случају англицизма *мобинг* према мишљењу Клајна долази до тзв. „неусаглашене семантичке адаптације овог термина“ (Милић 2013:148), а „Конрад Лоренц је употребио енглеску реч *mobbing* да значи обичај неких животиња да се удруже и бројном надмоћношћу застраше јачег непријатеља, грабљивца, на пример, када гуске колективно нападну лисицу. Потом је исти израз примењен и на људе. Изгледа да му значење у социологији још није прецизно дефинисано, али првенствено се односи на вређање и злостављање појединца од стране веће групе колега на радном месту“ (Клајн 2007:53).

Реч *мобинг* је очигледан англицизам и сматрамо га оправданим из разлога што се *мобинг* користи и у контекстима где српска синонимна реч не може да замени англицизам.

Позајмљеница *оперативац* од енглеске речи *operative* означава у енглеском језику некога ко изводи неке радове који су му стављени у задатак, или се, најчешће, користи да значи некога ко ради за неку тајну службу, шпијунску организацију, итд. Дакле, исто значење англицизам има и у српском језику. Реч има прагматичку функцију у контекстима везаним за друштвени живот и оперативно извођење послова у организацији власти. У неким контекстима у српском језику може да се замени са „извођачем“ послова, али само у рестриктивним ситуацијама, као на пример, пословима везаним за грађевинарство: „извођач радова на грађевини“, итд.

Свакодневно чујемо са малих екрана и читамо у дневној штампи да су „одлуке које Влада доноси транспарентне“, да „свака документација за градњу по Србији је транспарентна“, да су „одлуке које се доносе у Парламенту транспарентне“ итд. Овај англицизам се у неким контекстима може заменити српском речју као, на пример, „јасан“, „видљив“, „прозиран“, „провидан“, док се у неким другим контекстима не могу заменити

²¹Извор за објашњење значења речи *mob*, *mobbing* потиче из окфордског енглеског речника – Oxford English Dictionary Online.

изворном српском речи јер нема значење које нам је потребно у датом исказу. У првом примеру: „одлуке Владе су транспарентне“, англицизам се може заменити са *јасне* или *уочљиве, видљиве*, док се у примеру „транспарентне документације за градњу“, не може употребити српска синонимна реч, јер се *видљиво* односи на нешто што се види „голим оком“, или „јасно“ је нешто што је познато. У овом случају се англицизам не може заменити српским термином те је, према томе, потпуно оправдани.

Оксфордски енглески речник даје више значења речи у својству придева *транспарентан*:

1. Материјал који дозвољава да светло продре кроз њега и да се провиде други објекти:

'transparent blue water'

'fine transparent fabrics'

2. Лако се може предвидети и детектовати нешто:

'the residents will see through any transparent attempt to buy their votes'

'the meaning of the poem is by no means transparent'

3. Имати мисли и осећања која се лако могу схватити, отворена су:

'you'd be no good at poker—you're too transparent'

'you'd be no good at poker—you're too transparent'ада:

4. У рачунарству када се лако уочавају функције:

'To the user this process is transparent ...'

Писали смо раније у раду, у претходним поглављима, да доба глобализације доноси многе новине, између осталих, светски језици обогаћују своје лексиконе речима из језика са којима долазе у блиске контакте, а то је, на првом месту, енглески језик. Новине у развоју друштава на земљи, позитивне и негативе, али свакако другачије које долазе са новим добом у 21.веку, имају директног утицаја на језик. Нарочито се ради о догађајима који су глобално слични или идентични и међу њима се може убројити и „трефикинг“ са људима који се илегално транспортују у разне делове света са веома различитим

циљевима, све у негативном исходу по људе. Реч „трефикинг“ је англицизам, који је ушао у српски из енглеског језика мада се термин користи глобално. Овим термином је попуњена празнина у српском језику и ушао је термин у лексикон речи српског језика. Ради се о потпуно прилагођеном термину српском језику и у граматичком смислу, те се користи као именица и деклинира се кроз падеже. Значење речи носи негативну конотацију. У нашем корпусу појављује се у делу реченице:

...крајње одредиште за жртве трефикинга

Занимљива позајмљеница „харизматичан“, придевска употреба, у српском језику има једну стару, заборављену реч – „дилбер“ чије је значење да је неко „миљеник“ у друштву, да „осваја“ и „привлачи пажњу“.²² Како видимо у савременом српском језику не постоји једна реч која би по значењу одговарала англицизму *харизматичан* тако да се реч категорише као оправдани и очигледан англицизам који је интегрисан у српски лексикон.

Од укупно 270 оправданих англицизама у српском језику (Прилог 1, Табела 6) издвојили смо и приказали табеларно (Прилог 2, Табела 11),⁸³ позајмљенице – англицизама (30.7% од укупног броја пронађених англицизама) који су, према нашем субјективном мишљењу, најфреквентнији оправдани и одомаћени англицизми у нашем корпусном материјалу који је сакупљен и пронађен у „Политици“ у периоду од 2006 – 2016. године. Дневне новине „Политика“ доносе писане вести највише из политичке сфере живота друштва, те смо стога издвојили за анализу 36 најфреквентнијих, према нашем субјективном критеријуму, англицизама из политичког регистра, а затим следе англицизми из области социјалне политике, спорта, моде, књижевног света и друго, које нисмо посебно разврставали и табеларно приказивали. Сматрали смо да је потребно издвојити англицизме из политичког дискурса као најзаступљеније у „Политици“ као писаном дневном медију у Србији.

5.2. Критеријум оправданости и граматичке категорије у употреби англицизама у дневном листу „Политика“ у Србији у периоду од 2006 – 2016. године

²²<https://velikirecnik.com/?s=harizmati%C4%8Dan>

Наше истраживање које се заснива на корпусу добијеног из дневног листа „Политика“ у периоду од 2006 – 2016. године показало је да у погледу граматичких категорија, именице су најзаступљенији англицизми у српском језику. Фреквентност именица које задовољавају критеријуме лингвистичке економичности и глобалне прагматичке функције у погледу значења које је раширено и разумљиво у глобалном свету, је изузетно висока, што закључујемо кроз субјективну анализу неологизама – енглеских позајмљеница у току рада на сакупљању корпуса. Високо фреквентних оправданих именичких англицизама у нашем истраживању показало се да има 47 или 71.2%. То су речи попут *антидопинг*, *бекстејџ*, *бенд*, *буџет*, *вебсајт*, *геноцид*, *дисидент*, *даунлоуд*, *допинг*, *ембарго*, *инстаграм*, *интернет*, *интерфон*, *компјутер*, *коридор*, *кохабитација*, *маркетинг*, *мафија*, *наркобос*, *мобинг*, *наркотик*, *националиста*, *олигархија*, *плебисцит*, *рејтинг*, *референдуми* многе друге које се налазе у Табели 1.

Табела 1

Високо фреквентни оправдани англицизми граматичке категорије именица у корпусу „Политике“ од 2006 – 2016.године

Корпусна јединица	Изворна енглеска реч
антидопинг	anti-doping
бекстејџ	backstage
бенд	band
буџет	budget
вебсајт	web site
винер	winner
геноцид	genocide
греслем	Grand slam
дисидент	disident
даунлодинг	download
допинг	dopping
ембарго	embargo
инстаграм	instagram

интернет	internet
интерфон	interphone
компјутер	computer
коридор	corridor
кохабитација	cohabitation
маркетинг	marketing
мафија	mafia
мобинг	mobbing
наркобос	narco boss
наркотик	narcotic
националиста	nationalist
олигархија	oligarchy
плебисцит	plebiscite
рејтинг	rating
референдум	referendum
ресурс	resource
самит	summit
сендвич	sandwich
сервер	server
сингл	singl
сноуборд	snowboard
соло	Solo
тактика	tactic
тандем	tandem
тендер	tender
транзит	transit
трафикинг	trafficking
тренер	trainer
турнир	turnir
фаворит	favorite

финиш	finish
формација	formation
хијерархија	hierarchy

Грааматичка категорија оправданих придева је знатно мање заступљена у нашем корпусу од именица. Оправданих придевских корпусних англицизама било је заступљено са 21.2% или укупно 14 придева: *амбијенталан, аутентичан, импровизовано, кооперативан, масовно, пролонгиран, транспарентан, фалсификован, фиксиран, фискалан, харизматичан, хетероген, хуманитарни цензурисан.*

Табела 2

Придеви заступљени у категорији оправданих англицизама у корпусу из „Политике“ у периоду од 2006 – 2016.године

Корпусна јединица	Изворна енглеска реч
амбијенталан	ambient
аутентичан	authentic
импровизовано	improvised
кооперативан	cooperative
масовно	massive
пролонгиран	prolonged
транспарентан	transparent
фалсификован	forged
фиксиран	fixed
фискалан	fiscal
харизматичан	charismatic
хетероген	heterogeneous
хуманитаран	humanitarian
цензурисан	censored

Најмање заступљена је категорија глагола. Најфреквентнијеречи које смо нашли у глаголском корпусу из дневне новине „Политика“су заступљени са 7.57% или укупно 5 корпусних глагола као англицизама нашло се у оквиру листе оправданих и очигледних англицизама. Сматрамо да разлог треба тражити у могућности адаптације глагола у оквиру српског језичког система као високо флективног за разлику од енглеског као ниско флективног језика. Иако енглески и српски језик припадају истој индоевропској породици језика, они су два типа језика који по моделу припадају аналитичком – енглески и синтетичком – српски. Ова разлика језичких модела утиче на чињеницу да је српски отворенији за промене у односу на позајмљене речи из других језика за разлику од енглеског. Морамо споменути и то да је енглески језик надређен у односу на српски управо и због чињенице глобалних размера раширености његове употребе у свету.

Табела 3

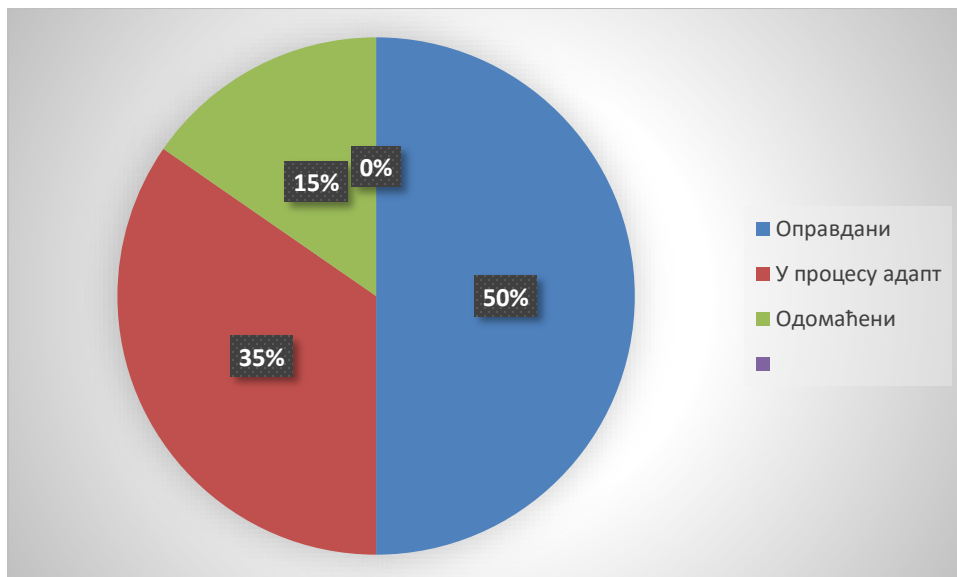
Оправдани англицизми граматичке категорије глагола у корпусу англицизама у „Политици“ од 2006 – 2016.године

Корпусна јединица	Изворна енглеска реч
алудирати	Allude
брејкнути	Break
лансирати	Launch
редуцирати	Reduce
ретернирати	Return

Како се види из Табеле 3 пронађено је само 5 глагола у фреквентној употреби у корпусу „Политике“ од 2006 – 2016.године.

Графикон 1

Фреквентност оправданих именских, придевских и глаголских корпусних англицизама

Наш закључак је да фреквентност употребе англицизама, било да се ради о оправданим или неоправданим, зависи од следећих утицаја који долазе из спољашње средине, из окружења ширег или ближег, у односу на локалитет народа који говоре српским језиком. Навешћемо факторе утицаја до којих смо дошли током истраживања:

1. Присуство англицизама у српском језику је неизбежно због утицаја стране, западне, политике на развој српског друштва и његову транзицију односно прелазак у демократску земљу.
2. Развој српског, демократског друштва подстакнуто је израженом жељом за достизање светског и европског привредног и економског раста уз помоћ развоја банкарског система и трговине између народа и народности како у оквиру Србије и земаља бивше Југославије, тако и са народима који су изван граница Србије, пре свега у оквиру Европске Уније, а затим и шире у оквирима светског демократског развоја.
3. Развој на пољу интернета и комуникативних технологија у Србији, а посебно изван ње, довољан је разлог да се српски језик прошири англицизмима због брзине којом интернет шири информације на све четири стране света и

спорашћу којом се стварају кованице или проналазе могућности за преводе енглеских, страних, речи које мењају вокабулар српског језика. Неопходно је у одређеним семантичким целинама језичке употребе превести англицизме и дати српске речи као преводне еквиваленте. Разлог је потреба за очувањем српског језика.

4. Англицизми постају део „престижа“ у српском друштву; стиче се лажна перспектива припадности вишим слојевима српског друштва, онима који су „ученији“, и „богатији“ и који, на тај начин, постају „ближи“ другачијем културном и цивилизацијском контексту.

5. Семантичка одређеност англицизама добија на значају у прагматици, односно, употреби страних речи за одређене циљеве: економског и пословног напретка, друштвеног и индустријског развоја, образованости народа у циљу прихватања и развоја светских трендова комуникације итд.

6. Језик писаног медија, дневне штампе, између осталог, врши и значајан утицај на језик широких маса људи у Србији. То је медиј који свакодневно врши индоктринацију и људи почињу да осећају англицизме као речи које постају део матерњег језика, српског.

Истраживање позајмљеница из енглеског језика сводимо на лексику која, заправо у највећем броју примера, се најлакше преузима из језика у контакту. То је зато што је лексички ниво најотворенији и не захтева посебно стабилнији однос, или веће промене. Такође, лексика се преузима и због разлога попуњавања празнина у језику примаоца за које нема правих термина. Видимо да се у штампаним медијима, „Политици“ у нашем случају, користи велики број англицизама из разлога лингвистичке економичности јер је економичније рећи *лаптоп* него портабл компјутер, *имејл* него електронска пошта, *даунлоудовати* него снимити, убацити у компјутер итд. Поред тога, речи попут наведених и још многих других, су глобално транспарентне те их у међусобној комуникацији са појединцима из земаља широм света можемо употребљавати како би такве речи биле разумљиве за оба учесника у разговору. Ово је један вид прагматичности англицизама.

Када вршимо анализу англицизама, њихову адаптираност и интегрисаност у српски језик, морамо имати на уму и чињеницу да се ради о два језичка система од којих енглески

припада групи аналитичких језика, док српски спада у групу синтетичких језика. Синтетички језици имају развијену флексију што нам је познато у српском језику, а то значи да се падежи граде флективним наставцима, за разлику од аналитичких језика, енглески на пример, који имају развијене морфолошке процесе за грађење речи путем спајања лексичких морфема или додавањем деривационих афикса, у највећем броју случајева префикса, у мањем суфикса, а у веома малом броју инфикса. Српски језик, како се може видети из примера у нашем корпусу, лако прихвата позајмљенице, а када их интегрише у језички систем подвргава их, у граматичком смислу, творбеној форми српског језика; нпр. када се преузме англицизам *download, delete, surf, google, chat* и слично, ове речи добијају наставке за инфинитив и постају *даунлодовати, делетовати, гуглати, сурфовати* или *четовати*. У неким случајевима се англицизми преузимају у изворном облику као што се често може видети *e-mail, notebook, laptop* др.

Ми смо се у нашем истраживању усредсредили на именице и именичке фразе које смо запазили да се у дневној штампи у највећем броју преузимају као англицизми и користе у српском језику. Лексику коју смо истраживали, с обзиром да су у питању углавном именице, поделили смо на:

1. интегралне позајмљенице и
2. адаптиране позајмљенице.

Интегралне позајмљенице, англицизми, су речи које су интегрисане у српски језички систем на начин да се ишло у два смера и на основу тога, интегрални англицизми се деле на:

1. англицизме који су ушли у српски лексикон тако што су сачувале оригиналну графију или
2. англицизми који су претрпели неке промене, односно, ради се о позајмљеницама које су формиране у српском регистру на основу ортографије језичког модела и/или њиховог изговора из језика даваоца.

5.3. Поглед на широку распрострањеност англицизама у дневном листу „Политика“ у Србији

Говорећи о језику у општем смислу те речи, наилазимо на разне дефиниције појма „језик“, и све се могу сузити на идеју да је језик основно средство комуницирања међу људима и да је обележје идентитета једног народа. У ову чињеницу смо се уверили у време распада Југославије и одвајања бивших република у самосталне државе, када је свака од тих нових држава најпре „створила“ свој језик. На тај начин смо од српскохрватског у Србији и хрватскохрватског језика у Хрватској, добили два језика: српски и хрватски, што по унутрашњој структури језика нема разлика, док је основна разлика наступила у новој лексици до које је дошло под утицајем спољашњих фактора. Исто се десило са језиком у Босни и Херцеговини и Црној Гори. Твртко Прћић дефинише језик као „системски организован скуп јединица и правила за њихов креативан и прикладан избор, комбиновање и употребу, првенствено с функцијом споразумевања који, на тај начин, посредује између два аспекта спољашње стварности, оличена у супстанци садржаја и супстанци изражаја“ (Прћић 2008:13).

„Дефинисан као апстрактан систем знакова за означавање материјалне и духовне реалности, као израз стварности у њеним разноврсним изгледима, суштинама и променама, језик је повесна категорија чији сепочеци, као и почеци историје човечанства, губе у маглинама давних времена“ (Петровић 2014: 25). Потребно је навести мишљење Бугарског (1989:12-14) и Миновића (1985:13-24) који подвлаче важност једне карактеристике језика – његову продуктивност, чиме се омогућава непрестано стварање нових исказа са ограниченим бројем знакова, а та се карактеристика језика преноси и усваја културним путем, те се са развојем народа и њихових култура ствара непрекидан ланац промена у језику. Једна од тих ванјезичких утицаја који мењају језик су и позајмљене речи из других језичких система. Ово је учестала појава и није необично да до ње долази.

Позајмљених речи има у српском језику из различитих језика и култура, али питање којим се бавимо у раду су англицизми у српском језику, што је значајно питање због необично великог прилива страних енглеских речи у последње две деценије. Ово је пут као „англоглобализацији“ српског језика (Прћић 2005:15) и стварању према Прћићу, „англосрпског“ језика. Лингвисти постављају питање опстанка српског језика

(Боранијашевић 2017, Прћић 2005) због драстичних промена и свакодневног одомаћивања нових англицизама, те тако српски језик „све више одступа од својих норми и (све више) бива употребљаван према нормама енглеског језика” (Прћић, 2005: 23). Борјановић (2017:66) истиче *хибридизацију* српског језика као последичну везу прилива англицизама и њиховог одомаћивања у српском језику, што најпре улази у говорни језик из кога се прелива у писани дискурс.

У честим исказима у писаном дискурсу из политичког жанра налазимо у листу „Политика“ делове реченица, синтагме или целе реченице које се у први мах не разумеју због великог броја англицизама, некад и кованица по угледу на енглески језик, како бисмо били „ин“, у тренду, или како бисмо звучали модерно и другачије од осталих људи и показали на тај начин припадност вишим круговима српске језичке заједнице. Разлог је најчешће снобизам или незнање, недовољно познавање српског језичког система и његовог прагматичког и семантичког обележја. Тако видимо да се у Табелама 3 и 10 (Прилог 1) наводи глагол *брејкнути* који смо пронашли сакупљајући корпус, у делу реченице: *а онда у наредном покушају брејкнуо Колијајбера*, у коме се енглески глагол „break“ (сломити, поломити) прилагодио српској глаголској форми.

Многи англицизми из Табеле 10, Прилог 1 (оправдани) су поред оправданих и преобликовани, јер им је придружено ново значење у српском језику у односу на оно које речи имају у енглеском језику. Ради се, наиме, о *садржинским* иновацијама као што је у нашем корпусу из „Политике“ реч *албуму* значењу снимљених извођачких плоча, компакт-дискова или музичких касета као у примеру: *после деби албума*, за разлику од значења које има енглеска изворна реч – албум слика, фотографија и сл. Када се новом облику који је преузет из енглеског језика придружи постојећа садржина, добијемо *обличке* иновације као у примерима из нашег корпуса – *менаџментса* значењем у српском језику „пословодство“, „руководство“, „управа“, затим англицизам *имплементација* као додатно значење уз постојећа значења у српском језику „спровођење“, „реализација“, затим англицизам *хармонизација* уз значења у српском језику „усклађивање“, „усаглашавање“, англицизам *фан* – фудбалски фан, придодато значење претходном српском значењу „обожавалац“, итд. У корпусу из „Политике“ у Табелама 4 и 10 појављује се англицизам *самит* од енглеске речи *summit* у преобликованом облику да би

се реч превела касније у *састанак на врху*, а у неким ситуацијама користи се мешавина преобликоване речи и превода па се каже *самит на врху*.

Корпус оправданих англицизама у Табели 10, који смо сакупили из дневних новина „Политика“, показао је да се највише позајмљују именице, затим придеви и најзад глаголи. Разлоге треба тражити у чињеници да су именице најсамосталније врсте речи, а придеви зависе од именица и то је један од разлога зашто придеви долазе на друго место. Што се тиче глагола, они су најмање самосталне врсте речи и „обично су изведени од именичке основе англицизма суфиксом -ирати или -овати (скенирати – *scan*, даунлоудовати/*download*“ (Милић 2013:145).

Даље у анализи англицизама из корпуса добијеног из дневне новине „Политика“ у Табели 11 (Прилог 2) имамо списак од 83 енглеске позајмљене речи које представљају оправдане и одомаћене англицизме. Из политичког жаргона одабрали смо 36 (Табела 4) најфреквентнијих англицизама и њих смо декларисали и категорисали као оправдане и одомаћене неологизме. Ради се, према томе, о англицизмима који у политичком дискурсу имају јасно и недвосмислено значење, иако се неки од њих могу у извесним контекстима заменити српском речи или пак дати у описном значењу. То значи да у нашем раду под оправданим англицизмима подразумевамо позајмљенице које се користе у глобалној светској комуникацији међу политичарима као и новинским репортерима који прате збивања на политичкој светској сцени, па се стога сматрају потпуно разумљивим за све стране у комуникацији и, што је важно напоменути, да као такве, ове речи не доводе исказе у сумњу нити воде до неразумевања међу саговорницама.

Табела 4

Листа најфреквентнијих оправданих и одомаћених англицизама из политичког дискурса (36) одабраних према субјективном критеријуму на бази корпуса из дневних новина „Политика“ у периоду од 2006 – 2016. године

Корпусни англицизам	Синонимно значење у српском језику	Актуелно значење
активиста	делатник, радник, ангажован на неком послу	активиста: у политичком смислу, у оквиру политичке

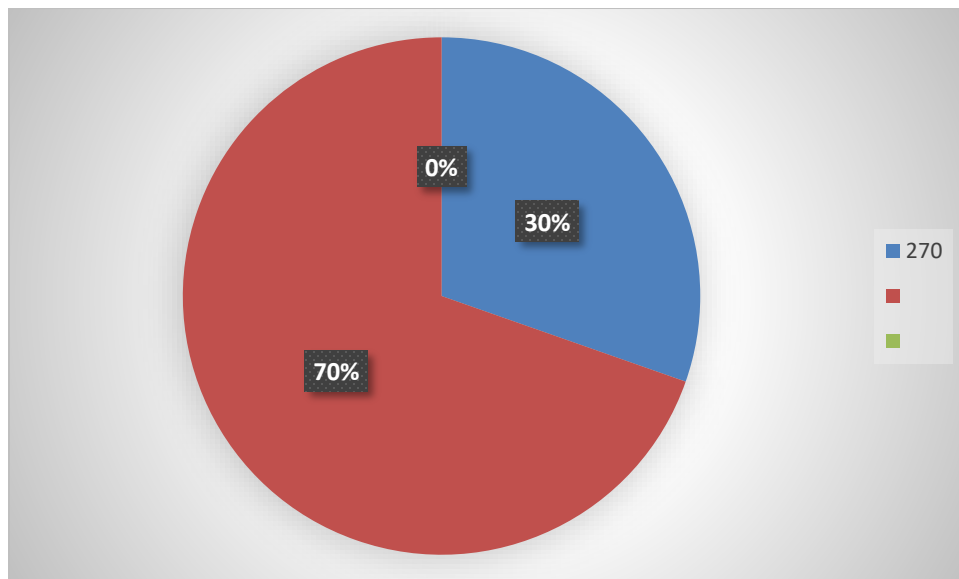
	(задатку)	партије
алтернатива	избор (између две или више могућности)	алтернатива (као избор нечега, или у оквиру нечега или некога)
амандман	додатак, потреба, побољшање	амандман (додатак у закону у циљу његовог побољшања)
амнестија	помиловање, опрост, предавање забраву	амнестија
аутоматизам	самокретање, устаљеност	аутоматизам или устаљена процедура
бојкот	прекид (рада), обустава	бојкот
буџет	новчаник, приходи и расходи	буџет
геноцид	убијање, уништавање, затирање	геноцид
дисидент	одметник, неко ко се издваја у мишљењу	дисидент
евроинтеграције	спајање, укључивање	евроинтеграције
екстремист	крајњи, последњи, највиши, прекомеран, претеран	екстремист (претерани ставови о нечему)
ембарго	забрана	ембарго (забрана извоза робе)
ентитет	битност, суштина, особеност једног народа	ентитет
инфлација	надување, надимање, претерано штампање новчаница, увећавање	инфлација (губљење вредности новца, опадање, умањена вредност нечега, обично се мисли на новац: валуту)

инцидент	догађај, случај, замерка, приговор	инцидент (немио догађај, негативан иступ у јавности)
кампања	борба, ратовање, водити борбу против нечега	кампања (залагати се за нешто или некога, водити борбу за неке циљеве)
коридор	трем, линија која спаја једну државу са другом	коридор (линија спајања или раздвајања држава)
кохабитација	суживот	кохабитација (суживот на једном простору)
либерализација	процес ослобађања спољне политике од ограничења	либерализација (у смислу одлобађања од неких устаљених норми, стега)
малверзација	проневера, утаја, злоупотреба	малверзација
манипулација	руковање, управљање, удешавање, улешавање	манипулација (обично има негативну конотацију)
мафија	опасно друштво, удружење са опасним људима	мафија (мисли се на криминалну групу)
монопол	самопродаја, самотрговина	монопол (у значењу апсолутне предности)
националиста	родољуб, патриота	националиста (има негативну конотацију у политици)
олигархија	владавина малог броја људи (владајућих породица)	олигархија
опонент	противник, заступник опречног мишљења	опонент
плејада	скупно име за групу најбољих људи у некој	плејада

	струци	
преседан	пређашњи случај, ранији случај	преседан (нешто ново што се раније није догађало)
ребаланс	поновно довођење у баланс, добар однос	ребаланс (буџета)
рејтинг	оцена, процена	рејтинг (у смислу вредности)
репресија	потискивање, спречавање, угушивање, обуздавање, сузбијање	репресија
самит	врх	самит (скуп врховних политичара)
фискалан	финансијски	фискалан
фонд	залиха, готовина, главница	фонд
фрустрација	осујећивање, изјаловљење, изигравање, разочарење	фрустрација
цензурисати	оценити, проценити	цензурисати (недозволити, избацити)

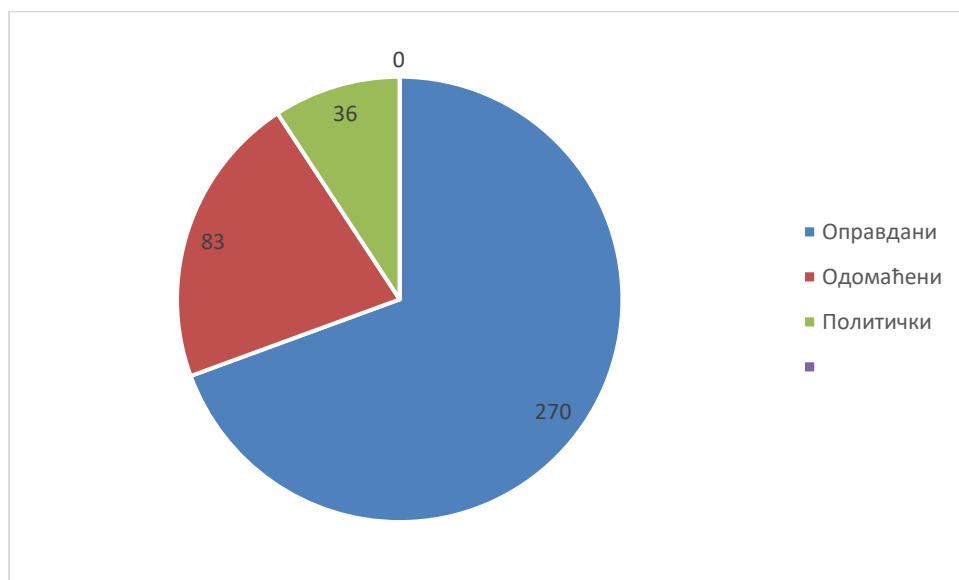
Графикон 2

Однос оправданих и одомаћених (270) и оправданих англицизама у процесу потпуне адаптације (187) из „Политике“: 70% према 30%

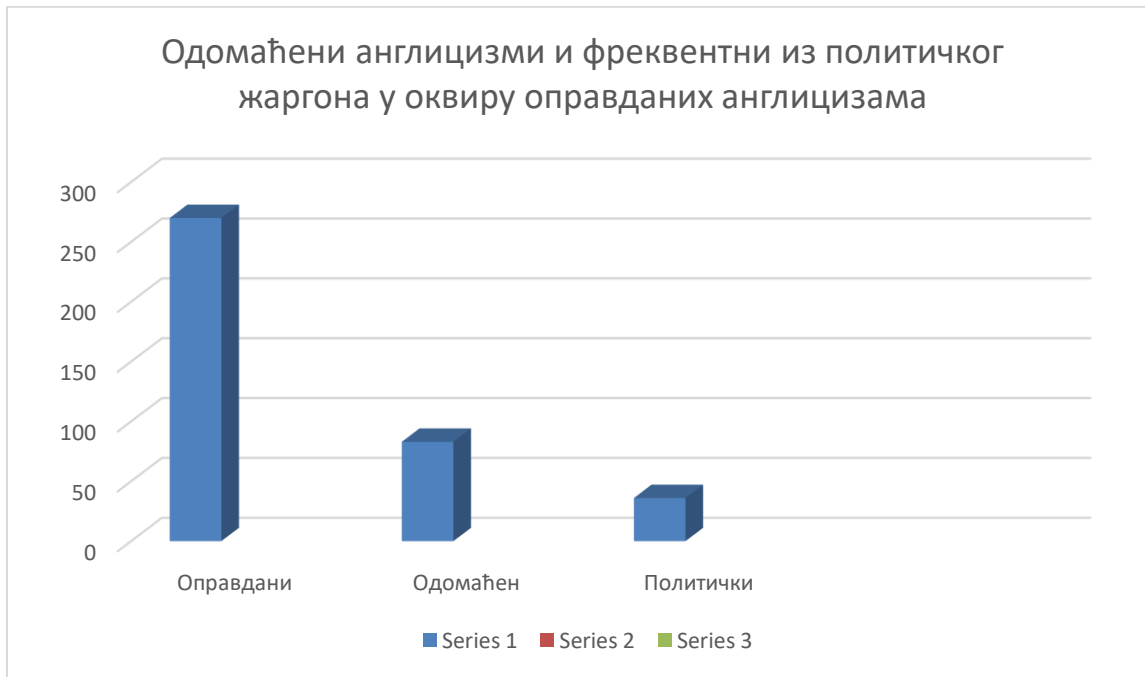

Графикон 3

Однос фреквентних англицизама из политичког жаргона (36) према 83 одомаћених у укупном корпусу оправданих англицизама (270) из „Политике“ у периоду 2006 – 2016. године

Графикон 4

Извесни англицизми из Табеле 4 захтевају додатна објашњења као, на пример, *активиста* који се у изворном српском значењу односио на некога ко је активан у раду на послу, али је касније реч променила значење и добила одредницу која означава некога ко је активан у политичком и партијском раду и ко предњачи у таквим радњама и пословима. Ово је последица промена на политичком плану у развоју земље и последица развоја политичких партија и политичких опредељења.

Позајмљена реч из енглеског језика *бојкот* је позајмљена већ у 19.веку а потиче од „имена управника једног великог поседа у Ирској, Џемса Бојкота, против кога је ирска Земаљска лига 1880. организовала овакав начин борбе и упропастила га“ (Вујаклија 1980:121). *Бојкотима* српску синонимну реч „прекид“ или „обустава“ рада, али се у условима глобалног развоја друштва проширила у „непоштовање“ на пример закона и законских одредби, власти и слично. Слично је са променом или проширењем значења англицизма *буџет* која се реч у српском језику користила у значењу „шта се има у новчанику“, док се данас односи на укупна примања, односно новца којим се располаже, а у политичком и економском речнику односи се на укупне годишње приходе и расходе.

Реч је иначе латинског порекла и потиче од латинске речи *bulga* и преко француског језика улази у језички систем енглеског. Ми је уводимо у српски језик преко енглеске речи *budget*.

Занимљиво је значење англицизма *ембарго*, реч која је заправо шпанског порекла и из тог језика је пренесена у енглески и затим у српски да би се потпуно одомаћила и интегрисала у српски језички систем. Овај англицизам има српску синимну реч „забрана“. Посматрано из етимолошког угла, реч ембарго значила је забрану на робу која се допрема бродовима, да би се проширило значење на забрану извоза робе и њихово допремање у земљу без обзира на врсту транспорта.

Позајмљена реч, у нашем случају ради се о англицизмима у српском језику, доживљава промене, семантичке и прагматичке природе, што је у координацији са променама у политичком и друштвеном окружењу развоја нације и човечанства уопште. Промене су показатељи да језик поседује развојну моћ, пре свега у погледу лексике којом се богати речник једног народа. За епоху империјализма, на пример, значајна је употреба англицизма *монопол* чијом се садржином означава и показује престиж или супериорност држава и њихове политике и на плану трговине и продаје на светском или европском тржишту и берзи свих врста производа. Дакле, бизнис је чаробна реч за успешност у послу сваке врсте. Често чујемо да „светом влада тржишна економија“, што бисмо могли превести као богаћење у светским размерама. Везано за претходне коментаре, поменућемо англицизам *олигархија* зато што је посматрамо у заједници са монополем, што представља владавину моћног капитала широм света. Олигархија је сасвим одомаћена позајмљеница у српском регистру и односи се на моћнике у власти, на економском и финансијском плану развоја земље и, уопштено говорећи, то је група људи који доминирају на неком од нивоа друштвеног развоја. Именички англицизам *цензура* заједно са глаголским англицизмом *цензурисати*, су веома фреквентне у модерном српском језику. Ове речи су веома фреквентне у медијима, такође и у политичком жаргону, јер се показује „власт“ над медијима и штампаним материјалима који морају да прођу цензуру или проверу политичке подобности поруке да би ишле у етар. Дакле, овај англицизам указују на неслободно извештавање за широки аудиторијум.

У закључку ове кратке анализе резултата истраживања англицизама, оправданих и одомаћених као дела српског језичког система, можемо поновити мишљење, које смо

раније изнели, да се политички жаргон умногоме користи англицизмима који су устаљени и у другим светским језицима осим српског, како би се стране у преговорима и уопште политичком дискурсу, у потпуности разумеле и како не би дошло до застоја у комуникацији због непознавања значења речи. Учесници у разговору користе стране речи преузете углавном из енглеског језика по

- 1) *аутоматизму* (како су их користили у разговору са странцима), затим из разлога
- 2) *недовољног познавања* српске лексике и синонимних српских речи које се садрже у изворном, српском, језику и, чини нам се да постоји још један разлог, а то је
- 3) питање *престижа* и показивање да се страним речима исто тако добро манипулише као и изворним еквивалентима у *преводу англицизамана српски језик*.

5.4. Разлози за критеријум идентичности значења домаћих речи насупрот англицизмима у дневном листу „Политика“ у Србији

Под појмом критеријума идентичности значења англицизма и српске изворне речи подразумевамо термине који имају иста значења али су им облици различити, јер су преузети директно из енглеског језика, или су задржали значење енглеске речи и у преводу на српски језик су незнатно променили облик. То су, на пример, речи као *актер* – *actor*, која има значење у енглеском као и у српском језику *актер* или извршилац или вршилац радње. Уколико постоји овај синонимни облик у српском језику питање је употребе англицизма у оквиру српског језика. Објашњење треба потражити у стилском обележју и прагматичкој функцији да импресионира примаоца поруче и покаже његово познавање страног језика. Англицизам *актер* има у српском лексикону сужено значење јер се у енглеском језику користи да означи и глумца, што није случај у српском језику.

Именички англицизам *антиквитет* који у српском језику има синонимну реч *старица* постоји од раније, али се све више и истовремено користи реч *антиквитет* у циљу да се скрене пажња на производ који датира из неког ранијег периода стваралаштва. Ово је такође стилско обележје термина како би се оставио и утисак одређене вредности производа.

У последњих неколико деценија много се говори о *допинговању* спортиста, што у преводу на српски значи *дрогирање* или давање узбуђујућих и отровних средстава ради

стимулације такмичара у спорту. Према томе, англицизам *допинг* – *dopping* (енглеска реч) је модерни термин за посебан вид дрогирања или стимулације. С обзиром да се стимулација као изворна српска реч не може употребити у сваком контексту спортског жаргона, а и ради познавања значења термина у свету, допинг је постао англицизам који се потпуно одомаћио у српском језику и постао оправдани англицизам.

Англицизам *винер* не постоји у модерном српском лексикону, што значи да се реч није потпуно одомаћила у српском језику и интегрисала се у српски лексикон. Српски језик има реч *победник* која је по значењу идентична са речју *винер*– *winner* (енглеска изворна реч). Дакле, рекло би се да нема потребе за употребом англицизма ако постоји српска изворна реч. Међутим, разлог зашто је *винер* у употреби у српском језику, можемо протумачити стилским обележјем речи како би се избегло понављање и оставио утисак да је говорник добар познавалац језика и да познаје разноврсне језичке изразе и речи које користи у говорном и писаном језику. Слично се објашњење може дати за глаголски англицизам *алудирати* као и за именички англицизам *генератор*.

Глаголски англицизам *даунлоуднекад* се јавља као сирови англицизам *download* због језичке економичности, јер у српском лексикону не постоји једна реч која би по значењу одговарала датом англицизму. У српском језику морало би се дати описно објашњење значења речи. Опет, сматрамо, да се ради и о стилској функцији датог англицизма, јер код употребе *даунлоуд* уместо „копирање датотеке са једног компјутера на други“ или „једног сајта на други“, исказ је економичнији и ефектнији, па је и стил изражавања лепши.

Табела 5

Примери једног броја англицизама као синонима у српском језику на корпусу оправданих англицизама из „Политике“ 2006 – 2016. године

Англицизам	Постоји од раније и има исто значење са изворном српском речи	Англицизам настао после превођења на српски језик и има исти	Преводни еквивалент у српском језику

		преводни еквивалент	
адолесцент		+	Младић
актер		+	вршилац, извршилац
алудирати		+	смерати, циљати
антиквитет	+		Старина
допинг		+	Дрога
винер		+	победник
генератор	+		стваралац, проивођач
геноцид		+	истребљење (народа)
даунлоуд		+	Копирање (датотеке на рачунару)

На крају ове кратке анализе критеријума идентичности значења англицизма и српске изворне речи, можемо закључити да учесталост англицизама у корпусу који смо сакупили из дневне новине „Политике“ објављене у периоду од 2006 – 2016.године, зависи од више фактора, који и поред тога што англицизам може да има синонимну реч у српском језику и одређено, исто или слично прагматичко обележје, англицизам има стилско обележје и функцију економичности језичког исказа у дискурсима у српском језику, зависно од области друштвене активности или научног и стручног жанра. Анализом дошли смо до следећих фактора који утичу на употребу англицизма:

1. Порука даваоца информације показује његов престиж у познавању језика и добре обавештености што импресионира примаоца информације. Англицизам тако добија на значају.
2. Давалац информације скреће пажњу примаоца информације користећи се англицизмом глобално познатим, за разлику од српске синонимне речи у истом или сличном значењу.
3. Давалац информације доприноси сликовитости исказа када се служи англицизмом уколико је лингвистички економичан.
4. У једном истом језичком исказу давалац информације користи и англицизам и синонимну српску реч уколико му је циљ да остави утисак познавања

разноврсности језичког исказа и на тај начин избегава понављање једне исте речи.

5.5. Дискусија неоправданих англицизама у својству исказивања стила и друштвеног престижа кроз анализу примера из дневног листа „Политика“ у Србији

Према дефиницији категоризације англицизама и поделе на оправдане, неоправдане и условно оправдане англицизме, неоправдани англицизми би били они за које постоје српске синонимне речи као на пример *фан* –обожавалац, *антиквитет* – старина, *амнестија* – помиловање, *кохабитација* – суживот итд. Англицизми који се користе у употреби у српском језику, а које је могуће заменити адекватним српским синонимним речима, сматрају се сувишним и потпуно непотребним. Укупно неоправданих англицизама, како на семантичком тако и на прагматичном нивоу, у нашем корпусном материјалу из домена лексичких позајмљеница, било је 310 или 43.6% заступљености у односу на 711 укупно пронађених лексичких јединица.

Пишући о ситуацијама из свакодневног живота, у „Политици“ се појављује именица авантура која је употребљена у контексту реченице: „са 19 година се упустила у прву авантуру“ где се српска синонимна реч „пустоловина“ сасвим лепо уклапа у прагматички контекст датог исказа. Потреба за англицизмом *авантура* не постоји иако је поменута позајмљеница адаптирана и интегрисана у српски језички систем. Такође се не види потреба да се користи „словеначки и немачки *агенти*“ када се мисли на обавештајце; *агент* се у српском регистру користи да значи и „агента за продају некретнина“ за који постоји српска изворна реч „посредник“ која се стилски много боље уклапа у дискурс од енглеске позајмљене речи. Сличан пример је и са англицизмом *агресиван* који има преводни адекватан српски термин „нартљив, нападан“. Овај англицизам се у српском језику користи и као именички англицизам *агресија* као у примеру из корпусних англицизама из „Политике“, „у коме је агресија средство...“ уместо српске речи „нартљивост“. Међутим, морамо указати на то да је *агресија* у датом контексту примеренија због ширег дијапазона значења у овако једном општем исказу када се не дефинише нешто конкретно као што је то случај са речју „нартљивост“. Постоје, према

томе, разлози да извесни англицизми у једном контексту буду оправдани за разлику од другог где се тумаче као неоправдани.

Истраживачки корпус англицизама из „Политике“ приказује реч *аукција* у исказу „Ова аукција означила је симболични одлазак...“ који је као англицизам сасвим неоправдан у датом контексту јер постоји српски еквивалент „надметање“ који замењује англицизам без утицаја на промену значења речи. Интересантно је да се од енглеске речи *auction* или пак од *actionu* свакодневной употреби у српској говорној заједници користи англицизам „акција“ и који је преведен на српски језик као „распродаја“, што је потпуно погрешан превод и сасвим неумесан, неприлагођен српском језику и непотребан уместо српског термина „распродаја“. У неким ситуацијама налазимо често на излозима продавница исписану енглеску реч у оригиналу *sale* у значењу распродаје што не мора да буде јасно и познато некоме ко не зна довољно или не зна уопште енглески језик. Дакле, нема разлога да се користе „акција“ и сирови англицизам „sale“ у српској језичкој заједници када постоје синонимне изворне српске речи.

Да ли се ми у Србији „боље адаптирамо и спремамо“ за одређене услове живота у оквиру наше друштвене заједнице и политичког уређења земље и „каква нам је адаптација потребна да је у току“ или се ипак више „прилагођавамо“ животним и друштвеним стандардима и „подешавамо“ наше понашање промењеним условима друштвеног развоја? У овом примеру дали смо англицизме који су фреквентни у свакодневной употреби заједно са српским еквивалентима значења у истом контексту. Видимо из примера да српске синонимне речи имају одговарајуће значење и много се боље уклапају у српску језичку форму. Питање је зашто се прибегава коришћењу англицизама и у исказима када англицизми звуче „страно“ и непримерено духу српског изворног језика. Одговоре на ово и слична питања дали смо у ранијим деловима овога рада.

Новинарска извештавања готово никада не користе српске придеве као „одговарајући“ или „довољно ваљани“ уместо англицизма *адекватан* као што налазимо у примерима „адекватан медицински третман“ уместо „одговарајуће медицинско лечење“, или „услов је да мисија ЕУ на адекватан начин обезбеди...адекватну правну заштиту“ уместо опет „одговарајући начин“ и „довољно добру правну заштиту“ како би се избегло понављање у два наврата у истој реченици једног истог термина. Запажамо да ЕУ, акроним за Европску Унију, не добија одговарајући падежни наставак у складу са српском

граматичком формом, већ остаје у номинативу, без наставка, као што је то иначе случај у енглеском језику у коме се углавном не разликују падежни наставци. Енглески језик није флективан језик као што је то српски језик. Да ли је потребно да дату појаву тумачимо недовољним познавањем језичког система енглеског или недовољним знањем српског језика? У сваком случају погрешно пренесене граматичке форме из једног језика у други не би смеле да се користе, јер се на тај начин врши утицај на припаднике српског говорног подручја да и они погрешно користе и уче граматичке структуре које нису у духу српског језика.

У политичком жаргону свакодневно читамо у штампи, посебно у „Политици“ која се највише усмерава на политичка извештавања савремених збивања у земљи и свету, да „план смањења државне администрације...“ се односи заправо на „план смањења државне управе“, јер је „управа“ српска изворна реч за разлику од „администрације“ која представља директни превод из америчког енглеског језика. Сличан пример је и са речима „актер“ и „акт“ као у корпусним примерима: „...јер је у питању подзаконски акт...“ и „утврђено је да је један актер играо под утицајем...“ у којима „акт“ има српску синонимну реч „чин, дело, радња“, док за „актер“ се користи српска изворна реч „учесник“. Иначе, англицизам „актер“ је превод на српски језик од енглеског „actor“ у значењу глумац. Овде видимо да се ради о погрешном преводу са једног на други језик, а преузимање англицизма је последица преузимања графичког облика речи. Дакле, прагматичка функција речи је промењена када се реч употреби у српском језику.

Скраћеница или акроним на енглеском DVD - digital video disc остаје исти и користи се у ћириличном писму као ДВД и постао је интернационални акроним. Имајући у виду да је скраћеница интернационализована, могло би се рећи да се оправдано употребљава и у српском језику. Међутим, српски језик има изворну реч „компакт-диск“ те сматрамо да се обе речи и ДВД могу користити, у случајевима када желимо да избегнемо понављање у оквиру једног истог исказа.

Англицизми се могу класификовати и према реализацији у језику примаоца – српском, у нашем случају. Ова подела подразумева следеће групе англицизама:

1. *Очигледни* англицизми: одмах се препознају и који, према Прћићу (2005:121) су „донекле ортографски, фонолошки, морфосинтаксички, семантички и прагматички интегрисани у систем српског језика“. Ова група англицизама

временом постаје више или мање интегрисана у српски језички систем. У нашем корпусном материјалу нашли смо и табеларно приказали (Прилог 2 Табела 11) 83 оправдана и одомаћена и очигледна англицизма или 30.7% према 187 или 69.3% оправданих англицизама који се налазе у процесу потпуне адаптације у српски језички систем.

Графикон 5

Однос укупног броја оправданих корпусних англицизама у односу на оправдане у процесу адаптације и оправданих и одомаћених англицизама

Оправдани англицизми: 270 (100%)

Англицизми у процесу адаптације: 187 (69.3%)

Одомаћени и оправдани англицизми: 83 (30.7%)

Табела 6

Избор очигледних англицизама из корпусног материјала

Англицизам	Енглеска реч
Акт	act
Анекс	annex

Аргумент	argument
Арсенал	arsenal
Аспект	aspect
Бенефит	benefit
Верзија	version
Депозит	deposit
Дефицит	deficit
Дилема	dilemma
Дисидент	disident
Дистанца	distance
Дисциплина	discipline
Документација	documentation
Донација	donation
Донор	donor
Дуел	duel
Експедиција	expedition
Експерт	expert
Елиминација	elimination
Елита	elite
Емигрант	emigrant
Илузија	illusion
Импулс	impulse
Инвеститор	investor
Иновација	innovation
Интерни	internal
Клијент	client

Дали смо у Табели 6 само један мали број англицизама који се у српском језику реализују као очигледни и који су се потпуно уклопили у српски језички систем. Оваквих англицизама има и код оправданих и неоправданих англицизама. Посматрањем

корпусног материјала из „Политике“ закључујемо да очигледних англицизама има у највећем броју у односу на друге две категорије англицизама – скривене и сирове.

2. *Скривени* англицизми за разлику од очигледних нису препознатљиви на први поглед, односно, теже их је одредити јер су речи које, према Прћићу (2005:121) представљају англицизме који „одражавају норму енглеског језика али имају облике српског језика“ и због овакве карактеристике се много лакше одомаћују у српском језику. У следећој табели приказаћемо неке од оваквих англицизама пронађених у нашем корпусу из „Политике“ и то оне из Табеле 12 (Прилог 3): Неоправдани англицизми у употреби српског језика.

Табела 7

Избор скривених англицизама из корпусног материјала

Англицизам	Енглеска реч
абортирати	abort, have an abortion
актуелан	actual
амнестирати	amnesty, grant amnesty
анулирати	annihilate
анемичан	anemic
дефицитаран	defficient
едукативан	educable
колорит	coloring
приоритет	priority
рачунар	computer
рејтинг	rating
фактички	factive

Реч „абортирати“ у српском језику има значење „прекинути трудноћу“ и настала је преводом енглеске речи *abort*(прекид, престанак) која се не односи на прекид трудноће. Енглеска синтагма је *have an abortion*. Међутим реч има облик српског језика те се стога веома брзо уклопила у српски језички систем. Сличан пример имамо код речи

„амнестирати“ од енглеске речи *amnesty* док синтагма *grant amnesty* у енглеском језику значи „амнестирати“.

3. *Сирови* англицизми се употребљавају у српском језику без икаквог ортографског прилагођавања српској графици. Они се преузимају у истом облику у каквом су и у енглеском језику. Прћић (2005:122-123) каже да „није сасвим јасно да ли се изговарају у енглеском оригиналу, или прилагођено српском језику, или неком енглеско-српском мешавином“. Сирови англицизми су потпуно семантички и прагматички прилагођени српском језичком систему.

Табела 8

Избор силових англицизама из корпусног материјала

Англицизам	Енглеска реч
акт	act
аларм	alarm
арсенал	arsenal
аспект	aspect
клијент	client
контакт	contact
креатор	creator
кредит	credit

Неоправдано употребљени англицизми у српском језику користе се, како се може видети из наведених примера приказаних табеларно и са детаљнијим објашњењима, да се користе у циљу казивања у политичком жаргону, жаргону свакодневне језичке употребе, жаргону који се користи у спорту, моди или неком другом нивоу друштвене заједнице људи у Србији. Англицизми су показатељи стила језичког израза. Такође, имају улогу да покажу једну врсту престижа у друштву, јер онај ко користи англицизме у већој мери показује предност у односу на оне чланове друштва који се њима не служе у комуникацији. Предност се огледа у томе што члан језика – примаоца показује да познаје

страни језик из кога користи позајмљене речи, да му је познат превод и садржина појма као и његова употреба у датом дискурсу језичког исказа.

Листа неоправданих корпусних англицизама која садржи 310 (Прилог 3 Табела 12) речи је најобимнија и показује да највише има из енглеског језика позајмљених речи које имају своје синонимне речи у српском језику, те се потпуно неоправдано користе у српском језику. Некада се српски синоним и англицизам замењују у оквиру истог текста, док се у већини случајева задржава само англицизам.

Англицизме које сматрамо да нису потпуно неоправдани јер се у неким контекстима не могу заменити српским синонимом већ англицизам потпуније одговара значењу, назвали смо *условно оправданим англицизмима*. Таквих англицизама у нашем корпусу има 131 (Прилог 4 Табела 13). Издвојићемо неке речи које сматрамо да је потребно посебно објаснити и појаснити разлоге због којих их сврставамо у условно оправдане англицизме.

Позајмљена реч „агенција“ од енглеске речи *agency* има синонимну реч „заступништво“, „установа“ или „организација“ (такође англицизам) које могу у извесним контекстима да се употребе уместо позајмљене речи. У корпусном примеру *Агенција има начина да заштити купца*, англицизам има бољу прагматичку функцију од речи „установа“ или „заступништво“ јер ове последње две захтевају одредницу као на пример, „заступништво о заштити купца“ или „регистрована установа“, док је реч „агенција“ општег значења, „пословно удружење“, и означава установу као такву која има моћ да пружи одговарајућу услугу у, на пример, „заштити купца“. Употреба позајмљене или изворне речи зависи од садржине коју реч носи у себи и контекста у коме се реч употребљава за изражавање одређеног циља поруке.

Корпусни пример речи „агонија“ од енглеске речи *agon* *удобија* значење неке велике физичке или менталне патње у значењу „самртне муке“, „умирање“, „издисање“, док у нашем корпусном примеру: *Прекинуо је агонију и жртвовао ЛДП да би ...* англицизам *агонија* има метафорично значење и односи се на проблеме који кулминирају и тешко да се могу решити те долази до „жртвовања странке“ зарад виших циљева. У овом примеру контекста *агоније* сматрамо да се англицизам може употребити и да је оправдан.

У примеру *акредитације* од енглеске речи *accreditation* „и добија акредитацију да извештава“, англицизам је оправдани и новијег је датума одкада су уведене акредитације

за отварање факултета и универзитета, за обављање неких специфичних врста делатности, и слично, јер у изворном српском језику немамо одговарајући синоним. Можемо користити објашњење као „писмено овлашћење“ или „писмену дозволу за рад“ итд. Реч је одомаћена у мери да се и не размишља да ли постоји неки синоним или не у српском језику.

Речи попут *аут*, *гол*, *дриблинг* и *дубл* у спортском жаргону су се одавно интернационализовале и чак и када постоји синонимна реч за поменуте англицизме у српском језику, не користе се у пракси. Можемо показати на примерима да реч *аут* у српском значи „ван, изван, споља“ што у случају фудбалске утакмице када лопта изађе изван терена би морало на описан начин да се каже, а много је економичније и јасније употребити англицизам *аут*. У корпусном примеру из Политике имамо „када је судија досудио аут...“ за реч *аут* не постоји синонимна реч у српском у оваквом контексту. Ствари се на фудбалском терену веома брзо одвијају и када би неко рекао уместо *гол* – *убацио је лопту у капију*, деловао би исказ потпуно нефункционално и нејасно. Познато је како се постиже гол на фудбалском терену, а реч *гол* има потпуно и јасно значење. Слично се објашњење може дати и за друга два примера англицизама у српском – *дриблинг* и *дубл*. Вујаклија у *Лексикону страних речи* (1980:242) пише да је *дриблинг* „варакање противничког играча и држање га у неизвесности у којем ће правцу лопта бити протерана поред њега“. *Дубл* у тенису се односи на парове играча који се међусобно такмиче на терену. Видимо да обе речи, *дубл* и *дриблинг*, су међународног карактера и немају синонимне речи у српском језику које би могле адекватно да замене англицизме. У неким ситуацијама постоји могућност да се описно објасни значење речи. У спорту, али и у такмичењима друге врсте, користи се англицизам *бараж* (*baggage*) који је иначе француског порекла и означава *препреку*, *ограду*, *рампу*, *границу*. Када се ради о спортској терминологији, *бараж* има значење утакмице која се игра „за пласман на светско, европско или неко друго првенство“ (*Велики Речник*). Корпусни пример контекста речи *бараж* је следећи: *...које води у бараж из квалификације... у значењу „одигравања утакмица које су у предтакмичењу постигле једнак број бодова“*. Још један англицизам из спорта који је све чешће у употреби, *плејмејкер*, је оправдани англицизам који се у српском преводи са „градитељ игре, зачетник акција, најбољи играч у тиму“. У „Речнику новијих англицизама“ као синоним за *плејмејкер* налазимо синтагму *вођа игре* (Васић, Прћић,

Нејгебауер 2011:188). Англицизам *плејмејкер* сматрамо одомаћеним англицизмом који је постао део српског лексикона у домену спортске терминологије.

Англицизми новијег датума су *нотар*, *ембарго*, *таблоид*, *форум*. Реч *нотар* је скоро ушла у српски језик са формирањем новог термина за јавног бележника. Да будемо сасвим прецизни у тумачењу датог појма, рећи ћемо да нотар или јавни бележник „стара правничка професија чија је улога да све уговоре, споразуме и друге писмене белешке, оверава и одговара за њихову законитост“ („Википедија“). Ова служба нотара – јавних бележника уведена је још 1930.године али је од 1944.године прекинула са радом након укидања уставно-правног система Краљевине Југославије. Поново се уводи у правни систем крајем 20. и почетком 21.века када отпочиње процес демократизације и када су се раскинуле све везе са комунистичком идеологијом и партијском државом. Уколико погледамо континуитет речи *нотар* у српском језику видимо да се реч већ одавно одомаћила у српском језичком систему, мада сам термин није био у употреби дужи временски период. Англицизам *нотар* – *notary* јесте одомаћена реч, али има синонимну синтагму *јавни бележник* тако да оба термина постоје и користе се као синоними у српском регистру.

Ембарго се појављује у речнику као *забрана* у виду казне за један народ у међународној политици, пре свега у трговини одређеним вредностима, те представља средство којим се служе моћне државе да кажњавају, потчињавају и присиљавају на послушност тзв. мале државе у економском, културном, војном, индустријском и другим облицима развоја друштва. Реч је новијег датума која улази у српски језички систем посебно са развојем глобализације у свету. Термин због своје специфичности и значења и прагматичке функције се оправдано користи у српском језику јер речи попут *казна*, *кажњавање*, *забрана* итд. нису апсолутни синоними за овај англицизам.

Ново доба и то оно које називамо глобалним доноси и нове термине у свакодневни живот, најпре се пласирају кроз штампане медије. Два појма, *таблоид* и *форум*, су примери који доносе новине. *Таблоид* је постала веома популарна реч – англицизам, која је ушла у језик са брзим променама на политичкој сцени и пословима који су означени као сумњиви, а извршава их државна олигархија. Термин је потпуно асимилован у српски језик и постао је оправдани англицизам јер синонимна српска реч не постоји која би на прави начин по садржини заменила поменути англицизам. Таблоид се односи на врсту

дневних новина или недељног магазина у коме се објављују сензационалистичке вести. Такође с новим добом јавља се и реч *форум* која је латинског изворног порекла а означавала је трг, пијацу, тржиште, место за јавне судске и државне послове. Форум је било место где су се људи јавно окупљали и износили ставове и дискутовали о значајним јавним, државним и политичким темама. У нашем језику реч форум значи „изабрано или именовано тело надлежно да доноси оцене или решења о одређеним питањима.“²³ У ширем смислу *форум* значи *збор* или *скуп*. У нашем корпусном материјалу имамо пример „Извештај са светског економског форума“ где реч *форум* означава *скуп*.

Закључићемо нашу анализу и кратка објашњења одабраних англицизама у српском језику који спадају у групу неоправданих и условно оправданих англицизама, тиме што ћемо рећи да ових категорија англицизама има много више у поређењу са оправданим. Овај закључак нам указује на то да се употреби англицизама треба приступити са много више пажње да не бисмо дошли у ситуацију да заборавимо српске речи, а да се више служимо страним речима. Како каже Прћић (2005) ми већ говоримо „англосрпским“ језиком, али са даљим учвршћивањем коришћења речи позајмљених из енглеског језика, српски језик се удаљава од своје изворне језичке варијанте и поприма другачији облик, неразумљивији у комуникацији, посебно за старије људе.

5.6 Завршна разматрања анализе резултата истраживања семантичко-прагматичког места и употребе англицизама у дневном листу „Политика“ у Србији

Пишући о англицизмима у употреби у српском језику, долазимо до два могућа решења проблема:

1. Потпуно заустављање страних речи, енглеских, у употреби и посебно у састав језичког система српског језика. Уколико се одлучимо да прихватимо овај захтев, поставља се питање одлуке да се потпуно окренемо *језичком туризму* и можда доведемо српски у ситуацију да се изопшти из велике породице англофонизације светских језика, јер је енглески већ од краја 20. века постао светски и међународни

²³<http://static.astronomija.org.rs/razno/forum/rec.htm>

језик. Питамо се, шта би, у том случају, било са развојем српског језика када би нове и сасвим модерне термине нарочито из научних и информатичких области употребљавали са описним превођењем на српски језик и тиме оптерећивали језички систем матерњег језика. Такође се поставља и питање могућности да се преведени термини не уклапају сасвим адекватно у значење које стране речи носе у себи, док преведени облици, поред дужине, имају и компоненту недовољне јасности садржајаи у одређеним ситуацијама доводе до недовољно доброг и јасног значења и разумевања међу говорницима.

2. Пуштање да се англицизми слободно гомилају у употреби у српском језику води у другу крајност – у стварање *англосрпског* језика.²⁴ Ова језичка варијанта је неминовна, јер се наука и технологија развијају у свету великом брзином тако да ми нисмо у стању да језички испратимо све новине и нове термине који долазе са оваквим развојем. Како бисмо „држали корак“ са светом, са народима који имају далеко развијенију технологију и развој науке, прихватамо у српски језик новонастале термине који долазе из таквих супериорнијих земаља. Превођење страних речи може бити споро или погрешно, из чега настају позајмљенице које нису садржински релевантне језичком извору из кога се присвајају и усвајају у српски лексикон речи.

Могло би се закључити да су англицизми неминовност у српском језику, јер је енглески језик доминантан језик комуникације у свету, али да се ипак морамо држати златног правила: преузимати енглеске речи са мером и према стварној потреби када у српском језику не постоји синоним за страну енглеску реч или када је то економично у терминолошком и језичком смислу. То би био начин да се заштити српски језик од претеране употребе страних енглеских речи, целих синтагми или чак реченица које су заправо енглеске у синтаскичком смислу. Сматрамо да је то посао најпре лингвиста српског језика да се труде да очувају дух српског језика и не дозволе да се промени и постане неки други језик који би се знатно разликовао од изворног српског језичког система. Ми, англисти, можемо нашим истраживањима да помогнемо да се укаже на проблеме англофонизације у општем смислу речи, а посебно англофонизације српског

²⁴Термин „англосрпски“ је преузет од Прћић 2005.

језика и делимичног брисања или слања у заборав неких културних особености које се кроз језик реализују.

Графикон 6

Графикон 7

Истраживачки корпус који смо сакупили у насумичном одабиру, дакле, по свом избору, из „Политике“ у периоду од десет година, од 2006. до 2016.године у Србији, састоји се од 711 јединица – англицизама употребљених у контексту дела реченице или синтагме из којих смо имали могућност да видимо значење, садржину термина, и њихову

употребу. Према напред описаним критеријумима и посебно онима које су дали професори и лингвисти Прћић, Филиповић и Клајн, извршимо поделу нађених корпусних англицизама, именица, придева и глагола, и разврстамо их у три групе: *оправдани*, *неоправдани* и *условно оправдани* англицизми. Табела 9 даје бројчани и процентуални однос пронађених корпусних англицизама.

Укупно англицизама из корпуса „Политике“ је: 711 јединица од чега 270 оправданих, 310 неоправданих и 131 условно оправданих англицизама.

Табела 9

Укупно корпусних англицизама	Укупно корпусно неоправданих англицизама	Укупно корпусно оправданих англицизама	Укупно корпусно условно оправданих англицизама	
711	310	270	131	
Изражене вредности у процентима	43,6%	38%	18,4%	100%

Табела 9 показује да је 43,6% пронађених англицизама могло да се сврста у групу неоправданих, односно, у категорију англицизама за које у српском регистру постоји одговарајућа речили термин који би био довољно кратак и да задржи исто значење као нова реч из енглеског језика.

Друго место по броју и проценту од 38% припада категорији оправданих англицизама. Ову групу чине они англицизми за које у српском језику не постоје синонимне речи или кратке синтагме које у потпуности замењују значење термина преузетог из енглеског језика.

Треће место у нашој анализи припада категорији условно оправданих англицизама. Они су у нашем корпусном материјалу заступљени са 18,4%.

6. ЗАКЉУЧАК ИСТРАЖИВАЊА

Истраживање англицизама у српском језику у првим декадама 21. века, од 2006. до 2016. године, базирало се на позајмљеницама из енглеског језика које смо добили у оквиру сакупљеног корпуса из текстова објављених у дневној новини „Политици“ у Србији. Десетогодишњи корпусни период свео се на насумични избор једног објављеног листа „Политике“ у месечном или вишемесечном издању. Напомињемо, према томе, да се сва издања „Политике“ у периоду од десет година нису перманентно пратила. Међутим, морамо истаћи да смо се у току сакупљања корпуса руководили идејом да се речи које се позајмљују из енглеског језика непрестано понављају и да су веома активно у употреби, пре свега, у политици, технологијама у области компјутерских комуникација и интернета, затим у регистру банкарских и финансијских размена информација, у авио-саобраћају, медицини, спорту и другим интерферентним областима у социјалном развоју једне светске културе.

Тематска област анализе англицизама је изузетно обимна и актуелна што је посебно значајно у време када народи и различите културе долазе у међусобне односе на свакодневном плану размена комуникација и информација. Свесни ове чињенице као и обима за потребе докторског рада, усредсредили смо се на типолошку поделу англицизама на оправдане, неоправдане и условно оправдане англицизме. Направили смо краћу анализу англицизама према настанку и приказали на примерима преобликоване и преведене англицизме. Такође смо према типу реализације англицизама приказали очигледне, скривене и сирове англицизме. У анализи смо издвојили категорију англицизама из политичког регистра (83) који су, по нашем мишљењу, најрепрезентативнији и најфреквентнији у употреби српског политичког говора. Сувише много простора би нам било потребно за анализу осталих области социјалног развоја нашег друштва у којима се англицизми такође користе у великој мери, тако да смо се у анализи осврнули на њих, али без улажења у детаље примењујући технике аналитичког приступа.

Позајмљенице из било ког језика, па тако и из енглеског језика, имају више различитих функција у језику примаоца. „Када нови предмет или активност или идеја уђу

у једну културу, реч или речи које их приказују могу бити позајмљене“(Hoffer 2002:13).²⁵ На првом месту, реч се позајмљује када нови појам треба добити своју ознаку у језику примаоца, као на пример, *зуглати* или *сурфовати* по интернету (google or surf the internet) у потрази за информацијама. С обзиром да у српском језику нема лексичке јединице која би означила садржину датог новог појма који је стигао до нас из глобалног света комуникација, прибегава се преузимању речи из енглеског језика којој се додаје одговарајућа флексија из српског језика, али се задржава аутентични изговор речи, док се ортографски реч прилагођава такође српској ортографији. Страна реч се ставља у граматичке оквире језика примаоца и на тај начин се адаптира у језику примаоца те, у крајњој инстанци, постаје одомаћена реч и улази у састав речника језика примаоца. Међутим, не понавља се оваква формула за све позајмљене речи из енглеског језика. Неке речи се директно преузимају, чак је и ортографија задржана у оригиналу и у ћириличном писму англицизам може да задржи латинску ортографску ознаку као на пример: *Coca-cola*, *MMF*, *UNESCO* и слично. Ово се углавном дешава када су термини светски познати и када се жели да задржи тренд потпуне препознатљивости значења термина. Директно преузете речи у изворном облику често се у нашој штампи наводе без падежног наставка, ређе са одговарајућом падежном флексијом. Разлог тражимо у познавању језичких система, српског и енглеског. Језик даваоца и језик примаоца обично не припадају истом језичком типу, па је стога потребно обратити пажњу о начину преузимања страних речи и њиховом адаптирању на граматичку структуру језика примаоца.

Корпусни материјал показао нам је да изванредан број преузетих речи из енглеског језика проширује или сужава значење у српском језику, као на пример, *агонија* која је у српском језику проширила значење и може да означава разне видове недаћа и проблема које неко има у решавању питања која су му од значаја. У нашем корпусном материјалу имали смо *агонију* у примеру *Прекинуо је агонију и жртвовао ЛДП да би...где видимо да значење речи има шири дијапазон значења од изворног „самртне муке“, „умирање“, „издисање“ и сл. У многим примерима англицизам се користи у метафоричном значењу да значи да неко има веома велике проблеме који се не могу лако решити.*

²⁵When a new object or activity or idea enters a culture, the word or words which express it may be borrowed.

Англицизми се преузимају и из разлога што неки људи или групе људи желе да се покажу као први који ће користити страну реч као део свога вокабулара. Они имају велики порив да постану препознатљиви у друштву по употреби страних речи без обзира на неопходност позајмљенице у изворном језику примаоца. Идентификација појединца са групом је велики мотив да се обрати пажња на стране речи које постају део сталног избора вокабулара. Примере налазимо код тинејџера, феминисткиња и разних научних и других група стручњака који из потребе али и из престижа користе већи број англицизама у свом речнику.

Веома битан фактор за увођење све више англицизама у српски језик је мода. Људи желе да буду увек у тренду, да прате моду у сваком смислу, па тако и у језику. Сматра се да енглеске позајмљене речи у употреби су одраз чињенице да појединац прати новине које долазе из спољне средине и да праћење токова светских догађања у разним областима друштвеног развоја ствара појединцу или групи место које је изнад других и сврстава их у људе који су ту за нове идеје како би их пренеле у живот групе. Уколико се не користе англицизми, особа или група се сматра старомодном и групом која стагнира у развоју.

Област тзв. високих технологија (Hi-Tech) је карактеристична за увођење великог броја англицизама, јер на тај начин показују у којој су мери савремени и колико су заинтересовани за праћење догађања на пољу технике и технологије у свету. Слободно бисмо могли рећи да се у последњој, другој деценији овога века компјутерска технологија снажно развија и да је енглеска терминологија све присутнија. Развој овог сегмента светског друштва је унапредовао у толикој мери да се готово не може замислити комуникација без страних енглеских речи. Популарност игара уз помоћ компјутера довела је до речи попут *гејминг*, *скоровање* и др. Фактор престижа је врло значајан у употреби англицизама уопштено говорећи, па тако и у српском народу.

У нашем докторском раду поставили смо хипотезе од којих је најважнија била да се докаже да неоправданих англицизама у српском језику има много више у употреби него што је то случај са оправданим англицизмима. Ова хипотеза је потврђена, јер је истраживање показало да у корпусном материјалу из „Политике“ има више неоправданих англицизама, 310 или 43.6%, од неоправданих, 270 или 38% англицизама, а да условно оправданих англицизама, које смо сврстали у посебну категорију, има 131 или 18.4%. Из разлога које смо помињали у претходним поглављима, посебно у поглављима 4

и 5, очекивали смо да ће бити више неоправданих од оправданих англицизама у време када смо почињали са радом и сакупљањем корпуса. Током анализе у којој смо се служили квалитативном и квантитативном анализом података, видели смо да англицизми које смо сврстали у листу оправданих и очигледних су они англицизми који су ушли у српски језик још од пре неколико деценија и постали део језичког система српског језика, али да има и велики број англицизама новијег датума за које смо дали објашњење у више наврата у овом раду, те их на овом месту нећемо поново наводити.

Оправдани англицизми су се нашли на нашој листи и из разлога нових технологија, развоја компјутера и интернета као и електронских медија и извештавања. Највећи број фреквентних англицизама у модерној употреби су из политичког регистра комуникације: 83 или 32.6% од укупно 270 оправданих англицизама у фреквентној употреби у оквиру корпусног материјала из „Политике“ као дневних новина. Ово је разумљиво с обзиром да се лист „Политика“ највише бави политичким и глобалним темама. Према томе, наша очекивања да ће неоправдани англицизми преовладати, у укупном проценту од 43,6% у односу на оправдане 38% су се обистинила. Сматрали смо ипак да из разлога што се лист „Политика“ лекторише, очекивали смо да лектори као одлични познаваоци српског језика неће дозволити велики прилив енглеских речи у случајевима када се ефектно може исказати нешто и са српском изворном речи, да ће се неоправданих англицизама наћи у мањем броју од оног који смо навели. Веровали смо да ће однос између оправданих и неоправданих англицизама бити знатно већи у корист неоправданих англицизама. Такође смо очекивали да ће се наћи у корпусном материјалу велики број англицизама, без обзира да ли се ради о оправданим или неоправданим. Ово се уверење и показало као тачно у нашем раду. Из корпусног материјала видимо да заштита српског језика од прекомерног прилива страних енглеских речи у српски вокабулар и језички систем се не спроводи у мери у којој би се то очекивало. Морамо истаћи да су оправдани англицизми које смо пронашли у нашем испитивању прошли кроз период адаптације и да су постали део језичког система српског језика. Они су ушли у српски лексикон као сасвим одомаћене лексичке јединице.

Показали смо у анализи резултата корпусних англицизама да потпуно оправданих и сасвим одомаћених англицизама је било 83 или 30, 7%, док је оправданих англицизама у процесу адаптације било 187 или 69.3%.

Економичност у изражавању и посебно у дневној штампи када се много информација преноси на одређеном простору штампе, имала је превласт као фактор у корпусном материјалу.

Условно оправдани англицизми били су заступљени са 18,4%. Радило се о англицизмима за које су постојале синонимне речи, мада се нису могли наћи у свим ситуацијама као апсолутни синоними који би се могли адекватно употребити у сваком језичком контексту.

У закључку нашег истраживања сматрамо да је важно нагласити да је енглески језик постао апсолутно први језик из кога се уносе позајмљенице у српски језик. Он је искључиво доминантан језик даваоц термина из домена различитих научних и социолошких дисциплина, компјутерских облика комуникација и размена информација и део је друштвеног живота народа.

Закључујемо да англицизми улазе у српски језички систем и постају део српског лексикона из више различитих фактора (како смо их навели у претходним поглављима нашег рада). На овом месту настојимо да још једном подвучемо значај реализације англицизама у српском језику до којих долази услед следећих разлога:

1. Погрешно превођење из језика даваоца због недовољног познавања структуре језика даваоца. Ово је уобичајено код двојезичности, односно, када појединац мисли да зна језик даваоца јер га је учио у школским условима наставе.
2. Погрешан приступ у коришћењу англицизама у српском језику. Ово се односи да се реч преузета из језика даваоца прилагођава језичкој норми језика даваоца, али се користи у језику примаоца. Ово је, како каже Прћић, погрешан приступ који је неубичајен, јер је обичајна норма да се преузета реч прилагођава језику примаоца. На овај начин се крши обичајна норма језика и долази до појаве „паралелне обичајне норме“ (Прћић 2011:66).
3. Квалитет преузимања англицизама. Не води се довољно рачуна о томе шта се преузима из доминантно утицајног језика, енглеског. Чини се да је битно показати да смо преузели стране речи и увели их у употребу српског језика, што се сматра неким друштвеним престижем.

4. Квантитет преузетих англицизама. Добија се утисак да се речи из енглеског језика преузимају без мере, у огромном броју, што води „хибридизацији“ српског језика и стварању једног специфичног облика језичког социолекта.
5. Англофонизација српског језика или англофони облик српског језика. Ово је крајња инстанца у процесу примања неодмереног и неконтролисаног броја англицизама у систем српског језика.

Закључак нашег истраживања англицизама сводиће се на бригу за опстанак српског језика у облику каквог га познајемо до пред крај 20.века. Очување језика није само потреба, то је борба за опстанак једног народа. Не требамо заборавити да када се изгуби језички идентитет, изгубиће се идентитет једног народа. Језик је огледало друштва у коме се развија заједно са својим народом који га користи за комуникацију. Верујемо да ће радови попут нашег докторског рада, допринети да се више пажње посвети квалитету и квантитету у избору речи из енглеског као језика доминантног даваоца и да српски језик остане и опстане у препознатљивој форми.

7. ЛИТЕРАТУРА

- Barnhart, R.K, (1995). *The Barnhart Concise Dictionary of Etymology: The Origins of American English Words*. H.W.Wilson : USA.
- Bates L. Hoffer (2002). Language Borrowing and Language Diffusion: an Overview. *Intercultural Communication Studies*, XI,4, 1-37.
- Билбија, С.В. (2014).Лингвистичко представљање пресупонираног знања у вијестима као стратегија да се локално тумачи глобалним и обратно. Наука и глобализација филолошке науке. *Зборник радова са научног скупа*, Пале:Универзитет у Источном Сарајеву Филозофски факултет Пале, 2014, 21-31.
- Биљана М. Мишић Илић (2014). Језички аспекти глобализације универзитетског образовања. Наука и глобализација филолошке науке. *Зборник радова са научног скупа*, Пале:Универзитет у Источном Сарајеву Филозофски факултет Пале, 2014, 1-20.
- Blake, N.F. (1996). *A History of the English Language*, Macmillan Press Ltd.
- Blommaert J (2010) *The Sociolinguistics of Globalization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Боранијашевић, М. (2017). Неоправдана употреба англицизама у новинарском дискурсу. Пример дневне штампе. Блаце: *Годишњак Факултета за културу и медије*, 9, IX,61-78.
- Brian D. J. and Richard D. J, Eds. (2003). *The Handbook of Historical Linguistic*, UK: Blackwell Publishing.
- Бугарски Р.(2002). *Лица језика*. Београд:Чигоја штампа – XX век.
- Васић В. и др. (2001).*Ду уи speak anglosrpski?*, Нови Сад: Змај.
- Васић В., Прћић Т., Нејгебауер Г- (2011). *Речник новијих англицизама: ду уи speak anglosrpski?*Нови Сад: Змај.
- Watts P.J.(2003).*Politeness*, Cambridge : Cambridge University press. ltd.
- Watts R.J. (1988). A relevance/theoretic approach to commentary pragmatic markers: the case of actually, really and basically. *Acta Linguistica Hungarica*, 38 (1-4), 235-260.

- Wierzbicka A. (2003). *Cross-Cultural Pragmatics. The Semantics of Human Interaction*. Second edition. Berlin, New York: Mouton de Gruyter.
- Вулетић С. (2014). *Експериментално истраживање социолингвистичких варијабли у урбаним срединама српског говорног подручја*. Докторска дисертација. Београд: Универзитет у Београду, Филолошки факултет.
- Görlach M. (2001). *A Dictionary of European Anglicism – A Usage Dictionary of Anglicisms in Sixteen European Languages*, Oxford : OUP
- Gramley S. (2001). *The Vocabulary of World English*. London: Arnold.
- Gramley S. and Kurt-Michael Pätzold (2004). *A Survey of Modern English*. London: Routledge.
- Гранић Ј. Ур. (2005). *Семантика природног језика и метајезик семантике*, Загреб – Сплит: Хрватско друштво за примењену лингвистику – ХДПЛ.
- Дамјановски Н. (2016). *Серблиш као хибридни језик међу српском дијаспором у Канади: својства и употреба*. Докторска дисертација. Нови Сад: Филозофски факултет, 1-325.
- Ђолић С. (2002). *The English Language: The Story of Its Development*, Београд: Завет.
- Ђолић С. Ур. (1996). *Studies Of and About Language*, Београд: Чигоја штампа
- Јањић М. (2014). Редистрибуција консонантских група унутар нових англицизама у српском језику, Универзитет у Нишу, Ниш: *Филозофски факултет*, 139-147.
- Јањић М., и Чутура И. (2012). *Простор, време, друштво – сусрети у језику*, Јагодина: Педагошки факултет.
- Jenkins J (2003). *World Englishes: A Resource Book for Students*. New York: Routledge
- Yule, G. (1996). *Pragmatics*, Oxford: OUP.
- Kachru Braj B. (1994). Englishization and contact linguistics. *World Englishes*, 13(2): 135-154.
- Kennedy G. D. (1998). *An introduction to corpus linguistics*. London; New York: Longman.
- Kirkpatrick A. (2007). *World Englishes: Implications for International Communication and English Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Клајн И. (2007). Јованка Орлеанка: Шта значи нови англицизам „мобинг“? НИИ, 20. септембар, 53.
- Клајн И. (1971). *Утицај енглеског језика у италијанском*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду.

- Laurel B. (2000). *The Structure of Modern English: a Linguistic Introduction*. John Benjamins B.V.
- Lyons J.(1977). *Semantics*, Cambridge:Cambridge University press.
- Лучић И. (2018). Англицизми у спортској терминологији у језику штампе „Спортски журнал”, „Блиц”, „Вечерње новости” и „Телеграф”. Мастер рад. Нови Сад: Филозофски факултет, 1-63.
- Маврић Е.(2012). *Семантички и функционални аспекти англицизама у социолекту млађе популације српског језика под утицајем медија дневне штампе и комуникација на фејсбуку и блоговима форума у компаративној анализи у односу на енглески оригинал*. Мастер рад. Нови Пазар: Интернационални Универзитет.
- Magner, T. (1996). Attempts to purge American English of bias and stigma. In: Djolic S. Ed. *Studies of and about Language*. Beograd: :Cigoja stampa, 91-104.
- Martinez Cristina Tejedor (2017). The influence of the English language on the description of cosmetic products. *Alicante Journal of English Studies*, 30, 303-329.
- McEnery T., & Hardie A. (2012). *Corpus linguistics: method, theory and practice*. Cambridge; New York: Cambridge University Press.
- McEnery T., & Wilson A. (2001). *Corpus Linguistics: An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- McKay S.L. (2018).English As an International Language: What It Is and What It Means For Pedagogy. *RELC Journal*, 49,1, pp. 9-29.
- Миколић, В. (2011). Интеркултурно учење језика као страногоа/другога. *Кроатологија*, 2,1, 123–134
- Милић Мира М. (2013). *Англицизми као синоними у српском језику*, Нови Сад: Филозофски факултет.
- Мишеска Томић О., Радовановић М. Едс.(2000). *History and Perspectives of Language Study – Papers in Honor of Ranko Bugarski*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, XXI + 305
- Мишић-Илић, Б. & В. Лопичић (2011). Прагматички англицизми у српском језику. Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Филозофски факултет Нови Сад.54, 1, 261-273.

- Nunan, D. (2003). The Impact of English as a Global Language on Educational Policies and Practices in the AsiaPacific Region. *TESOL Quarterly*, 37, 4 (Winter, 2003), 589-613
Oxford Dictionary Online, 2010, Oxford: OUP
- Панић-Кавгић О. (2006). *Семантичко-прагматичка рецепција англицизама у српском језику*. Магистарски рад. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Петров А. (2015). *Класификација и формална адаптација англицизама у српском и чешком језику у модном дискурсу (на материјалу српског и чешког часописа Elle и Cosmopolitan)*. Докторска дисертација. Брно: Filozofická fakulta, 1-141.
- Петровић Т. (2014). *Умеће говорења*. Нови Сад: Прометеј
- Phillipson, R (1992) *Linguistic Imperialism*. Oxford: Oxford University Press.
- Pressly Hemingway Mathews (1991). *Morphology*. Cambridge: Cambridge University press.ltd, 1991.
- Прћић Т. (2008). *Семантика и прагматика речи*. Нови Сад: Змај.
- Прчић, Т. & Радић, П. (2007). *Експлозија англослоније: Контактна језичка култура: Енглески као одомаћени страни језик*. 1. део. Јужнословенски филолог, LXIII, Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ
- Прчић, Т. (2005). *Енглески у српском*. Нови Сад: Змај.
- Прћић Т. (2003). Is English still a foreign language? *The European English Messenger*, 12, 2, pp. 35-37.
- Прћић Т. (2018). *Ка савременим српским речницима*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Прћић, Т. (2019). *Енглески у српском*. Треће електронско издање. Филозофски факултет: Нови Сад.
- Siegel, J. (2012). Two Types of Functional Transfer in Language Contact. *Journal of Language Contact*, 5, 2, 187-215.
- Силашки Н. (2012). *Српски језик у транзицији: о англицизмима у економском регистру (Serbian in transition: On anglicisms in economic register)*. Београд: ЦИД Економског факултета.
- Sinclair J. (1991). *Corpus, concordance, collocation*. Oxford: Oxford University Press.
- Sinclair J. (1996). Preliminary Recommendations on Corpus Typology. Preuzeto sa <http://www.ilc.cnr.it/EAGLES96/corpusstyp/corpusstyp.html>

- Sharifian F. Ed. (2009). *English as an International Language: Perspectives and Pedagogical Issues*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Спасојевић П. (2011). http://pspasojevic.blogspot.com/2011/02/blog-post_5969.html
- Стевановић Ј. (2014). Утицај страних језика на изражавање младих: питање глобализације или недовољно развијене језичке културе. Наука и глобализација филолошке науке. Зборник радова са научног скупа. Пале: Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, 425-436.
- Steger M. (2003). *Globalization: A Very Short Introduction*, Oxford: Oxford University Press.
- Тасић М. (2010). Утицај енглеског језика на стручну машинску терминологију. *Комуникација и култура online*. I, 1, 162-182.
- Thomason, G. S. (2001). *Language Contact. An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Thomason, G. S. (2013). Contact Explanations in Linguistics. In: *The Handbook of Language Contact*, ed. by Raymond Hickey. UK: Wiley-Blackwell.
- Thomason, S.G. (2013). *Contact as a Source of Language Change*. In: Contact Explanations in Linguistic. *The Handbook of Language Contact*, ed. by Raymond Hickey. UK: Wiley-Blackwell.
- Fairclough N. (2006). *Language and Globalisation*. London: Routledge .
- Филиповић, Р. (1986). *Теорија језика у контакту*. Загреб: Југославенска академија знаности и умјетности - Школска књига.
- Филиповић, Р. (1990). *Англицизми у хрватском или српском језику: поријекло, развој, значење*, Загреб: Југославенска академија знаности умјетности: Школска књига.
- Филиповић Ковачевић С. (2018). Лексика у српском језику под утицајем енглеског у жаргону омладине у клиповима јутјубера Јасерштајна. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, Филозофски факултет: Нови Сад, 43, 1, стр. 69 – 81.
- Француски-Ђорић, Б. (2009). Површинско превођење као један од начина хибридикације српског и одомаћивање англосрпског језика, у: *Анали Филолошког факултета* (В. Половина, ур.), Београд: Филолошки факултет, књига XXI, 261–276.
- Француски Б. (2012). Англицизми у информатичкој и медијској лексици у српском. *Комуникација и култура online*, III, 3, 201-220.

- Hoffer B.L. (2002). Language borrowing and language diffusion. An overview. *Intercultural Communication Studies*, XI, 4, 1-37.
- Canagarajah S. (2007). Lingua franca English, multilingual communities, and language acquisition. *The Modern Language Journal*, 91, 923–39
- Coulmas F. (2005). *The Study of Speakers' Choices*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Coupland N. Ed. (2010). *The Handbook of Language and Globalization*, Oxford: Wiley-Blackwell.
- Crystal, D. (1995). *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge University Press: Cambridge.
- Crystal, D. (2003). Second edition. *English as a Global Language*, Cambridge: CUP.
- Чомски Н. (2008). *Хегемонија или опстанак*. Нови Сад: Рубикон.

Литература са интернет сајтова:

- <http://www.politika.rs/scc/clanak/179591/Mozemo-li-da-zivimo-bez-engleskih-rci><https://velikirecnik.com/2016/12/11/baraz/>
- http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/nastavno_vece/9sednica11/mira.milic.pdf:
- <https://velikirecnik.com/?s=harizmati%C4%8Dan>
- <http://static.astronomija.org.rs/razno/forum/rec.htm>
- http://pspasojevic.blogspot.com/2011/02/blog-post_5969.html

8. ПРИЛОЗИ

8.1. ПРИЛОГ 1

Табела 10

Листа оправдане употребе англицизама у оквиру семантичко-прагматичке манифестације у српском језику на корпусу дневног листа Политика у периоду од 2006 – 2016. године²⁶

Корпусна јединица	Изворни облик	Корпусни контекст	Изворно значење
Агенција	agency	...изјавио је <i>агенцију</i> Бета да	A business or organization providing a particular service on behalf of another business, person, or group.
Адолесцент	adolescent	...неколицине хрватских <i>адолесцената</i>	An adolescent boy or girl.
Адреналин	adrenaline	...баца на „ <i>адреналин</i> “ и мислим да ће...	A hormone secreted by the adrenal glands.
Актер	actor	<i>актер</i> фудбалског меча..	A participant in an action or process
Активиста	activist	..у Липљану тројицу <i>активиста</i> покрета..	A person who campaigns to bring about political or social change.

²⁶Српски преводни еквиваленти су преузет из речника *Велики речник страних речи и израза* – Клајн, И., Шипка, М. и са сајта <https://onlinerecnik.com/recnik/>
Изворно значење англицизама преузето је из речника *Оxford English-serbian student's dictionary* и са сајта <https://en.oxforddictionaries.com/>

Акупунктура	Acupuncture	када жене имају могућност <i>акупунктуре</i> ..	A system of complementary medicine in which fine needles are inserted
Албум	album	После деби <i>албума</i>	A blank book for the insertion of photographs, stamps, or pictures.
Алергија	allergy	Број оболелих од <i>алергија</i>	A damaging immune response by the body to a substance
Алиби	alibi	Прича о <i>алибију</i>	A claim or piece of evidence.
Алкохол	alcohol	љубав према <i>алкохолу</i> .	A colourless volatile flammable liquid.
Алудирати	allude	Алудирају на бивше асове у фудбалу	Suggest or call attention
Алтернатива	alternative	постоји <i>алтернатива</i>	Available as another possibility or choice
Амандман	amendment	...изгласају уставни <i>амандмани</i>	A minor change or addition designed to improve a text, piece of legislation.
Амбијенталан	ambient	Амбијентална настава	Ambient teaching
Амбиције	ambition	имамо велике <i>амбиције</i> .	A strong desire to do or achieve something.
Амбиција	ambition	..грађевине отелотворење њихових	A strong desire to do or achieve

		<i>амбиција.</i>	something.
Амфитеатар	amphitheater	истражује <i>амфитеатар</i> на археолошком	Open circular or oval building with a central space surrounded by tiers of seats for spectators
Амнестија	amnesty	колективна <i>амнестија</i>	An official pardon for people who have been convicted of political offences.
Аналитичар	analyst	фудбалски <i>аналитичари</i>	A person who conducts analysis
Аналитичар	analyst	покушавају да одгонетну <i>аналитичари</i> <i>Аналитичар даје за право Јосиповићу</i>	A person who conducts analysis
Аниматор	animator	<i>аниматор</i> и дизајнер књига..	A person who makes animated films.
Антидопинг	anti-doping	<i>антидопинг</i> контрола којом се...	Anti-stimulating drink or pill ...
Антиквитет	antiquity	Продаје <i>антиквитете</i>	An object, building or work of art from the ancient past
Ас	as	често знају да кажу бивши <i>асови</i>	Used in comparisons
Атмосфера	atmosphere	као и обично била је одлична <i>атмосфера</i>	The pervading tone or mood of a place, situation, or creative

			work.
Аудиција	audition	Реч је о <i>аудицији</i> код...	An interview for a role or job as a singer, actor, dancer, or musician
Аутентично	authentic	Аутентично место за...	Genuine, original
Аутогол	own goal	победу из чиста мира донео <i>аутогол</i> Обрадовића	A goal scored when a player inadvertently strikes or deflects the ball into their own team's goal.
Аутлинија	touchline	Лопта код <i>аут-линије</i> ,	The boundary line on each side of the field.
Аутоимуне	autoimmune	...због <i>аутоимуне</i> болест Сјогренов синдром.	Relating to disease caused by antibodies or lymphocytes produced against substances naturally present in the body.
Аутоматизам	automatism	...признаване по <i>аутоматизму</i> .	An action performed unconsciously or involuntarily.
Аутомобил	automobile	једног салона <i>аутомобила</i> .	A car.
Ауторитет	authority	Спортски ауторитет	The power or right to give orders, make decisions, and enforce obedience.

аутсајдер	outsider	од њених противница <i>аутсајдера.</i>	A competitor, applicant, etc. thought to have little chance of success.
Афера	affair	У тој <i>афери</i> је од познатих спортиста	An event or sequence of events of a specified kind or that has previously been referred to.
Афера	affair	имао <i>аферу</i> са..	A love affair.
Балкон	balcony	..радна соба са <i>балконом</i>	Platform enclosed by a wall or balustrade on the outside of a building.
Батаљон	batallion	додатне снаге јачине <i>батаљона..</i>	A large body of troops ready for battle, especially an infantry unit forming part of a brigade.
Бекстејџ	backstage	..бекстејџу имају свој <i>контејнер.</i>	In or to the area behind the stage in a theatre, especially the wings or dressing rooms.
Бенд	band	група младића у <i>бенду..</i>	A small group of musicians and vocalists who play pop, jazz, or rock

			music.
Биографија	biography	и напише кратку <i>биографију</i> ,	An account of someone's life written by someone else.
Бојкот	boycott	..користан <i>бојкот</i> ..	Refuse to cooperate with or participate.
Брејкнуо	broke	а онда у наредном <i>брејкнуо</i> Колшајбера.	sustain an injury involving the fracture of a bone or bones in a part of the body.
Брошура	brochure	туристичке <i>брошуре</i> ..	A small book or magazine containing pictures and information about a product or service.
Буџет	budget	из сопствених <i>буџета</i> издвојили новац.. предлог ребаланса <i>буџета</i> ..	An estimate of income and expenditure for a set period of time.
Вила	villa	<i>Вила</i> „Албеда“..	A large and luxurious country house.
Вебсајт	Website	радије <i>сурфују</i> по <i>сајтовима</i> који промовишу..	A set of related web pages located under a single domain name.

Варијанта	variant	..имају резервну <i>варијанту</i> ..	A form or version of something that differs in some respect from other forms of the same thing or from a standard.
Верзија	version	једна од савремених <i>верзија</i> овог типа авиона. коначна <i>верзија</i> књиге..	A particular form of something differing in certain respects from an earlier form.
Викенд	weekend	<i>викенд</i> путовања	Saturday and Sunday, especially regarded as a time for leisure.
Винер	winner	Био сам храбар и ишао на <i>винер</i> .	A goal or shot that wins a match or point.
Галерија	gallery	светских <i>галерија</i> и музеја	Exhibition room, display room.
генератор	generator	била <i>генератор</i> разноврсног	A person or thing that generates something.
Геноцид	genocide	сећање и комеморација <i>геноцида</i> ...	The deliberate killing of a large group of people, especially those of a

			particular nation or ethnic group.
Гигант	gigant	Текстилни <i>гигант</i> бивше	Unusual or abnormal largeness
гранслем	Grand slam	Пласирао се у финале <i>гран слем</i>	Any of the individual championships that comprise a Grand Slam
даунлоуд	download	Путем <i>даунлода</i> скидање музике..	An act or process of downloading data
дебитанти	debutant	..а четворица <i>дебитаната</i> .	A man making his first public appearance, especially in sport.
деконтаминација	decontamination	..његовој <i>деконтаминацији</i> и елементарном култивисању. ...слаба организација игре, <i>деконтаминација</i> ...	The neutralization or removal of dangerous substances, radioactivity, or germs from an area, object, or person.
дефицитарна	deficient	...као <i>дефицитарном</i> кадру, додели...	Insufficient or inadequate.
дизајн	design	..одликују модерну архитектуру и <i>дизајн</i>	A plan or drawing produced to show the look and function or workings of a building.

дијабетис	diabetes	..уз кардио васкуларна обољења и <i>дијабетис</i> ..	Disease in which the body's ability to produce or respond to the hormone insulin is impaired
дилема	dilemma	...има две <i>дилеме</i> око састава...	A situation in which a difficult choice has to be made between two or more alternatives.
династија	dynasty	Казашка председничка <i>династија</i>	Line of hereditary rulers of a country.
дисквалификација	disqualification	..затим је <i>дисквалификована</i> због правила..	A fact that disqualifies someone from a position or activity
дисидент	dissident	...слоган источнонемачких <i>дисидентата</i> ...	A person who opposes official policy, especially that of an authoritarian state.
дисплеј	display	Са <i>дисплеја</i> или путем порука...	Show (data or an image) on a computer, television, or other screen.
документација	documentation	..који су имали одговарајући пратећу <i>документацију</i> .	Material that provides official information

допинг	doping	..после које је ухваћен у <i>допингу</i> ..	A drug taken by an athlete to improve performance
евроинтеграције	eurointegration	...канцеларије за <i>евроинтеграције</i> ...	The action or process of integrating.
екслузивитет	exclusivity	<i>Екслузивитет</i> информација о плановима...	The fact of an item or story not being published or broadcast elsewhere.
експлозија	explosion	Снажна <i>експлозија</i> потресла је престоницу...	A violent shattering or blowing apart of something, as is caused by a bomb.
екстремист	extremist	Победа над <i>екстремистима</i> у родном...	A person who holds extreme political or religious views, especially one who advocates illegal, violent, or other extreme action.
ексцентрик	eccentric	... <i>ексцентрик</i> презрен због изјава о женама.	A person of unconventional and slightly strange views or behaviour.
ембарго	embargo	...након нафташког <i>ембарга</i> ОПЕК-а...	An official ban on trade or other commercial activity with a particular country.

емитер	emitter	...закључила је да <i>емитери</i> емисија...	A thing which emits something.
ентитет	entity	стамбену изградњу у том <i>ентитету</i> ..	A thing with distinct and independent existence.
еуфорија	euphoria	..а додану <i>еуфорију</i> унесе јужноафрички навијачи.. Нацију је ухватила невиђена <i>еуфорија</i>	A feeling or state of intense excitement and happiness
идентитет	identity	Тада сам променио <i>идентитет</i>жена чији <i>идентитет</i> није познат..	The fact of being who or what a person or thing is.
идеологија	ideology	Насиље је <i>идеологија</i> ..	The set of beliefs characteristic of a social group or individual
икона	icon	..спонзорска <i>икона</i> без премца..	A person or thing regarded as a representative symbol or as worthy of veneration.
имиц	image	визуелни <i>имиц</i> српске војске..	The general impression that a person, organization,

			or product presents to the public
империја	empire	...по првом оснивачу и првом султану Отоманске <i>империје</i> ...	An extensive group of states or countries ruled over by a single monarch, an oligarchy, or a sovereign state.
импровизација	improvisation	Припреме су биле <i>импровизација</i> ..	The action of improvising.
импровизовано	improvised	...а то је <i>импровизована</i> сала за...	Done or made using whatever is available; makeshift.
инаугурација	inauguration	..која је донела спектукуларна <i>инаугурација</i> ..	The formal admission of someone to office.
инспектор	inspector	...што Министарству просвете недостају <i>инспектори</i> .	An official employed to ensure that official regulations are obeyed, especially in public services.
инстаграм	instagram	...на свом <i>инстаграм</i> профилу...	Instagram / a social network
интеграција	integration	..обезвређивање евро атлантских <i>интеграција</i> ..	The action or process of integrating.
интервју	interview	Николић у <i>интервју</i> њујоршком листу...	A conversation between a journalist or radio or television

			presenter and a person of public interest, used as the basis of a broadcast or publication.
инфекција	infection	...неколико детета је добило <i>инфекцију</i> ...	The process of infecting or the state of being infected.
инфлација	inflation	..јулске стопе <i>инфлације</i> ..	General increase in prices and fall in the purchasing value of money.
интернет	internet	..кућа располаже, интерфоном, телефоном, компјутером, <i>интернетом</i> ..	A global computer network providing a variety of information.
интерфон	intercom	..кућа располаже, <i>интерфоном</i> , телефоном, компјутером, интернетом..	an electrical device allowing one-way or two-way communication.
интуиција	intuition	..што је машти <i>интуиција</i> .	The ability to understand something instinctively, without the need for conscious reasoning.
инхалација	inhalation	..који не реагују на <i>инхалациону</i> терапију.	The inhaling of medicines or anaesthetics in the

			form of a gas or vapour.
инцидент	incident	Велики <i>инцидент</i> ..	An instance of something happening; an event or occurrence.
канал	channel	Илегални <i>канал</i> кријумчарења...	Cause to pass along or through a specified route or medium.
кампања	campaign	После исцрпљујуће <i>кампање</i> ..	An organized course of action to achieve a goal.
канистер	canister	...имао пиштољ и <i>канистер</i> бензина...	A round or cylindrical container used for storing such things as food, chemicals, or rolls of film.
канцер	cancer	Имао сам <i>канцер</i> у помаку...	A disease caused by an uncontrolled division of abnormal cells in a part of the body.
капитен	captain	...дугогодишњи <i>капитен</i> и стуб...	The leader of a team, especially in sports.
картинг	carting	...шампиона Србије у <i>картингу</i> и тако...	A small unsprung motor-racing vehicle typically having four

			wheels and consisting of a tubular frame with a rear-mounted engine.
катастрофа	catastrophe	„То није <i>катастрофа</i> “ додао је Путин.	Something very unfortunate or unsuccessful.
квоте	quota	...о обавезујућим <i>квотама</i> за ...	A limited quantity of a particular product which under official controls can be produced, exported, or imported.
киоск	kiosk	..сендвичина <i>киосцима</i> .. У јутарњим сатима су били на <i>киосцима</i>	A small open-fronted hut or cubicle from which newspapers, refreshments, tickets, etc. are sold.
клијент	client	без икаквог разлога у <i>клијента</i> ..	A person or organization using the services of a lawyer or other professional person or company.
клуб	club	...Руководство <i>клуба</i> није подлегло психози,	An association dedicated to a

		па није...	particular interest or activity.
коктел	cocktail	..а затим увече продужили на <i>коктел</i> ..	An alcoholic drink consisting of a spirit or spirits mixed with other ingredients, such as fruit juice or cream.
колекционар	collector	..мали <i>колекционари</i> ..	A person who collects things of a specified type, professionally or as a hobby.
колона	column	..је са својом „јединицом“ на челу <i>колоне</i> ..	One or more lines of people or vehicles moving in the same direction.
комеморација	commemoration	...сећање и <i>комеморација</i> геноцида...	A ceremony or celebration in which a person or event is remembered.
компјутер	computer	..кућа располаже, интерфоном, телефоном, <i>компјутером</i> , интернетом..	An electronic device for storing and processing data.
комплекс	complex	велики број посетилаца по обиласку <i>комплекса</i> ..	Consisting of many different and connected parts
комфор	comfort	...ваши фудбалери имаће пуни <i>комфор</i> .	Things that contribute to

			physical ease and well-being.
конвој	convoy	Амерички војни <i>конвој</i> пролази...	A group of ships or vehicles travelling together.
конотација	connotation	..политичку <i>конотацију</i> .	The abstract meaning or intension of a term, which forms a principle determining which objects or concepts it applies to.
контејнер	container	..бекстејцу имају свој <i>контејнер</i> .	An object for holding or transporting something.
контраверза	controversy	...и овај је изазвао много <i>контраверзи</i> .	Prolonged public disagreement or heated discussion.
концерт	concert	..од Ушћа и <i>концерта</i> ..	A musical performance given in public.
кооперативан	cooperative	..био, „изузетно <i>кооперативан</i> “ .	Willing to be of assistance.
копија	copy	Меч наше тенисерке био је <i>копија</i> њеног сусрета...	Make a similar or identical version of; reproduce.
коридор	corridor	..говори и податак да је <i>коридор</i> ..	Belt of land linking two other areas or

			following a road or river.
корпус	corps	..команданта новосадског <i>корпуса</i> ..	A main subdivision of an army in the field, consisting of two or more divisions.
кохабитација	cohabitation	..за време <i>кохабитације</i> ..	The state or fact of living or existing at the same time or in the same place.
крос	cross	...одбранила је титулу Србије у <i>кросу</i> , док...	go or extend across or to the other side of (an area, stretch of water, etc).
лансирање	launch	..употребљени за <i>лансирање</i> крстарећих ракета...	Send (a missile, satellite, or spacecraft) on its course.
легализација	legalization	...закона о <i>легализацији</i> истополних бракова...	The action of making something that was previously illegal permissible by law.
либерализација	liberalization	...процес <i>либерализације</i> започет...	The removal or loosening of restrictions on something, typically an economic or political system.

лутрија	lottery	...продато је данас на лутрији...	A means of raising money by selling numbered tickets and giving prizes to the holders of numbers drawn at random.
малверзација	malversation	...да спречимо сваку врсту малверзације.	Corrupt behavior in a position of trust, especially in public office.
маневар	maneuver	...на маневре у Јужну Кореју.	A large-scale military exercise of troops, warships, and other forces.
манипулација	manipulation	..је одлична тема за политичку манипулацију. Вештом манипулацијом може се приказати	The action of manipulating something in a skillful manner.
маркетинг	marketing	..маркетинских објашњења..	The action or business of promoting and selling products.
масовно	massive	...масовне политичке панике највероватније...	A large quantity or amount of something.
мастерс	masters	Да је освојио мастерс	A class for

		турнир..	competitors over the usual age for the highest level of competition.
маратон	marathon	...тријумфовао у петочасовном <i>маратону</i> .	A long-distance running race, strictly one of 26 miles 385 yards (42.195 km)
мафија	mafia	..фудбалска <i>мафија</i> .	An organized international body of criminals.
медији	media	..уживо појавио пред <i>медијима</i> ..	The main means of mass communication.
методологија	methodology	...према старој <i>методологији</i> , коју ...	A system of methods used in a particular area of study or activity.
микрофон	microphone	...микрофон је држала недалеко од устију...	An instrument for converting sound waves into electrical energy variations which may then be amplified, transmitted, or recorded.
мобинг	mobbing	...па до <i>мобинга</i> оних изнад који обично...	harrasment
модел	model	Реч је о новим <i>моделима</i> ..	A thing used as an example to follow or

		Погрешно одабран <i>модел</i> транзиције	imitate.
монопол	monopoly	..пољопривредници верују да су жртве <i>монопола</i> ..	The exclusive possession or control of the supply of or trade in a commodity or service.
морталитет	mortality	...општа стопа <i>морталитета</i> од...	The number of deaths in a given area or period, or from a particular cause.
мотив	motive	..посебан <i>мотив</i> против Макабија..	A reason for doing something.
музеј	museum	..светских галерија и <i>музеја</i> ..	A building in which objects of historical, scientific, artistic, or cultural interest are stored and exhibited.
наркобос	drug boss	...да је „ <i>нарко-бос</i> “, „шверцер нафте“...	Relating to narcotic drugs or the trade in illegal drugs.
наркотик	narcotic	..међу уживаоцима <i>наркотика</i> , нажалос..	An addictive drug affecting mood or behavior.
носталгија	nostalgia	Чудно - без осећања <i>носталгије</i> ...	A sentimental longing or wistful affection for a

			period in the past.
националиста	nationalist	...ухапшен <i>националиста</i> и осуђен на 3. године...	A person who advocates or supports the political independence of a particular nation or people.
оаза	oasis	...последњој <i>оази</i> природе у Београду..	A pleasant or peaceful area or period in the midst of a difficult or hectic place or situation.
овације	ovation	...заслужио је <i>овације</i> .	A sustained and enthusiastic show of appreciation from an audience, especially by means of applause.
олигархија	oligarchy	...„представља <i>олигархија</i> коју воде тајне службе“.	A small group of people having control of a country or organization.
оперативац	operative	...захвалио њен први <i>оперативац</i> .	A secret agent or private detective.
опонент	opponent	...да будем њен главни <i>опонент</i> у ЕУ...	A person who disagrees with or resists a proposal or practice.
офсајд	offside	Па она <i>офсајд</i> на	The fact or an

		прошлој утакмици...	instance of being offside in soccer, rugby.
паника	panic	..завладала је <i>паника</i> . Масовне политичке <i>панике</i> највероватније...	Sudden uncontrollable fear or anxiety.
перспектива	perspective	..има европску <i>перспективу</i> .	A particular attitude towards or way of regarding something; a point of view.
перформанс	performance	...приликом плесног <i>перформанса</i> на бини...	An act of performing a dramatic role, song, or piece of music.
плебисцит	plebiscite	...у земљи чоколаде локални <i>плебисцит</i> ..	The direct vote of all the members of an electorate on an important public question such as a change in the constitution.
плејада	pleiad	..славне <i>плејаде</i> великих зналаца..	An outstanding group of seven people or things.
поен	point	..до десет <i>поена</i> вишка.	A mark or unit of scoring awarded for success or

			performance.
полемика	polemics	...очекиваној <i>полемици</i> где су...	A strong verbal or written attack on someone or something.
полиса	policy	..осигурање без <i>полисе</i> .	A course or principle of action adopted or proposed by an organization or individual.
портал	portal	..које је објавио <i>портал</i> „Викиликс 2“...	A website or web page providing access or links to other sites.
портфељ	portfolio	Министарка без <i>портфеља</i> задужена за ...	The position and duties of a Minister or Secretary of State.
потенцијал	potential	..да видимо <i>потенцијал</i> ..	Having or showing the capacity to develop into something in the future.
прагматизам	pragmatism	..спортистима близак <i>прагматизам</i> ..	A pragmatic attitude or policy.
преседан	precedent	..направио занимљив <i>преседан</i> ..	An earlier event or action that is regarded as an example or guide to be considered in subsequent similar

			circumstances.
приватизација	privatisation	Овако се прича о <i>приватизацији</i>и процес <i>приватизације</i> , саопштило је...	The transfer of a business, industry, or service from public to private ownership and control:
приоритет	priority	...избори у БиХ <i>приоритет</i> ...	A thing that is regarded as more important than others.
продонгиран	prolonged	...дуго <i>продонгиран</i> и имам чврста уверавања...	Continuing for a long time or longer than usual; lengthy.
промоција	promotion	...присуствовао је данас <i>промоцији</i>развоју ватерпола и <i>промоцији</i> Србије...	Activity that supports or encourages a cause, venture, or aim. A sporting event staged for profit.
протокол	protocol	Да би <i>протокол</i> ступио..	The official procedure.
радар	radar	...невидљиви за <i>радар</i> .	A system for detecting the presence, direction, distance, and speed of aircraft, ships, and other objects.

ракета	rocket	..употребљени за лансирање крстарећих <i>ракета</i> ...	A cylindrical projectile that can be propelled to a great height or distance by the combustion of its contents, used typically as a firework or signal.
рангирање	ranking	У <i>рангирању</i> београдских клубова...	The action or process of giving a specified rank to someone or something.
расизам	racism	...како се Енглеска бори против <i>расизма</i> у фудбалу...	Prejudice, discrimination, or antagonism directed against someone of a different race based on the belief that one's own race is superior.
реагенс	reagent	..је снабдевена <i>реагенсима</i> ..	A substance or mixture for use in chemical analysis or other reactions.
реафирмација	reaffirmation	...у циљу <i>реафирмације</i> породице...	The action of reasserting or confirming something.
ребаланс	rebalance	на предлог <i>ребаланса</i>	Restore the correct

		буџета..	balance to; balance again or differently.
ревизија	revision	..зато предлагем да се изврши <i>ревизија</i> ..	The action of revising.
регистар	register	...док се овде у <i>регистар</i> политичких партија...	An official list or record of names or items.
редуцирати	reduce	...политичку релевантност <i>редуцира</i> на националну опредељеност.	Make smaller or less in amount, degree, or size.
рејтинг	rating	..свима само подиже <i>рејтинг</i>свака победа доноси <i>рејтинг</i> ...	A classification or ranking of someone or something.
рекет	racket	...истиче други <i>рекет</i> света.	A bat with a round or oval frame strung with catgut, nylon, etc., used especially in tennis, badminton, and squash.
реконструкција	reconstruction	...да ће <i>реконструкција</i> клиничких центара...	The action or process of reconstructing or being reconstructed.
рекорд	record	..чак седам светских <i>рекорда</i> .	The best performance or most remarkable event of

			its kind.
рекреација	recreation	...да су спорт и <i>рекреација</i> важни...	Activity done for enjoyment when one is not working.
репресија	repression	..од провокација и <i>репресија</i> ..	The action of subduing someone or something by force.
репутација	reputation	...а, овдашња <i>репутација</i> из 1868. основа је...	The beliefs or opinions that are generally held about someone or something.
ретроспектива	retrospective	..у току је <i>ретроспектива</i> изложбе..	Showing the development of an artist's work over a period of time.
референдум	referendum	..да је после <i>референдума</i> ..	A general vote by the electorate on a single political question which has been referred to
реперкусије	repercussion	одређене моралне и друге <i>реперкусије</i> ..	An unintended consequence of an event or action, especially an unwelcome one.
репродукције	reproduction	...posle <i>reprodukcije</i> slika је...	the action or process of copying

			something.
репутација	reputation	...а, овдашња <i>репутација</i> из 1868. основа је...	The beliefs or opinions that are generally held about someone or something.
ресурс	resource	...и природних <i>ресурса</i> (ваздух, термалне и минералне воде...)	A country's collective means of supporting itself or becoming wealthier, as represented by its reserves of minerals, land, and other natural assets.
ретернирао	return	...одлично сам сервирао, одлично <i>ретернирао</i> .	Hit or send (the ball) back to an opponent.
ретроспектива	retrospective	..у току је <i>ретроспектива</i> изложбе..	Showing the development of an artist's work over a period of time.
рецепт	recipe	...да је Новак нашао <i>рецепт</i> за Хјуита.	Something which is likely to lead to a particular outcome.
рециклажа	recycling	..империја која се бави <i>рециклажом</i> папира..	The action or process of converting waste into reusable material.
реципроцитет	reciprocity	...како буде одлучено	The practice of

		између два савеза биће на бази <i>реципроцитета...</i>	exchanging things with others for mutual benefit.
ринг	ring	...добити и такмичари у <i>рингу</i> .	An enclosed space, surrounded by seating for spectators, in which a sport, performance, or show takes place.
ритам	rhythm	..у изузетно јаком <i>ритму</i> ..	A strong, regular repeated pattern of movement or sound.
рокенрол	rock and roll	..због љубави према <i>рокенролу</i> ..	A type of popular dance music originating in the 1950s.
романтика	romance	..како велики градови гуше <i>романтику</i> ..	A quality or feeling of mystery, excitement, and remoteness from everyday life.
рунда	round	...била је готово непогрешива у последњој <i>рунди</i> ...	Each of a succession of stages in a competition, in each of which more candidates are eliminated.
саботажа	sabotage	..план за <i>саботирање</i> ..	Deliberately destroy, damage, or obstruct

			(something).
самит	summit	..оценио је данас на <i>самиту</i> ..	A meeting between heads of government.
санкције	sanctions	..увести <i>санкције</i> Ирану..	Measures taken by a state to coerce another to conform to an international agreement.
семинар	seminar	..детаљније је описао новинарски <i>семинар</i> ..	A conference or other meeting for discussion or training.
сенатор	senator	<i>Сенатор</i> америчког сената	A member of a senate.
сендвич	sandwich	.. <i>сендвичи</i> на киосцима..	An item of food consisting of two pieces of bread with a filling between them, eaten as a light meal.
сензација	sensation	Такву <i>сензацију</i> Вимблдон није доживео четврт века.	A person, object, or event that arouses widespread interest and excitement.
сервер	server	...играч бољи (разорнији) <i>сервер</i> и управо то...	An act of hitting the ball or shuttlecock to start play.
сервис	service	..из којих бију убитачни <i>сервиси</i> .	The action or right of serving to begin

			play.
сет	set	Прва два <i>сета</i> су личила..	Group of games counting as a unit towards a match.
симпатија	sympathy	Са <i>симпатијама</i> се сећамо ...	Feelings of pity and sorrow for someone else's misfortune.
сингл	single	..да Индија има играча у <i>синглу</i> ..	A game or competition for individual players, not pairs or teams.
сирена	siren	Завијање <i>сирена</i> пробудило је данас..	A device that makes a loud prolonged signal or warning sound.
скаут	scout	..да је <i>скаут</i> немачке репрезентације..	Look for suitably talented people for recruitment to one's own organization or sports team.
сноуборд	snowboard	...широм света популарног <i>сноуборда</i> ..	A board resembling a short, broad ski, used for sliding downhill on snow.
соло	solo	..кренуо у <i>соло</i> продор..	For or done by one person alone; unaccompanied.
спектакл	spectacle	..предстојећи <i>спектакл</i> ..	A visually striking performance or display.

спектар	spectrum	...био окупан <i>спектром</i> боја, небо су шарале...	A band of colors, as seen in a rainbow, produced by separation of the components of light by their different degrees of refraction according to wavelength.
спот	spot	Иновације су и неке врсте <i>спотова</i> ..	Direct attention to (a problem or situation)
спринт	sprint	...освајали медаљу у <i>спринту</i> ...	A short, fast race in which the competitors run a distance of 400 metres or less.
стереотип	stereotype	..себи <i>стереотип</i> довољан..	A widely held but fixed and oversimplified image or idea of a particular type of person or thing.
стил	style	...балканског и скандинавског <i>стила</i> рукомета.	A particular procedure by which something is done; a manner or way.
такт	tact	..која ме је избацила из <i>такта</i> .	Skill and sensitivity in dealing with others or with difficult issues.

тактика	tactic	Потребна је добра концентрација и <i>тактика</i> .	An action or strategy carefully planned to achieve a specific end.
тандем	tandem	Ту смо увек правили неке <i>тандеме</i> ..	Alongside each other; together.
телефон	telephone	..кућа располаже, интерфоном, <i>телефоном</i> , компјутером, интернетом..	A system for transmitting voices over a distance using wire or radio.
тендер	tender	..расписивање <i>тендера</i> за преуређење вешерница.	Make a formal written offer to carry out work.
терапија	therapy	..оближњу амбуланту по медикаментозну <i>терапију</i> .. Инхалациона <i>терапија</i>	Treatment intended to relieve or heal a disorder.
терминал	terminal	..луку са контејнерским <i>терминалом</i> ..	Of or forming a transport terminal.
транзит	transit	.. <i>транзитних</i> земаља и потрошача..	The carrying of people or things from one place to another.
транспарентан	transparent	...који су носили плакате и <i>транспаренте</i> ...	having thoughts or feelings that are easily perceived; open
трафикинг	trafficking	..крајње одредиште за	

		жртве <i>трафикинга</i> .	The action of dealing or trading in something illegal.
тренер	trainer	..фудбала као једини <i>тренер</i> ..	A person who trains people or animals.
трилер	thriller	.. <i>трилере</i> свих времена.	A novel, play, or film with an exciting plot, typically involving crime or espionage.
турнир	tournament	Наше су пут на завршни <i>турнир</i> ..	Series of contests between a numbers of competitors, competing for an overall prize.
чип	chip	..неће обавезно имати биометријски <i>чип</i> ..	A tiny wafer of semiconducting material.
фаворит	favourite	..избацила једног од <i>фаворита</i> ..	The competitor thought most likely to win a game or contest.
фајнал фор	final four	...пласирали на <i>Фајнал фор</i> , с феноменалним...	The four teams that qualify for the championship.
фалсификовани	false	...евра у <i>фалцификованим</i> новчаницама...	Made to imitate something in order to deceive.
фантастика	fantastic	сматра „научном <i>фантастиком</i> “ и при	Imaginative or fanciful; remote

		томе...	from reality.
фасада	facade	..поклоњена решењу главне чеоне <i>фасаде</i> ..	The front wall of a large building.
федерација	federation	..Међународне тениске <i>федерације</i> (ИТФ).	An organization or group within which smaller divisions have some degree of internal autonomy.
феномен	phenomenon	..премијерног <i>феномена</i> који је надмашио..	A fact or situation that is observed to exist or happen, especially one whose cause or explanation is in question.
фиксиран	fixed	...треба да буде јасно <i>фиксиран</i> ка само једном циљу.	Firm or inflexible.
финиш	finish	...преклопили са <i>финишом</i> Зимских...	Reach the end of a race or other competition.
фискалне	fiscal	..Европи је неопходна <i>фискална</i> унија..	In a way that relates to government revenue, especially taxes.
фонд	fund	...државних <i>фондова</i> и министарства за економски развој...	Provide with money for a particular purpose.
формација	formation	..који дејствују из широке <i>формације</i> .	A group of people or things in a

			particular arrangement or pattern.
фоторепортер	photoreporter	...меч су напустили и <i>фоторепортери</i> .	A person who reports, especially one employed to report news or conduct interviews for the press or broadcasting media.
фрустрација	frustration	...створити додатну <i>фрустрацију</i> код народа...	The feeling of being upset or annoyed as a result of being unable to change or achieve something:
функционер	functionary	Локални <i>функционери</i> су посебно..	A person who has to perform official functions or duties; an official.
харизматичан	charismatic	..прави друг, одан, <i>харизматичан</i> .	Exercising a compelling charm which inspires devotion in others.
хетероген	heterogeneous	...“Влада је <i>хетерогена</i> , министарка...	Diverse in character or content.
хијејархија	hierarchy	...да се пење у <i>хијејархији</i> најбоњих...	A system in which members of an organization or society are ranked

			according to relative status or authority.
хистерија	hysteria	...људи су <i>хистерија</i> , јер очекују судски позив...	Exaggerated or uncontrollable emotion or excitement.
хит	hit	Апсолутни <i>хит</i> пре три године..	Successful ventures, especially a film, pop record, or song.
хроника	chronicle	.. <i>хроникама</i> метрополе јучерашњи дан..	A factual written account of important or historical events in the order of their occurrence.
хуманитарни центар	humanitarian center	...у Нишу је <i>хуманитарни</i> центари нема...	Concerned with or seeking to promote human welfare.
хумор	humor	Провоцирајући велики део нашег <i>хумора</i> ..	The quality of being amusing or comic, especially as expressed in literature or speech.
цензурисан	censored	...су <i>цензурисале</i> власти о „арапском пролећу“...	The suppression or prohibition of any parts of books, films, news.
церемонија	ceremony	На крају <i>церемоније</i> Тачију...	A formal religious or public occasion, especially one celebrating a

			particular event, achievement, or anniversary.
чип	chip	..неће обавезно имати биометријски <i>чип</i> ..	A tiny wafer of semiconducting material.
шоу бизнис	show business	...тако неопходан за <i>шоу-бизнис</i> .	The theatre, films, television, and pop music as a profession or industry.
шпекулација	speculation	..само <i>шпекулације</i> .	The forming of a theory or conjecture without firm evidence.

8.2. ПРИЛОГ 2

Табела 11

Оправдани и одомаћени англицизми из политичког жаргона из дневног листа
Политика у периоду од 2006-2016.године

Корпусна јединица	Прагматичка употреба у	Изворни облик енглеске	Употреба речи у енглеском
-------------------	------------------------	------------------------	---------------------------

	фреквентном контексту	позајмљенице	контексту
активиста	<p>партијски, политички анажован <i>активиста...</i></p> <p>у Липљану тројицу <i>активиста</i> покрета..</p>	activist	<p>A person who campaigns to bring about political or social change:</p> <p><i>'police arrested three activists'</i></p> <p><i>'a committed animal rights activist'</i></p> <p><i>'The activists say this is the start of a statewide movement to stop biotech agriculture in California.'</i></p>
Алтернатива	<p>Алтернатива за политички став о Косову...</p>	alternative	<p>One of two or more available possibilities:</p> <p><i>'she had no alternative but to break the law'</i></p> <p><i>'It assumes that citizens are rational and aware of all possible alternatives.'</i></p>

Амандман	Странке предлажу амандмане... ...треба да се изгласају уставни амандмани...	amendment	A minor change or addition designed to improve a text, piece of legislation, etc. <i>'an amendment to existing bail laws'</i> An article added to the Constitution. <i>'the First Amendment'</i>
амнестија	Колективна амнестија за државне службенике...	amnesty	An official pardon for people who have been convicted of political offences: <i>'an amnesty for political prisoners'</i>
аналитичар	Политички аналитичар ... Шта је изазвало политички преокрет покушавају да одгонетну аналитичари.	Analyst	A person who conducts analysis: <i>'There are many reasons why most journalists, analysts, TV pundits and even the pollsters got it so wrong.'</i>

Атмосфера	Као и обично била је одлична политичка атмосфера..	atmosphere	A pleasurable and interesting mood: <i>'a superb restaurant, full of atmosphere'</i> <i>Also "good political atmosphere prevailed during..."</i>
аутоматизам	Признавање независности по аутоматизму ... Доношење закона по аутоматизму ...	automatism	An action performed unconsciously or involuntarily. <i>'Thus, where the malfunctioning of the mind is caused by an external factor, the legal classification is automatism rather than insanity'</i>
ауторитет	Англицизам се користи као општи термин у разним областима друштвеног живота када хоћемо да кажемо да неко поседује толико знање да га сви слушају и поштују и	Authority	The power or right to give orders, make decisions, and enforce obedience: <i>'He had absolute authority over his subordinates'</i> The right to act in a specified way:

	<p>да тако има <i>ауторитет</i>: политички, спортски, предавачки, уметнички, и слично.</p>		<p><i>'Military forces have the legal authority to arrest drug traffickers'</i></p> <p>Official permission; sanction. <i>'the money was spent without parliamentary authority'</i></p>
афера	<p>Политичка <i>афера</i> подигла је цео регион на ноге.</p> <p>У тој <i>афери</i> од познатих спортиста ...</p> <p>Имао је <i>аферу</i> са...која му је уништила политичку каријеру.</p>	Affair	<p>An event or sequence of events of a specified type: <i>'the board admitted responsibility for the affair'</i></p> <p>A matter that a particular person” concern: <i>'Let's stay out of affairs that don't concern us.'</i></p> <p>Matters of public interest and importance: <i>'commissions were created to advise on foreign affairs'</i></p>

			<p>A love affair: <i>'his wife is having an affair'</i></p>
бојкот	<p>Ово није само политички <i>бојкот</i> избора већ и...</p>	boycott	<p>A punitive ban on relations with other bodies, cooperation with policy, or the handling of goods: <i>'a boycott of the negotiations'</i> <i>'It was rightly condemned in the free world, leading to sanctions and boycotts.'</i></p>
Буџет	<p>Из сопствених <i>буџета</i> влада је издвојила новац за ...</p>	budget	<p>An estimate of income and expenditure for a set period of time: <i>'keep within the household budget'</i> An annual or other regular estimate of national revenue and expenditure put forward by a finance minister:</p>

			<p><i>'the government had put forward the biggest tax increases for any Budget in history'</i></p> <p><i>'The country has a limited budget'</i></p>
варијанта	<p>Власт има резервну <i>варијанту</i> ...</p> <p>Усвојили су две <i>варијанте</i> за трошење буџета...</p>	variant	<p>A form or version of something that differs in some respect from other forms of the same thing or from a standard:</p> <p><i>'Computer crimes are frequently online variants of established crimes, like fraud and blackmail.'</i></p>
Верзија	<p>Нова <i>верзија</i> закона ...</p> <p>Савремена <i>верзија</i> новог типа авиона...</p> <p>Нова <i>верзија</i> књиге...</p>	version	<p>A particular form of something differing in certain respects from an earlier form:</p> <p><i>'a revised version of the paper was produced for a later meeting'</i></p>

геноцид	Сећање и комејорација <i>геноцида</i> над ... народом...	genocide	The deliberate killing of a large group of people, especially those of a particular nation or ethnic group: <i>'a campaign of genocide'</i> <i>'news of genocides went unreported'</i>
дисидент	...слоган источнонемачких <i>дисидената</i> ...	dissident	A person who opposes official policy, especially that of an authoritarian state: <i>'a campaign of genocide'</i> <i>'news of genocides went unreported'</i>
документација	Који су имали одговарајућу пратећу <i>документацију</i> ...	documentation	Material that provides official information: <i>'you will have to complete the relevant documentation'</i>

			<p>The written documentation and instructions accompanying a product, especially a computer program or hardware:</p> <p><i>'user documentation'</i></p>
евроинтеграције	Канцеларија за <i>евроинтеграције</i>	Eurointegration	<p>European integration is the process of industrial, political, legal, economic, social and cultural integration of states wholly or partially in Europe. European integration has primarily come about through the European Union and its policies.</p>
Ексклузивитет	<i>Ексклузивитет</i> информација о плановима...	exclusivity	<p>The practice of excluding or not admitting other things:</p> <p><i>'these banks maintain their exclusivity by setting minimum entry standards''</i></p>

екстремист	<p>Победа над <i>екстремистима</i> у родном ...</p> <p>Води политику коју <i>екстремисти</i> не подржавају.</p>	Extremist	<p>A person who holds extreme political or religious views, especially one who advocates illegal, violent, or other extreme action:</p> <p><i>'Since the government only encourages this view, the extremist parties gain more votes.'</i></p>
Ембарго	<p>...након нафташког <i>ембарга</i> ОПЕК-а...</p> <p>...држава је ставила <i>ембарго</i> на увоз половних аутомобила...</p>	embargo	<p>An official ban on trade or other commercial activity with a particular country:</p> <p><i>'an arms embargo'</i></p> <p><i>'documents of national security importance are routinely embargoed'</i></p>
ентитет	<p>Раде стамбену изградњу у том <i>ентитету</i>..</p> <p>Влада се залаже за ...српског <i>идентитета</i>...</p>	entity	<p>A thing with distinct and independent existence:</p> <p><i>"Church and state are fused in a single entity"</i></p>
идентитет	Тада сам променио	identity	The fact of being who

	<p><i>идентитет..</i></p> <p><i>..жена чији идентитет није познат..</i></p>		<p>or what a person or thing is:</p> <p><i>'she believes she is the victim of mistaken identity'</i></p>
идеологија	<p>Насиље је <i>идеологија.</i></p> <p><i>Идеологија политичких партија...</i></p>	ideology	<p>The set of beliefs characteristic of a social group or individual:</p> <p><i>'the ideology of republicanism'</i></p>
импровизација	<p>Припреме су биле <i>импровизација.</i></p> <p>То је права политичка <i>импровизација...</i></p>	improvisation	<p>The action of improvising:</p> <p><i>'We were in need of either inspiration or improvisation.'</i></p>
Интеграција	<p><i>..обезвређивање евроатлантских интеграција..</i></p> <p><i>...интеграција ...</i></p> <p>народа у једну државу...</p>	integration	<p>The action or process of integrating:</p> <p><i>'economic and political integration'</i></p> <p><i>'integration of individual countries into trading blocs'</i></p> <p>The intermixing of people who were previously</p>

			<p>segregated:</p> <p><i>'integration is the best hope for both black and white Americans'</i></p>
инфлација	<p>..јулске стопе инфлације..</p> <p>...стопа инфлације</p> <p>...</p>	inflation	<p>General increase in prices and fall in the purchasing value of money:</p> <p><i>'policies aimed at controlling inflation'</i></p> <p><i>'a reduction in annual inflation from 84 per cent to 7 per cent'</i></p>
инцидент	<p>Велики инцидент ...</p> <p>Политички и државни инцидент...</p>	incident	<p>An instance of something happening; an event or occurrence:</p> <p><i>'All of these incidents started happening a year ago next year.'</i></p> <p>A hostile clash between forces of rival countries:</p> <p><i>'the US regretted the incident'</i></p>

кампања	<p>Политичка <i>кампања...</i></p> <p>После исцрпљујуће <i>кампање...</i></p>	campaign	<p>An organized course of action to achieve a goal:</p> <p><i>'an election campaign'</i></p> <p><i>'the campaign for a full inquiry into the regime'</i></p>
катастрофа	<p>„То није <i>катастрофа</i>“, додао је Путин.</p>	Catastrophe	<p>An event causing sudden damage or suffering: a disaster:</p> <p><i>'an environmental catastrophe'</i></p> <p><i>'inaction will only bring us closer to catastrophe'</i></p>
квота	<p>...о обавезујућим <i>квотама</i> за ...</p> <p>...изборне <i>квоте</i>...</p>	quota	<p>A limited quantity of a particular product which under official controls can be produced, exported, or imported:</p> <p><i>'the country may be exceeding its OPEC quota of 1,100,000'</i></p>

			<p><i>barrels of oil per day'</i></p> <p>In a system of proportional candidates:</p> <p><i>The minimum number of votes required to elect a candidate.</i></p>
Кооперативан	<p>..био је, „изузетно кооперативан“ .</p> <p>Stranke su kooperativne u svojim ...</p>	cooperative	<p>Involving mutual assistance in working towards a common goal:</p> <p><i>'every member has clearly defined tasks in a cooperative enterprise'</i></p> <p>Willing to be of assistance:</p> <p><i>'they have been extremely considerate, polite, and cooperative'</i></p>
коридор	..говори и податак да је коридор..	corridor	Belt of land linking two other areas or following a road or

	Коридор разграничења...		river: <i>'the security forces established corridors for humanitarian supplies'</i>
кохабитација	За време <i>кохабитације...</i> <i>Кохабитација је</i> могућа на простору...	cohabitation	The state or fact of living or existing at the same time or in the same place: <i>'a harmonious cohabitation with other living creatures'</i>
легализација	...закона о <i>легализацији</i> истополних бракова... ... <i>легализација</i> земљишта у Србији...	legalization	The action of making something that was previously illegal permissible by law: <i>'calls for the legalization of cannabis'</i>
либерализација	...процес <i>либерализације</i> започет... <i>Либерализација</i> власти ...	liberalization	The removal or loosening of restrictions on something, typically an economic or political system: <i>'the government's policy of economic</i>

			<i>liberalization</i> ’
малверзација	<p>...да спречимо сваку врсту <i>малверзације</i>.</p> <p>Политичке <i>малверзације</i> власти</p> <p>...</p>	malversation	<p>Corrupt behavior in a position of trust, especially in public office:</p> <p><i>‘Thirty-two government officials allegedly using government vehicles for private purposes were charged with malversation yesterday in the Office of the Ombudsman.’</i></p>
Маневар	<p>...на <i>маневре</i> у Јужну Кореју.</p> <p>...председнички <i>маневар</i> у заузимању власти...</p>	maneuver	<p>A large-scale military exercise of troops, warships, and other forces:</p> <p><i>‘the Russian vessel was on maneuvers’</i></p> <p>The fact or process of taking carefully planned:</p> <p><i>‘shady financial (political) maneuvers’</i></p>
манипулација	..је одлична тема за политичку	manipulation	The action of manipulating

	<p><i>манипулацију.</i></p> <p><i>Манипулације</i> власти су се ...</p> <p>Вештом <i>манипулацијом</i> може се приказати...</p>		<p>something in a skillful manner: <i>'How close are we to the possibility of using genetic manipulation to create faster and stronger athletes?'</i></p>
масовно	<p>...<i>масовне</i> политичке панике највероватније...</p> <p><i>Масовне</i> демонстрације ...</p>	massive	<p>A large quantity or amount of something: <i>'massive crowds are expected'</i></p>
мафија	<p>..фудбалска <i>мафија</i>...</p> <p>...политичка <i>мафија</i>...</p>	mafia	<p>An organized international body or group of criminals: <i>'the rise of criminal mafias in Russian and Eastern Europe'</i></p>
мобинг	<p>...па до <i>мобинга</i> оних изнад који обично...</p> <p><i>Мобинг</i> који се спроводи над ...</p>	mobbing	<p>Harrassment: <i>Mobing conducted over against workers...</i></p>
модел	<p>Реч је о новим <i>моделима.</i></p>	model	<p>A thing used as an example to follow or imitate:</p>

	Погрешно одабран модел транзиције		<i>'the project became a model for other schemes'</i> <i>'as she grew older, she became a model of self-control'</i> <i>New Modern Army</i>
МОНОПОЛ	..пољопривредници верују да су жртве монопола..	monopoly	The exclusive possession or control of the supply of or trade in a commodity or service: <i>'the state's monopoly of radio and television broadcasting'</i> <i>'passenger services were largely in the hands of state-owned monopolies'</i>
МОТИВ	..посебан <i>мотив</i> против Макабија.. <i>Мотив</i> за студентске протесте...	motive	A reason for doing something: <i>'police were unable to establish a motive for his murder'</i> <i>'There's an ulterior</i>

			<i>motive behind everything they do.'</i>
Националиста	...ухапшен <i>националиста</i> и осуђен на 3. Године... ...српски <i>националиста...</i>	nationalist	A person who advocates or supports the political independence of a particular nation or people: <i>'he was a staunch nationalist during his 22 years in power'</i> <i>'a Basque nationalist'</i>
олигархија	...,представља <i>олигархија</i> коју воде тајне службе“. ...политичка <i>олигархија</i> на челу власти...	oligarchy	A small group of people having control of a country or organization: <i>'the ruling oligarchy of military men around the president'</i> <i>'he believed that Britain was an oligarchy'</i>
оперативац	...захвалио њен први <i>оперативац</i> <i>оперативац</i> у врху	operative	A worker, especially one in a manufacturing industry:

	<p>власти...</p>		<p><i>'the operatives clean the machines at the end of every shift'</i></p> <p>A secret agent or private detective:</p> <p><i>'a CIA operative'</i></p>
<p>опонент</p>	<p>...да будењен главни <i>опонент</i> у ЕУ...</p> <p>...<i>опонент</i> власти...</p>	<p>opponent</p>	<p>A person who disagrees with or resists a proposal or practice:</p> <p><i>'he beat his Republican opponent by a landslide margin'</i></p> <p><i>'an opponent of the economic reforms'</i></p>
<p>перспектива</p>	<p>..има европску <i>перспективу</i>.</p> <p>...<i>перспектива</i> за евроинтеграције...</p>	<p>perspective</p>	<p>A particular attitude towards or way of regarding something; a point of view:</p> <p><i>'the theory and practice of perspective'</i></p> <p><i>The political perspective of the regime is pretty bad.</i></p>

Плејада	..славне <i>плејаде</i> великих зналаца.. Нова <i>плејада</i> политичара у...	pleiad	An outstanding group of seven people or things: <i>'the celebrated pleiad of French poets'</i>
полемика	...према очекиваној <i>полемици</i> где су... ...опозиција се упушта у полемику са...	polemic	A strong verbal or written attack on someone or something: <i>'his polemic against the cultural relativism of the Sixties'</i>
политика	Спроводи се <i>политика</i> власти у... У <i>политици</i> нема много ...	politics	The activities associated with the governance of a country or area, especially the discussion between parties having power: <i>'the party quickly gained influence in French politics'</i> <i>'thereafter he dropped out of active politics'</i> <i>'in the conduct of global politics,</i>
	..осигурање без	policy	A course or principle

	<p><i>полисе.</i></p> <p><i>...политика</i></p> <p>здравственог</p> <p>осигурања ...</p>		<p>of action adopted or proposed by an organization or individual:</p> <p><i>'the government's controversial economic policies'</i></p>
преседан	<p>..направио</p> <p>занимљив</p> <p><i>преседан..</i></p> <p>...власт је</p> <p>направила <i>преседан</i></p> <p>у одлуци...</p>	precedent	<p>An earlier event or action that is regarded as an example or guide to be considered in subsequent similar circumstances:</p> <p><i>'there are substantial precedents for using interactive media in training'</i></p> <p><i>'we hope to set a legal precedent to protect hundreds of miles of green lanes'</i></p>
приватизација	<p>Овако се прича о</p> <p><i>приватизацији.</i></p> <p><i>Приватизација</i></p> <p>друштвених фирми</p> <p>и ...</p> <p>...и процес</p>	privatisation	<p>The transfer of a business, industry, or service from public to private ownership and control:</p> <p><i>the government launched a new round of</i></p>

	<i>приватизације,</i> саопштило је...		<i>privatizations’</i> <i>‘the government’s privatization plans’</i>
приоритет	...избори у БиХ <i>приоритет...</i>	priority	A thing that is regarded as more important than others: <i>‘the safety of the country takes priority over any other matter’</i>
промоција	...присутвао је данас <i>промоцији...</i> ...развоју ватерпола и <i>промоцији</i> Србије...	promotion	Activity that supports or encourages a cause, venture, or aim: <i>‘the promotion of cultural and racial diversity’</i> A sporting event staged for profit. <i>‘the paper is reaping the rewards of a series of promotions’</i>
протокол	Да би <i>протокол</i> ступио... Према државном	protocol	The official procedure: <i>‘a protocol to the treaty allowed for this Danish</i>

	<i>протоколу...</i>		<i>referendum'</i> <i>'a study protocol approved by the ethics committee of the hospital'</i> <i>'the low doses of morphine recommended in the protocol'</i>
ребаланс	на предлог <i>ребаланса</i> буџета..	rebalance	Restore the correct balance to; balance again or differently: <i>'the Pilates method aims to rebalance and restore correct posture'</i>
ревизија	..зато предлагем да се изврши <i>ревизија</i> ..	revision	The action of revising: <i>'the scheme needs drastic revision'</i> <i>'a revision of the Hegelian concept of history'</i>
редуцирати	...политичку релевантност <i>редуцира</i> на националну	Reduce	Make smaller or less in amount, degree, or size: <i>'the need for</i>

	опредељеност.		<i>businesses to reduce costs'</i> <i>'the workforce has been reduced</i>
рејтинг	..свима само подиже <i>рејтинг..</i> ...свака победа доноси <i>рејтинг...</i>	rating	A classification or ranking of someone or something: <i>'Preliminary ratings are based on...</i>
репресија	..од провокација и <i>репресија..</i>	repression	The action of subduing someone or something by force: <i>'the repression of anger can be positively harmful'</i>
репутација	...а, овдашња <i>репутација</i> из 1868. Основа је...	reputation	The beliefs or opinions that are generally held about someone or something: <i>'his knowledge of his subject earned him a reputation as an expert'</i>
референдум	..да је после <i>референдума..</i>	referendum	A general vote by the electorate on a single political question which has been referred to.

Саботажа	..план за <i>саботирање..</i>	sabotage	Deliberately destroy, damage, or obstruct (something). <i>'power lines from South Africa were sabotaged by rebel forces'</i>
самит	..оценио је данас на <i>самиту..</i> ... <i>самит</i> о Косову...	summit	A meeting between heads of government. <i>'two binding treaties were agreed at the summit'</i>
санкције	..увести <i>санкције</i> Ирану..	sanctions	Measures taken by a state to coerce another to conform to an international agreement: <i>'the United States had agreed to lift economic sanctions'</i>
сет	Прва два <i>сета</i> су личила... <i>Сет</i> политичких мера...	set	Group of games counting as a unit towards a match: In tennis: <i>'he took the first set 6-3'</i> <i>A set of political</i>

			<i>measures in the country...</i>
тактика	Потребна је добра концентрација и тактика. <i>Тактика државне власти...</i>	tactic	<i>An action or strategy carefully planned to achieve a specific end: 'these are possible tax-saving tactics to discuss with your accountant' Governmental tactics ...</i>
тендер	..расписивање тендера за преуређење вешерница.	Tender	Make a formal written offer to carry out work: <i>The state announces a tender for sale...</i>
транспарентан	Наше идеје су транспарентне... Све што радимо у држави је трансперентно...	transparent	Easy to perceive and detect: <i>'the residents will see through any transparent attempt to buy their votes'</i> Open to public scrutiny: <i>'if you had transparent government</i>

			<i>procurement, corruption would go away'</i>
трефикинг	..крајње одредиште за жртве <i>трафикинга.</i>	Trafficking	The action of dealing or trading in something illegal especially in recent time: <i>trafficking in human beings, persons</i>
федерација	..Међународне тениске <i>федерације</i> (ИТФ).	Federation	An organization or group within which smaller divisions have some degree of internal autonomy: <i>'the World Chess Federation'</i> A group of states with the central government but independent in internal affairs: <i>The Russian Federation</i> <i>'a first step in the federation of Europe'</i>

феномен	..премијерног <i>феномена</i> који је надмашио.. ... <i>феномен</i> власти који ...	phenomenon	A fact or situation that is observed to exist or happen, especially one whose cause or explanation is in question: <i>'glaciers are interesting natural phenomena'</i> A remarkable person or thing: <i>'the band was a pop phenomenon'</i>
фискалан	..Европи је неопходна <i>фискална</i> унија... ...нова <i>фискална</i> година доноси....	fiscal	In a way that relates to government revenue, especially taxes: <i>'monetary and fiscal policy'</i>
фонд	...државних <i>фондова</i> и министарства за економски развој...	fund	Provide with money for a particular purpose: <i>'he had set up a fund to coordinate economic investment'</i> Financial resources: <i>To raise funds for ...</i>
фрустрација	...створити додатну	frustration	The feeling of being

	<i>фрустрацију</i> код народа...		upset or annoyed as a result of being unable to change or achieve something: <i>'tears of frustration rolled down her cheeks'</i>
функционер	Локални <i>функционери</i> су посебно...	functionary	A person who has to perform official functions or duties; an official: <i>'It is doubtful whether the functionaries of the government have read it either.'</i>
Харизматичан	..прави друг, одан, <i>харизматичан</i> <i>харизматичан</i> државник...	charismatic	Exercising a compelling charm which inspires devotion in others: <i>'he was a charismatic figure with great appeal to the public'</i>
хијерархија	...да се пење у <i>хијерархији</i> најбоњих...	hierarchy	A system in which members of an organization or society are ranked according to relative status or authority: <i>'the trend is to get</i>

			<i>away from hierarchy and control'</i>
хуманитарни	...у Нишу је <i>хуманитарни</i> центари нема... <i>Хуманитарне</i> организације...	humanitarian	Concerned with or seeking to promote human welfare: <i>'groups sending humanitarian aid'</i>
цензурисан	...су <i>цензурисале</i> власти о „арапском пролећу“... ... <i>цензурисани</i> медији из...	censored	The suppression or prohibition of any parts of books, films, news: <i>'the report had been censored 'in the national interest''</i> <i>'the letters she received were censored'</i>

<https://www.lexico.com/en/english> Oxford Dictionary Online

8.3 ПРИЛОГ 3

Табела 12

Списак неоправдане употребе англицазама из дневног листа *Политика* од периода од 3.7.2006-3.6.2016. године:

Корпусна	Корпусни	Српски	Изворна	Основно значење
----------	----------	--------	---------	-----------------

јединица: англицизам	контекст	преводни еквивалент	енглеска реч	енглеске речи
абортирати	...масовни случајеви абортуса...	побацити, побацивање	have an abortion	The deliberate termination of human pregnancy.
авантура	Са 19 година упустила се у прву авантуру.	пустоловина	adventure	An unusual and exciting or daring experience.
агент	Словеначки и немачки агенти...	обавештајац, шпијун	agent	A person who acts on behalf of another person or group.
агресиван	...агресиван у нападу...	насртљив, кидисав, нападан	aggressive	Behaving or done in a determined and forceful way.
агресија	...у коме је агресија средство...	насртљивост, кидисавост	aggression	Feelings of anger or antipathy resulting in hostile or violent behavior, readiness to attack or confront.
адаптација	...чија је адаптација у току... ...да се што боље адаптирамо и спремимо...	прилагођавање, подешавање	adaptation	The action or process of adapting or being adapted.
адекватан	...и адекватан	одговарајући,	adequate	Satisfactory or

	<p>медицински третман...</p> <p>Услов је да мисија ЕУ на адекватан начин...</p> <p>...обезбеђена адекватна правна заштита...</p>	довољан		acceptable in quality or quantity.
администрација	...план смањења државне администрације...	управа	administrati- on	The people responsible for running a business, organization, etc.
акт	...јер је у питању подзаконски акт...	чин, дело, радња	act	Take action, do something.
актер	...утврђено је да је један актер играо под...	учесник	actor	A participant in an action or process.
актуелан	...који је однедавно поново актуелан...	тренутни, савремен, садашњи	actual	Existing now, current.
алармирати	...после чега је алармирала...	узбуна	alarm	A warning of danger.

алармантно	...да је незнање алармантна друштвена појава... Заиста је алармантан податак...	узнемирујуће, забрињавајуће	alarming	A reason or set of reasons given in support of an idea, action or theory.
алијанса	...у проширењу алијансе...	савез	alliance	A union or association formed for mutual benefit, especially between countries or organizations.
амандман	...један амандман... ...изгласају уставни амандмани и томе...	измена, допуна	amendment	A minor change or addition designed to improve a text, a piece of legislation
амбијент	...пријатном амбијенту уз кафу... U ambijentu kakav skoro...	средина, околина, \ivotni prostor	ambiance	The character and atmosphere of a place.

амнестирати	..у међувремену <i>амнестирало..</i>	помиловати	grant amnesty	An official pardon.
ангажовање	Ангажовање неколико новајлија требало би да се...	запослење, запошљавање	engagement	An arrangement to do something or go somewhere at a fixed time.
анегдота	Што се тиче анегдота...	причица	anecdote	A short amusing or interesting story about a real incident or person.
анекс	...рађено је неколико анекса по том...	прилог, додатак	annex	Add as an extra or subordinate part, especially to a document.
анемичан	...јесте анемична, мало брже...	слабокрван, блед, неубедљив	anemic	Suffering from anaemia.
анониман	...неће поступити по анонимним...	безимен, непознат, незнани	anonymous	Not identified by name, of unknown name.
анулирати	...што пре анулира слаб дан...	поништити, укинути	annihilate	Declare invalid (an official agreement, decision, or result)
апеловати	...и апеловао на домаћу публику...	позивати, молити	appeal	Make a serious, urgent or heartfelt request.
апликација	...окружење за сваку апликацију...	молба, изјава, примена	application	A formal request to be considered for a position.

аргумент	Чини се као да наше аргументе... ...додатно објашњење уз аргументе... ...аргументи и савети...	доказ, образложење	argument	A reason or set of reasons given in support of an idea, action or theory.
арогантан	...понашао се арогантно...	надмено	arrogant	Having or revealing an exaggerated sense of one's own importance or abilities.
ароганција	...учињено са толико ароганције... Несхватљива је ароганција и настојање...	надменост, надутост, дрскост	arrogance	The quality of being arrogant.
арсенал	...да договара продају моћног арсенала...	оружница, складиште	arsenal	A collection of weapons and military equipment.
асоцијација	...асоцијација на радост и летње топле дане...	удружење, спајање	association	A group of people organized for a joint purpose.

аспект	Скоро да постоји аспект живота...	Изглед, вид, гледиште, становиште	aspect	Part of something. A particular part or feature of something.
аукција	Ова аукција је означила симболични одлазак...	надметање	auction	A public sale.
аутентично	..аутентично-рурална амбијентална целина.	изворни, истинит	authentic	Undisputed origin not a copy; genuine.
аутономија	...српске државе са потпуном аутономијом...	независност, самоуправа, самосталност	autonomy	The right of condition of self/government.
ауторитет	Ауторитет се не стиче преко ноћи...	углед, достојанство	authority	The confidence resulting from personal expertise.
афирмација	...афирмацију тако младе певачице... „Наставићемо да радимо на афирмацији и заштити наших права...“	потврђивање, подржавање, потврда, тврдња	affirmation	The action or process of affirming something.
афирмисати	...не афирмише	подржати,	affirm	State emphatically

	носећи дрес свог клуба.	потврдити		or publicly.
баријера	...да уклоне и последње баријере... ...није пробила баријеру осмине... ...пробијали ове граничне баријере...	преграда, брана	barrier	A circumstance or obstacle that keeps people or things apart or prevents communication or progress.
бенефит	...велики бенефит за поједине представнике...	добит, повластица, олакшица	benefit	An advantage or profit gained from something.
блокада	...у трогодишњој блокади...	утврђење, опсада, заустављање противничк ог ударца, подметањем шака	blocked	An act or means of sealing off a place to prevent goods or people from entering or leaving.
брокер	...брокери из суседних држава	посредник, заступник	broker	A person who buys and sells goods or assets for others.
валидан	...као валидан систем координата...	снажан, здрав, крепак	valid	Legally or officially acceptable.

верзија	Албуми који се штампају у две верзије...	гласина, лично виђење неког догађаја, тумачење	version	A particular form of something.
визија	Нека визија је европска... ...то је визија будућности...	провиђење, проницљивост, сан	vision	The ability to think about or plan the future with imagination or wisdom.
волумен	...и волумена екстеријера...	запремина, јачина	volume	The amount of space that a substance or object occupies, or that is enclosed within a container.
гаранција	НИС тражи гаранцију...	јемство	guarantee	A formal assurance (typically in writing) that certain conditions will be fulfilled.
гол	...левом ногом послао лопту у гол.	погодак	goal	An instance of sending the ball into or over the goal.
ДВД	Четворострука ДВД	Дигитални видео диск,	DVD	A type of compact disc

	колекција...	компакт-диск који омогућава да се на монитору рачунара гледају филмови.		able to store large amounts of data, especially high-resolution audiovisual material. DVD – digital video disc
дебата	...седнице није утврђена дебата... ...после жучне дебате која...	расправљање, препирка, расправа	debate	A formal discussion on a particular matter in a public meeting or legislative assembly.
декларација	...два предлога декларације...	изјава, објава, изјашњење	declaration	A formal or explicit statement or announcement
делегација	...Срби треба да уђу у делегацију Приштине...	изасланство	delegation	A body of delegates or representatives, a deputation
делегирати	Европски спортови делегирани су двојицу...	изабрати, бирати некога као делегата	delegate	A person sent or authorized to represent others, in particular an elected representative

				sent to a conference.
деликатан	Он је рекао да разуме деликатност проблема, имајући у виду...	осетљив, слаб	delicate	Very fine in texture or structure.
демонстрација	...биле су демонстрације.. .	доказ, доказивање, показивање	demonstration	A public meeting or march protesting against something or expressing views on a political issue.
депозит	...смањење камата на депозите довести до...	улог	deposit	A sum of money paid into a bank or building society account.
депортација	...биће депортиран...	протеривање, прогонство	deportation	The action of deporting a foreigner from a country.
дестинација	...бројне привлачне дестинације... ...на друге дестинације...	одредиште	destination	Denoting a place that people will make a special trip to visit.

дефицит	...хронично висок дефицит, отежано...	мањак	deficit	The amount by which something, especially a sum of money, is too small.
дефицитаран	...као дефицитарном кадру...	недовољан, мањкав	defficient	Insufficient or inadequate.
дилема	Имамо дилему... Нема више никаких делима...	недоумица	dilemma	A situation in which a difficult choice has to be made between two or more alternatives, especially ones that are equally undesirable.
дисидент	...да су дисиденти у свим нацијама...	Неистомишље -ник	dissident	A person who opposes official policy, especially that of an authoritarian state.
дискусија	Остварен је напредак по питању дискусије...	расправа	discussion	The action or process of talking about something in order to reach decision.

дистанца	...који објашњавају ту дистанцу... ...“куцање“ или кажњавали су са дистанце...	удаљење	distance	The evidence of familiarity, reserve
дистрибуирати	...што је дистрибуирано у Савету безбедности...	обављати дистрибуцију, делити расподелити	distribute	Give a share or a unit of (something) each of a number of recipients.
дистрибуција	...преноса и дистрибуције струје.	распоред, подела	distribution	The action of sharing something out among a number of recipients.
дисциплина	...заузео седмо место у дисциплини...	ред, стега, послушност	discipline	The practice of training people to obey rules or a code of behavior, the controlled behavior, etc.
документ	...установе још нису добили овај документ... ...organizujete va\na dokumenta...	спис	document	A piece of written, printed, or electronic matter.

доминација	...који су после деценије и деценија доминације...	постојање, превласт	domination	The exercise of power or influence over someone or something, or the state of being so controlled.
доминирати	...снагом и искуством доминира...	имати превласт, превладавати	dominate	Have power and influence over something or somebody.
донатор	Дарежљиви донатори...	дародавац	donor	A person who donates something especially money to charity.
донација	...јесу донације уметника...	дар, поклон	donation	The action of donating something.
донорка	...обуставио доставе донорске крви.	дародавац	donor	A person who provides blood, an organ, or semen for transplantation, transfusion.
донација	...а то је донација...	дар, поклон, прилог	donation	Money given for a good cause, for example, to a charity.

дуел	Голгетер Звезде Никола Жигић био је централна личност узвратног дуела са Корком.	двобој	duel	A contest between two parties.
евидентан	...искрени учитељ је за евидентан пад форме... Фактор времена је евидентан.	јасан, очигледан	evident	Clearly seen or understood, obvious.
еволуција	...иако су еволуирали... (доживели еволуцију)	развијање, развитак, развиће	evolutionary	The gradual development of something or someone.
егзекуција	...осумњичени за егзекуције...	извршење, погубљење	execution	The killing of someone as a political act.
едуковати	...како бисмо едуковали нове произвођаче.	образовати, васпитати	educate	Give intellectual, moral and social instruction to someone typically at a school or university.

едукативан	...део је едукативних активности...	прикладан, подесан, примерен	educable	Able to be educated.
експедиција	...и других чланова експедиције ишли су водичи...	слање, одапиљање, отпремање	expedition	A journey undertaken by a group of people with a particular purpose.
експерт	...експерти Канцеларије високог представника.	стручњак	expert	A person who is very knowledgeable about or skillful in a particular area.
елиминација	...да се уздигне након болне елиминације од Бордоа...	избацивање, уклањање, одстрањивање	elimination	The complete removal or destruction of something.
елиминисан	...елиминисана у конкуренцији дублова...	избачен, уклоњен, одстрањен	eliminated	The exclusion of someone or something from consideration or further participation

елита	...оних из политичке елите... ...на скупу глобалне елите...	пробрани, избрани, најбољи	elite	A group or class of people seen as having the most power and influence in a society, especially on account of their wealth or privilege.
елоквентан	...елоквентан човек.	речит, слаткоречив	eloquent	Clearly expressing or indicating something.
емигрант	Породица јужнокорејског емигранта...	досељеник, исељеник	emigrant	A person who leaves their own country in order to settle permanently in another.
емиграција	...податак да је пре емиграције породица...	исељавање, исељење	emigration	The act of leaving one's own country to settle permanently in another, moving abroad.
емоције	...да публика осети емоције противника...	осећање, узбуђење	emotions	Instinctive or intuitive feeling.

ентеријер	У складу са тим је и ентеријер.	унутрашњост	interior	Situated on or relating to the inside of something, inner.
ерупција	...покренула ерупцију на трибинама...	излив, избијање	eruption	A sudden outbreak of something, typically something unwelcome or noisy.
еуфорично	...поручио је помало еуфорично...	блажено, задовољно	euphoric	Characterized by or feeling intense excitement and happiness.
ефектно	На ефектно дизајнираном...	ваљано	effective	In such a manner as to achieve a desired result.
ефикасно	...изводљиво и ефикасно.	делотворно, успешно	efficient	Achieving maximum productivity with minimum wasted effort or expense.
идентичан	...што немамо идентичне погледе на узроке...	истоветан, подударан, једнак	identical	Similar in every detail, exactly alike.

игнорисати	Следећи праксу игнорисања, не само...	презирати, занемаривати	ignore	Refuse to take notice of or acknowledge, disregard intentionally.
изолација	...одлична звучна изолација.	издвајање, одвајање	isolation	An instance of isolating something.
илегално	...званичници Београда илегално ушли на Косово... Илегални канал кријумчарења...	незаконито, противзакони то	illegally	In a way that is contrary to or forbidden by law.
илузија	...била је илузија...	обмана, варка	illusion	A deceptive appearance or impression.
илустрација	...домена стрипа и илустрације...	објашњење, пример, тумачење	illustration	A picture illustrating a book, newspaper, etc.
империја	...власник прехранбене и хемијске империје, водио је...	царство	empire	A large commercial organization owned by one person or group.

имплементација	...гледати да имплементациј у те резолуције... ...очекују план имплементације до...	примена, извршење	implementation	The process of putting a decision or plan into effect, execution.
импулс	...да добије свеж импулс...	подстрек, подстицај	impulse	A sudden strong and unreflective urge or desire to act.
инаугурација	...донела спектакуларна инаугурација...	свечано увођење у звање, дужност, свечана додела титуле (доктора наука).	inauguration	A ceremony to mark the beginning or introduction of something.

инвеститор	..земља за инвеститоре... ...па се инвеститори све више окрећу...	улагач, предузимац, предузетник	investor	A person or organisation that puts money into financial schemes, property, etc. with the expectation of achieving a profit.
инвестиција	Промашена инвестиција...	улагање	investment	The action of process of investing money for profit.
иницијатива	...званичну иницијативу да једна улица...	подстрек, подстицај	initiative	An act or strategy.
иницијатива	...покренути иницијативу... ..потврђена је иницијатива која је...	подстрек	initiative	The ability to assess and initiate things independent-ly.

	Иницијатива је за захтеве добила подршку...			
иницијатор	Пошто је иницијатор склапања картелског...	зачетник, покретач	initiator	A person or thing that initiates someone or something.
иницирати	Састанак је иницирао... Нико у влади није иницирао чланство...	отпочети	initiate	Cause (a process or action) to begin.
иновација	Иновације су и неке врсте спотова...	новотарија, промена, новина	innovation	The action or process of innovation.
интервенција	...за обављање мањих хируршких интервенција. ...на бурну интервенцију...	улитање, посредовање, мешање	intervention	Action taken to improve a medical disorder.
интерес	...одбор за сукоб интереса.	добит, ћар, корист	interest	The advantage or benefit of a person or group.

	...није у интересу даље побољшавање.			
интернационалан	Интернационални фестивал у Палм Спрингсу (Калифорнија)..	међународни	international	Existing, occurring or carried on between nations.
интерни	...да се на Косову обавља интерни... ...да је интерни однос према жени...	унутрашњи, домаћи, приватан	internal	Relating to affairs and activities within a country rather than with other countries, domestic.
инфраструктура	...инфраструктура по светским стандардима...	темељ, основа, подлога	infrastructure	The basic physical and organizational structures and facilities.
инцидент	...где је наша репрезентација освојила злато и један инцидент.	изгред, мањи сукоб	incident	An instance of something happening, an event or occurrence.

калкулација	..не са калкулацијама.. .	израчуњавање , предвиђање,п роцењивање	calculation	An assessment of the risks, possibilities, or effect of a situation.
капитулирати	...која није капитулирала,,	предати се	capitulate	The action of ceasing to resist an opponent or demand.
каријера	Ако би се каријерско вођење... ...која је каријеру започела...	занимање, знање; успешно	career	An occupation undertaken for a significant period of a person's life.
квалитет	...имате још неки квалитет више...	одличан, изврстан, вредан, користан	quality	General exelence of standard or level.
класа	...искористе велику разлику у класи...	разред, слој људи	class	A set or category of things having some property or attribute in common and differentiated from others by kind, type, or quality.

класичан	...зато што је класичан обавештајни рад.	уобичајен, обичан, прави	classic	Very typical of its kind.
клијент	...узорак својим клијентима...	муштерија	client	A person or classorganization using the services of a lawyer or other professional person or company.
коенциденција	...прате две коенциденције.	поклапање, подударање	coincidence	A remarkable concurrence of events or circumstances without apparent causal connection.
кофицијент	...о кофицијентим а за обраду...	сачинитељ, сачинилац	coefficient	A multiplier or factor that measures a particular property.
колапс	...од потпуног саобрачајног колапса.	пропадање, слом, колапс	collapse	To cause something to fall down or give away.

колектор	...каналације и колекторе...	сакупљач, сабирач	collector	A person who collects things of a specified type, professionally or as a hobby.
коллекција	Четворострука ДВД коллекција...	збирка	collection	The action or process of collecting someone or something.
колорит	...а колорит на портретима...	обојеност, бојење	coloring	The process of changing the color of something by painting, dyeing, or shading it.
колумна	...у поменутој колумни...	стубац	column	A regular section of a newspaper or magazine devoted to a particular subject or written by a particular person.
комбинација	...против француске комбинације...	спајање, састављање	combination	A coordinated and effective sequence of moves.

коментар	Немам коментар. „Немам коментар“, од јутрос ми непрестално звони телефон.	објашњење, излагање	comment	A verbal or written remark expressing an opinion or reaction.
коментатор	..коментатор затим констатује...	излагач	commentator	A person who comments on events or on a text.
компанија	...радног места и да раде у компанијама.	велико предузеће	company	A commercial business.
компромис	Могућност за привремени компромис... У августу 2011. постигнут је компромис који је...	споразум, нагодба, поравнање	compromise	An agreement or settlement of a dispute that is reached by each side making concessions.
комуникација	...средства комуникације којима кућа располаже... У сваком случају он ће	споразумевање	communication	Exchanging of information.

	покушати да побољша комуникацију...			
конзумирати	...почео да конзумира...	потрошити, јести, утрошити	consume	Eat, drink or ingest food or drink.
конверзација	...када имају часове конверзације...	разговор, ћаскање	conversation	A talk, especially an informal one, between two or more people, in which news and ideas are exchanged.
конгресмен	...на скуп републиканских конгресмена...	члан Конгреса САД	congressman	A member of Congress, especially a member of the US House of Representatives.
консолидација	...у једној фази консолидације.	утврђивање, учвршћивање	consolidation	The action or process of making something stronger or more solid.
консолидовати	..након краће паузе консолидовали су се али ипак	учврстити, средити, ојачати	consolidate	Combine into a single more effective or coherent whole.

	играчи...			
конструктор	...и удружење конструктора возила...	градитељ, онај који конструираше	constructor	Build or make something.
консултација	...консултације са нашим савезницима...	саветовање	consultation	The action or process of formally constructing or discussing.
контакт	...да избегавају контакте... ...преко својих контаката у Лиону...	додир	contact	The state of physical touching.
конфузија	...у плавим дресовима била је конфузија...	збрка, сметеност, збуњеност	confusion	A situation of panic or disorder.
концензус	...да се постигне концензус.	једногласје, сагласност	consensus	A general agreement.
концепт	...само следи тај концепт...	замисао, нацрт, скица	concept	A plan or intention.
концепција	...нијансиране политичке концепције. ...има јасну концепцију...	поимање, схватање, замисао	concept	An abstract idea.

концесија	...доносе мир и концесије...	одобрење, сагласност, уступак, уступање	concession	A thing that is granted, especially in response to demands.
координата	...као валидан систем координата...	одреднице, смернице, упутство	coordinate	Bring the different elements into a harmonious or efficient relationships.
координатор	...рекао координатор радне групе.	усклађивач	coordinator	A person whom job is to organize events or activities
корумпиран	...нешто корумпирајуће наћи у лешевима...	подмитљив, покварен, развратан	corrupt	Having or showing a willingness to act dishonestly in return for money or personal gain.
корупција	...повод за систематску корупцију...	поткупљивање, подмићивање	corruption	Dishonest or fraudulent conduct by those in power typically involving in bribery.

креативан	Био је веома креативан.	маштовит	creative	Having good imagination or original ideas.
креатор	...идеја креатора.	стваралац, творац	creator	A person or thing that brings something into existence.
кредит	У то време највећи кредит...	вересија, почек	credit	The money lent or borrowed under a credit arrangement.
криминалац	...том имену хрватског криминалца.	разбојник, зликовац, злочинац	criminal	A person who has committed a crime.
критеријум	...строге УЕФ-ине критеријуме...	оцењивање, анализа	criterion	A principle or standard by which something may be judged or decided.
крузер	...капетани великих туристичких крузера...	крстарица	cruiser	A relatively fast warship larger than a destroyer and less heavily armed than a battleship. A yacht or motorboat with

				passenger accommodation, designed for leisure use.
кулминација	...да би кулминацију достигло...	врхунац	culmination	The highest or climatic point of something.
курс	...смета садашњи курс евра у односу на динар...	ток, правац, смер	course	The way in which something progresses or develops.
легенда	...куварске легенде овенчане лентом афродизијака.	предање	legend	An extremely famous notorious person.
легитиман	...да је КФОР једна легитимна оружана снага. ...да се на изборе иде на две листе што је легитиман став.	законит, званичан	legitimate	Conforming to the law or rules.
лексикон	...представљан у оквиру „Биографског лексикона“.	речник	lexicon	The vocabulary of a person, language, or branch of

				knowledge.
лига	...препреке на Лиги шампиона...	савез, друштво, удружење, заједница	league	A group of sports clubs which play with each other.
лидер	...рукометни лидер Србије...	вођа	leader	The person or team that is winning a sporting competition.
лизинг	...аутобус узет на лизинг...	изнајмљивање	leasing	Take property on lease, rent.
лимитиран	...лимитиран број министарских места...	ограничен	limited	Restricted in size, amount, or extent, few, small or short.
лифт	...кроз прозор за лифт...	дизалица	lift (BrE), elevator (AmE)	A platform or compartment housed in a shaft for raising and lowering people or things to different levels, a lift.

лиценца	...захтев за добијање лиценце...	дозвола, сагласност, допуштење	licence	A permit from an authority to own or use something, to do a particular thing, or carry on a trade.
локалитет	Прошле године на локалитету...	место, предео, положај	locality	The position or site of something.
локација	...намере да изгради хотел на локацији „Три листа дувана“...	место, положај	location	A particular place or position.
локални	Локални функционери су посебно...	месни	local	Relating or restricted to a particular area or one's neighbourhood.
магија	Магија је нестварна.	чаролија, враџбина	magic	Exceptional skill or talent.
максимум	...да сваки појединац пружи максимум...	врхунац	maximum	As great, high or intense as possible or permitted.

мандат	...непознаница колико би мандата ДЦ... ...гарантованих 10 посланичких мандата...	пуномоћје, овлашћење	mandate	An official order or commission to do something.
манипулација	Статус Косова и Метохије је одлична тема за политичку манипулацију.	управљање, руковање	manipulation	The action of manipulating in a skillful manner.
манир	Што се тиче лоших манира...	понашање	manner	A person's outward bearing or way of behaving towards others.
маркет	...као да сте у најбољем србијанском маркету...	тржиште, самопослуга	market	An open space or covered building where vendors convene to sell their goods.
масакр	...је преживео масакр у Сребреници...	крвопролиће, покољ	massacre	An indiscriminate and brutal slaughter of many people.
меморандум	Меморандум са	допис,	memorandum	A note recording

	Међународним Монетарним Фондом...	информација, представка, извештај, подсетник		something for future use.
менаџер	...спортског менаџера Звезде...	управник	manager	A person who controls the professional and business activities.
метропола	...хроникама метрополе јучерашњи дан...	престоница	metropolis	The capital or chief city of a country or region.
меч	...у реванш мечу другог кола квалификација. Меч је трајао два сата.	утакмица	match	A contest in which people teams compete against each other in a particular sport.
механизам	...најснажнијим механизмом за развијање...	уређај, апарат, машина	mechanism	A natural or established process by which something takes place or is brought about.
мистерија	...око тога мистерија...	загонетка, тајна	mystery	Something that is difficult or impossible to understand or

				explain.
МИТИНГ	...стиже глас о митингу одржаном...	састанак, скуп	meeting	An assembly of people for a particular purpose.
МОМЕНТ	...која је у једном моменту...	тренутак	moment	A very brief period of time.
МОНИТОР	...за чишћење тастатуре и монитора.	екран	monitor	A screen which displays an image generated by a computer.
МУЛТИНАЦИОНАЛ-АН	Петербург је мултинационална средина...	вишенационалан	multinational	Including or involving several countries or individuals of several nationalities.
НОМИНАЦИЈА	...и званично добио номинацију да је...	именовање	nomination	The action of nominating.
ОПЕН	Освојио је три титуле на аустралијском	турнир	open	A championship or competition with no

	опену и једну...			restrictions on who may compete.
опонент	...односно апсолутни опонент.	конкурент, супарник	opponent	Someone who competes with or opposes another in a contest, game, or argument.
опструкција	...двомесечне опструкције пословања.	спречавање, сметање, кочење	obstruction	The action of obstructing or the state of being obstructed.
опција	...као опцију за решење. ...имају опцију да на порталу...	избор, одабирање, одабир	option	A thing that is or may be chosen.
памфлет	...све чешће се завршавају памфлетима... Овај памфлет има расистички призив.	летак	pamphlet	A small booklet or leaflet.
парти	...хостесом и организаторком партија...	журка, забава, чајанка	party	A social gathering of invited guests,

				typically involving in eating, drinking, and entertainment.
партиципација	...равноправну партиципацију..	учешће, удео, суделовање	participation	The action of taking part in something.
пасивност	...пасивност га је довела до пораза.	неактивност, нерадност	passive	Accepting or allowing what happens or what others do.
пауза	...у паузи шампионата...	предах, краћи одмор	pause	A temporary stop in action or speech.
пацијент	...када тешко оболели пацијент...	болесник	patient	A person receiving or registered to receive medical treatment.
перфектан	Твоја веза са сардницима је перфектна.	беспрекоран, савршен	perfect	Having all the required or desirable elements, qualities or characteristic as good as it is possible to be.
план	Маршалов план за Америку...	нацрт, скица	plan	A detailed proposal for

				doing or achieving something.
плато	...на Теразијском платоу и у делу града...	зараван, висораван	plateau	An area of fairly level high ground.
прагматично	...да је прагматичан и да је најважнија прва утакмица.	практично, сврсисходно	pragmatic	Dealing with things sensibly and realistically.
предиспозиција	...користе физичке предиспозиције ...	склоност	predisposition	A liability or tendency to suffer from a particular condition, hold a particular attitude, or act in a particular way.
презентација	Модна презентација ексклузивних чарапа. Како сви некако у	представљање , промоција	presentation	A speech or talk in which a new product, idea or a piece of work is shown and explained to an audience.

	презентацијама као да...			
приоритет	...на овогодишњем списку приоритета... ...да међу приоритетима владе морају бити... Здравље играча треба да буде приоритет.	првенство, предност	priority	The fact or condition of being regarded or treated as more important than others.
провајдер	Провајдер Вебсенс. Инц. спровео...	добављач, снабдевач	provider	A person or thing that provides something.
провокација	...од провокација и репресија... ...позивају на максималну уздржаност и одустајање од провокације и репресије..	изазивање, подбадање, хушкање, чикање	provocation	Action or speech that makes someone angry, especially deliberately.
продуцент	...нису	режисер,	producer	A person

	контактирали продуцента филма...	редитељ		responsible for the financial and managerial aspects.
пројекат	...за коју већ постоји пројекат... ...на нашем пројекту...	скица, нацрт, предлог	project	An individual or collaborative enterprise.
пропаганда	То што је написао личи ми на пропаганду Јозефа Гебелса.	рекламирање, реклама	propaganda	Information especially of a biased or misleading nature, used to promote a political cause or point of view.
протест	...јуче су прекинули протест... Најављени протести испред...	приговор	protest	An organized public demonstration expressing strong objection to an official policy or course of action.
профит	...могућност за профит... ...после	добитак, корист, зарада	profit	A financial gain.

	значајног профита...			
профитирати	Иако су „црвено-бели“ профитирали...	зарадити, зарада, извући профит	profit	Obtain an advantage or benefit.
процедура	Он истиче да је процедура... ...рекао да је испоштовао рок и процедуру...	поступак	procedure	An established or official way of doing something.
процент	...да струја победи у том проценту.	постотак	percentage	A rate, number or amount in each hundred.
психоза	Руководство клуба није подлегло психози па није...	душевни	psychosis	A severe mental disorder.
публика	...да публика осети емоције противника...	гледаоци, слушаоци	public	Of or concerning the people as a whole.
радикални	...селектор није правио	коренит, укорењен,	radical	Relating to or affecting the

	радикалне резове.	првобитан, урођен		fundamental nature of something,.
ранг	..нижег ранга са нижом зарадом.	звање, положај	rank	A position within hierarchy of an organization or society.
ратификација	После окончања процеса ратификације ССП-а...	одобрење, потврда	ratification	The action of signing or giving formal consent to a treaty, contract, or agreement, making it officially valid.
рационалност	Увек ме занима рационалност....	разумност, прорачунљив ост	rationale	A set of reasons or a logical basis for a course action or belief.
реално	...реално очекивану победу.	истинито, право	real	Used to emphasize the significance or seriousness of a situation.
реалност	Реалност упучује да се ...	стварност, истинитост, чињеница	reality	The state of things as they actually exist, as opposed to an idealistic or

				notional idea of them.
ревизија	...направимо ревизију постојећег уговора.	преиспитивање	revision	A revised edition or form of something.
револт	...буди револт у њима.	буна, побуна, буњење	revolt	Refuse to acknowledge someone or something as having authority.
регион	...историјских локалитета у региону...	подручје, област	region	Part of a country.
регулатива	...недостатком регулативе и јасним...	правила, скуп прописа којима се нешто регулише	regulation	One of a set of explicit or understood regulations or principles of governing conduct.
регуларан	...због сумње у регуларност меча.	тачност	regular	Arranged in or constituting a constant or definite pattern.
регулисати	...области које регулишу...	средити, уредити	regulate	Control something

				especially a business activity by means of rules and regulations.
резулација	...да је понуђена резулација неопходна...	одлука, решење	resolution	A formal expression of opinion or intention agreed on by a legislative body.
рејтинг	...и са рејтингом 35 као и Источни Тимор...	гледаност, популарност	rating	A classification or ranking of someone or something
репарација	...да плате репарацију Србима...	поправка, враћање у првобитно стање	reparation	The action of making amends for a wrong one that has been done, by providing payment.
репутација	...“Викиликс“ и да је репутација тог Веб сајта...	углед, достојанство, част	reputation	The beliefs or opinions that are generally held about someone or something.

респект	...није имао респекта... ...али и направила тим за респект.	поштовање, уважавање	respect	A feeling of deep admiration for someone or something elicited by their abilities, qualities, or achievement.
ресурси	...квалитету хране и природним ресурсима...	средство, извор	resource	A country's collective means of supporting itself.
рецесија	...крај економске рецесије...	опадање, узмак	recession	A period of temporary economic decline.
ривали	...где ће ривали европских вицешампиона.. .	супарници, противници	rivals	A person competing with another person for the same objective.
ривалство	...ривалство међу странкама...	супарништво	rivalry	Competition for the same objective or for superiority in the

				same field.
руиниран	Имање је било напуштено и руинирано.	уништен, разорен	ruined	Reduced to a state of decay.
сатисфакција	Правну сатисфакцију добили... ...добили моралну сатисфакцију...	удовољавање, задовољење	satisfaction	Fulfilment of one's wishes, expectations, or needs.
сегмент	...само у оном сегменту... У том сегменту игре... ...као важан сегмент...	део, исечак	segment	Each of the parts into which something is or may be provided.
сектор	...услугу у том сектору...	део, одељак	sector	An area that is distinct from other areas or portions.
секција	Спортски директор кошаркашке секције Бајерна...	одсек, одељење	section	Divide into sections.

селекција	...у младу селекцију...	избор, одабир, изабрати	selection	The action or fact of carefully choosing someone or something as being the best or most suitable.
сертификат	...продужава важење сертификата само ако су поштоване... ...међународни м сертификатом за исправност хране. ...a sadnice sa sertifikatom dobijene su ...	потврда, уверење, сведочанство	certificate	An official document attesting a fact.
сеф	...затворила сеф једне банке.	каса	safe	Strong fireproof cabinet with a complex lock for the storage of valuables.
силуета	...заносне силуете...	обрис	silhouette	The dark shape and outline of someone or something

				visible in restricted light against a brighter background.
симбол	...најупечатљив и-јих симбола Новог Сада... ...бити истакнути само симболи ОЕБС-а...	ознака, знак, обележје	symbol	A thing that represents or stands for something else.
ситуација	...упоређујући ситуацију из маја...	околност, стање	situation	A set of circumstances in which one finds oneself, a state of affairs.
скандал	...међународног еколошког скандала... Летошњи скандал на...	брука	scandal	An action or event regarded as morally or legally wrong.
скаут	...њега су вечерас поново пратили скаути.	истраживач, извиђач	scout	Look for suitably talented people for recruitment.
скептицизам	...ипак показује дозу скептицизма...	схватање које сумња у могућност сазнања	scepticism	A skeptical attitude, doubt as to the truth of something.

	...најмања сенка скептицизма у Унији...			
солуција	...од две лоше солуције	решење	solution	A means of solving a problem or dealing with a difficult situation.
спектакуларно	...донела спектакуларна инаугурација...	упадљиво, уверљиво	spectacular	In an impressive, dramatic, or eye-catching way.
спектар	...десног политичког спектра...	распоред, разноврсност	spectrum	Used to classify something in terms of its position on a scale between two extreme points.
спонзор	...спонзорска икона без премца... ...и доста нових спонзора...	покровитељ	sponsor	A person or organization that pays for or contributes to the cost involved in staging a sporting or artistic event in return for

				advertising.
спринтер	До немогућег дуела најбржег спринтера и...	тркач	sprinter	An athlete who races over short distances.
стартовати	...које су заједно стартовале сениорке...	полазити, поћи	start	Use a particular point, action or circumstance as an opening for a course of action.
статуа	...како би се уверили да статуа...	кип	statue	A carved or cast figure of a person or animal.
стратег	Стратег вицешампиона Европе...	заповедник, који унапред планира	strategist	A person skilled in planning action or policy, especially in war or politics.
субвенција	На један евро субвенција инвеститорима..	помоћ, испомоћ	subvention	A grant of money, especially from a government.
суверен	...основни принцип поштовања суверинитета...	назависан	sovereign	The authority of a state to govern itself or another state.
сукцесивно	...почети да објављујемо сукцесивно...	узастопно, следеће	successively	Immediately one after another.

сфера	...САД у сфери нуклеарне безбедности.	делокруг, подручје рада, надлежност	sphere	An area of activity, interest or expertise, a section of society or an aspect of life distinguished and unified by a particular characteristic.
сцена	...можете ли да замислите ту сцену...	бина, позорница	scene	An incident of a specified nature.
таленат	...притискују јединствен таленат и способност.	даровитост, дар	talent	Used to indicate that something is done enthusiastically
талентован	...има талентоване играче...	надарен, обдаре, даровит	talented	Having a natural aptitude or skill for something.
театар	...да је театар храм...	позориште	theatre	A building or outdoor area in which plays and other dramatic performances are given.
тензија	...биће праћене политичким тензијама.	напетост, напрегнутост	tension	A strained political or social state or relationship.

	Како би смањили тензије земљи...			
тестамент	...оставио могућност у тестаменту...	завет, опорука, последња жеља	testament	A person's will.
тинејџер	Као тинејџер био сам дубоко дирнут...	омладинац	teenager	A person aged between 13 and 19 years.
толеранција	...усмерена је на толеранцију.	трпељивост, сношљивост	tolerance	The ability or willingness to tolerate the existence of opinions or behaviors that one dislikes or disagrees with.
транзиција	...погрешно одабраног модела транзиције	прелаз	transition	The process of changing from one state or condition to another.
тренд	...актуелне трендове...	помодарство, тежња, правац, склоност	trend	A general direction in which something is developing or changing.

третман	...чудотворни третмани само њима знани...	поступак, обрада	treatment	Used to indicate that something is done enthusiastically.
тријумфовати	Шпановићева је тријумфовала након...	победити	triumph	A great victory or achievement.
трик	Изводили су атрактивне трикове...	обмана, опсена, лукавство	trick	A cunning act or scheme intended to deceive or outwit someone.
трон	Трон намењен европском фудбалском...	престо	throne	A ceremonial chair for a sovereign, bishop, or similar figure.
урбани	...увек у раскораку између традиционалног и урбаног	градски	urban	In relating to a town or city.
униформност	...а ред захтева униформност.	једноличност, једнообразност	uniformity	The quality or state of being uniform.

фаворит	Наравно, Белгија је фаворит.	миљеник, штићеник,, онај који има највише изгледе за победу	favourite	The competitor thought most likely to win a game or contest.
фактички	Иако таква подела фактички постоји на терену...	чињенични, стварни	factive	Denoting a verb that assigns the status of an established fact to its object.
фан	...али не у употреби видео камера „фанова“ на стадиону...	обожавалац	fan	A person who has a strong interest in or admiration for a particular person or thing.
фаталан	..проузрокује фаталан исход.	кобан, смртоносан	fatal	Causing death.
фер	...пун стадион и фер понашање...	праведан, частан, поштен	fair	Treating people equally without favouritism or discrimination.
финиш	Од финиша треће четвртине...	крај, циљ, завршетак	finish	Bring to an end, complete.
фокусиран	...такође бити фокусиран до последњег	усредсређен	focused	The center of interest or activity.

	меча.			
форсирати	Нисмо целог лета форсирали брзу игру.	запети, запињати, нагонити	forcing	Achieve or bring about something by effort.
фрагмент	...уклоњени су фрагменти...	парче, комад	fragment	A small part broken off or separated from something.
фраза	Та фраза је...	израз	phrase	A small group of words standing together as a conceptual unit, typically forming a component of a clause.
фракција	...испоруку оружја шиитским фракцијама...	делић, одломак, парче	fraction	A small or tiny part.
фронт	...темпо на неколико фронтова.	бојиште	front	The side or part of an object that presents itself to view or that is normally seen or used first; the most forward part of something.

фуриозно	Новак је фуриозно почео меч.	бесно, помамно	furious	Full of anger or energy, violent or intense.
хаос	...јер на нашем тржишту влада хаос. ...одговара стање хаоса.	метеж, неред, збрка	chaos	Complete disorder and confusion.
хостеса	...хостесом и организаторком ...	домаћица, газларица	hostess	A woman employed to welcome and entertain customers at a night club or bar.
хотел	...елитном клубу каирског хотела.	гостионица, кафана	hotel	An establishment providing accommodation.

холокауст	...као што је холокауст...	уништење, сатирање, геноцид	holocaust	Destruction or slaughter on a mass scale, especially caused by fire or nuclear war.
церемонија	...церемонија откривања статуе...	обред, свечаност	ceremony	The ritual observances and procedures required or performed at grand and formal occasion.
џекпот	...готово урнебесно налик на „џекпот“ добитку.	добитак	jackpot	Win a jackpot.
шампион	...наш шампион је остварио минималну победу...	првак	champion	A person or team who has surpassed all rivals in a sporting contest or other competition.
шок	...уследио је шок...	удар, судар, потрес	shock	A sudden upsetting or surprising event or experience.

8.4 ПРИЛОГ 4

Табела 13

Листа условно оправданих англицизама из дневног листа Политика у периоду од 03.07.2006. до 03.07. 2016.године

Англицизам	Српски преводни еквивалент	Контекст употребе англицизма	Изворна енглеска реч	Основно значење на изворном енглеском језику
агенција	Установа, заступништво.	<i>Агенција</i> има начина да заштити купца.	agency	A business or organization providing a particular

				service.
агонија	Самртне муке, умирање, издисање.	...прекинуо <i>агонију</i> и жртвовао ЛДП да би...	agony	Extreme physical or mental suffering.
аклиматизација	Сакупљање, нагомилавање талога и трошног материјала.	...су <i>аклиматизацију</i> обавили у олимпијском селу.	acclimatize	Become accustomed to a new climate or new conditions; adjust.
акредитација	Писмено овлашћење	...и добија <i>акредитацију</i> да извештава.	accreditation	The action or process of officially recognizing someone as having a particular status or being qualified to perform a particular activity.
активан	Радан, вредан, жив	..био врло <i>активан</i> .	active	Characterized by busy or lively activity.
акумулација	Нагомилавање, скупљање	..на обали Гружанске <i>акумулације</i> ...	accumulation	The acquisition or gradual gathering of

				something.
алтернатива	Наизменично	..братство и јединство нема <i>алтернативу</i> .. Зауставимо причу о Европи без алтернативе...	alternative	One of two or more available possibilities.
амбасада	Дипломатско представништво у другој земљи	...запослени у <i>амбасадама</i> који се...	embassy	The official residence or offices of an ambassador.
амбиције	Частољубље, славољубивост, жеља да се постигне неки цињ.	...али <i>амбиције</i> су му шампионске.	ambition	A strong desire to do or achieve something.
ансамбл	Целина, скуп, заједница, група музичара.	..новоименовани директор <i>ансамбла</i> ..	ensemble	A group of musicians, actors, or dancers who perform together.
апсолутно	Које важи само за себе, потпуно.	...данас да <i>апсолутно</i> не постоји...	absolutely	With no qualification, restriction, or limitation; totally.
архипелаг	Острвље	Овај мали	archipelago	An extensive

		<i>архипелаг..</i>		group of islands.
архитекта	Градитељ, школовани грађевинац, неимар, творац	..аустријски <i>архитекта</i> Борис Подрека..	architect	A person who designs buildings.
аспект	вид, гледиште, изглед	...сваки аспект нашег фестивала...	aspect	A particular part or feature of something.
атракција	Привлачење сила, привлачење	...остало само <i>атракција</i> ...	attraction	The action or power of evoking interest in or liking for someone or something.
аут	Изван, напоље, ван	..да досуди <i>аут</i> ..	out	Outside the designated playing area.
аукција	Продаја робе јавним надметањем , лицитација	На <i>аукцији</i> у Кливледу...	auction	A public sale in which goods or property are sold to the highest bidder.
афера	Нечастан или неприличан посао, спор, сукоб	...у немилости савеза због <i>афере</i> која је недавно избила.	affair	Matters of public interest and importance.
бараж	Препрека, брана, или	...које води у	barrage	An

	одигравање утакмица које су у предтакмичењу постигле једнак број бодова.	<i>баражиз</i> квалификације...		overwhelming number of questions, criticisms, complaints, etc. delivered simultaneously or in rapid succession.
бизнис	Уносни посао	..мушком свету <i>бизниса</i> понашају као мушкарци..	business	A person's regular occupation, profession, or trade.
бизнисмен	Трговац	..рекао један амерички <i>бизнисмен</i> ..	businessman	A man who works in commerce, especially at executive level.
бирографија	Бирографски систем управљања	...да омогући <i>бирографија</i> ...	bureaucracy	A system of government in which most of the important decisions are taken by state officials rather than by elected representative

				s.
бонус	Додатак, награда, исплата изнад утврђене висине зараде.	...нисмо ушли у <i>бонус</i> ...	bonus	An extra and unexpected advantage.
булевар	Шеталиште, авенија, главна улица.	Тражимо да наш <i>булевар</i> ..	boulevard	A wide street in a town or city.
ветеран	Стари, пензионисани војник, искусан борац у рату	..додатне реакције ратних <i>ветерана</i> .	veteran	A person who has had long experience in a particular field.
волонтер	Добровољац	...Користило пет <i>волонтера</i> ...	volunteer	A person who freely offers to take part in an enterprise or undertake a task.
дебата	Дискусија	Спремни смо на јавну <i>дебату</i> и сматрамо...	debate	An argument about a particular subject, especially one in which many people are involved.
деликатна	Нежна, фина	...и довеле Србију у <i>деликатну</i> ситуацију.	delicate	Requiring sensitive or careful

				handling.
дериват	Изведен	..стандарде за ову врсту <i>деривата</i> .	derivative	A substance that is derived chemically from a specified compound.
дефанзива	Одбрамбени начин ратовања, повлачење.	Квалитетна <i>дефанзива</i> (само осам примљених...)	defensive	Relating to or intended as defence.
диверзификациј а	Уношење промена, разлика, разноврсности	..се бавимо <i>диверзификацијом</i> траса..	diversification	The action of making or becoming more diverse or varied.
динамика	Редослед промена, распоред по коме се одвија неки процес.	..поступак који има <i>динамику</i> ..	dynamics	The forces or properties which stimulate growth, development, or change within a system or process.
доза	Узета количина нечега	Према званичним подацима за пумпице <i>дозе</i> ...	dose	A quantity of a medicine or drug taken or recommended to be taken at

				a particular time.
доктрина	Наука, умешност	..нову војну <i>доктрину</i> ..	doctrine	A stated principle of government policy, mainly in foreign or military affairs.
документација	Скуп докумената	Иначе сва документација стиже нам...	documentation	Material that provides official information or evidence that serves as a record.
драстично	Грубо, сирово, жестоко, неумерено	Она је претекла у <i>драстично</i> ..	drastically	In a way that is likely to have a strong or far-reaching effect.
драстично	Почети снажно да делује	Уефа ће размотрити <i>драстичну</i> казну.	drastically	In a way that is likely to have a strong or far-reaching effect.
дриблинг	Вешто водити лопту	И тај <i>дриблинг</i> је	dribble	Take (the

		овако изведен.		ball) forwards past opponents with slight touches of the feet or the stick, or (in basketball) by continuous bouncing.
дубл	Пар, спортски пар	..конкуренцији <i>дублова</i> пошто су данас...	double	Game or competition involving sides made up of two players.
ембарго	Забрана увоза	..која је настала због <i>ембарга</i> на пласман...	embargo	An official ban on any activity.
емоције	Осећајност, узбудљивост.	..већ познату ситуацију „управљању <i>емоцијама</i> “ ..	emotions	A strong feeling deriving from one's circumstances .
епохалан	Врло значајан, знаменит	...дошле су до <i>епохалног</i> резултата...	epochal	Forming or characterizing an epoch; epoch-making.

иницијатива	Самосталан, подстицај	..против корупције подноси <i>иницијатива..</i>	initiative	An act or strategy intended to resolve a difficulty or improve a situation; a fresh approach to something.
инстанца	Сваки појединачни степен у хијерархијском систему.	...судске <i>инстанце</i> готово по правилу...	instance	
интервју	Разговор, разговор са јавном личношћу	У повећем <i>интервјуу</i> данашњем..	interview	A conversation between a journalist and a person of public interest.
кадет	Спортиста млађег узраста	<i>Кадети</i> (16) играју на континенталној...	cadet	A young trainee in the armed services or police force.

кампања	Поход (у војном смислу), организована акција.	..стварност из предизборне <i>кампање</i> ..	campaign	An organized course of action to achieve a goal.
кантон	Издајање, одвајање, издвојеност	...укључујући било какаво облик кантона или аутономије.	quarantine	Put (a person or animal) in quarantine.
капацитет	Запремина, пространост, количина смештајног простора	..нуклеарних <i>капацитета</i> Ирана..	capacity	The amount that something can produce.
катастрофа	Пропаст	..све више личи на <i>катастрофу</i> ..	catastrophe	An event causing great and usually sudden damage or suffering; a disaster.
колонија	Насеобина, насеље, подручје без суверенитета	..острвом као <i>колонијом</i> ..	colony	A country or area under the full or partial political control of another country and occupied by settlers from

				that country.
комерцијални	Трговачки који добро пролазе на тржишту.	...могућу <i>комерцијалну</i> цивилну улогу...	commercial	Concerned with or engaged in commerce.
комесар	Повереник, службени лице са посебним овлашћењима.	.. <i>комесар</i> надлежан за проширење..	Commissioner	A person appointed to a role on or by a commission.
комесар	Надзорник, помоћник	..са Европским <i>комесаром</i> ..	commissioner	A person appointed to a role on or by a commission.
конвенција	Правила, обичај	..са аспекта Европске <i>конвенције</i> ..	convention	An agreement between states covering particular matters, especially one less formal than a treaty.
конструкција	Пројектовање склопа , уређаја, објекта	...новоизграђене кровне <i>конструкције</i> на стадиону...	construction	The action of building something, typically a large structure.
корелација	Међусобни однос, узајамна зависност	...изазови у <i>корелацији</i> са питањем...	correlation	A mutual relationship or connection

				between two or more things.
корпорација	Удружење, еснаф	<i>Корпорација „Гугл“ бележи..</i>	corporation	A large company or group of companies authorized to act as a single entity and recognized as such in law.
кредит	Давање робе, новца, позајмица, вересија.	<i>...још увек има кредит код тренера...</i>	credit	Good reputation.
криза	Стање нестабилности, ратова	<i>...решења за тренутну кризу на северу Косова...</i>	crisis	A time when a difficult or important decision must be made.
лига	Друштво, заједница	Такмичење у Супер лиги, и Српским лигама...	league	A group of sports clubs which play each other over a period for a championship.
листинг	Излиставање, списак са рачунара	<i>...речено листинга телефонских разговора...</i>	listing	An entry in a list or register.

малверзација	Недозвољена радња с новцем, утаја, превара	...пријава због <i>малверзација</i> са средствима...	malversation	Corrupt behaviour in a position of trust, especially in public office.
мандат	Пуномоћје, овлашћење	..истицао <i>мандат</i> ..	mandate	An official order or commission to do something.
манифестација	Јавне приредбе	<i>Манифестација</i> је симболично почела...	manifestation	An event, action, or object that clearly shows or embodies something abstract or theoretical.
маргине	Дозвољена граница	..-али на <i>маргинама</i> скупа приметна је...	margin	The edge or border of something.
максимум	Горња граница, највећа вредност	...да ћемо пружити <i>максимум</i> у овом тренутку.	maximum	The greatest amount, extent, or intensity possible, permitted, or recorded.
ментор	Наставник, наставник	..одељење у којем је	mentor	An

	који усмерава и надгледа кандидата.	организован <i>менторски..</i>		experienced person in a company or educational institution.
мисија	Посланство, задатак, циљ или улога која се схвата као врло значајна за велики број људи.	..вероватно досад дајделикатнију <i>мисију</i> -дводневна посета..	mission	An important assignment given to a person.
монитор	Компјутерски екран, апарат у ТВ студију.	Када је реч о <i>мониторима</i> у југословенском и...	monitor	A device used for observing, checking, or keeping a continuous record of something.
мотивација	Побуда, скуп подстицаја	..је силно <i>мотивисана..</i>	motivation	A reason or reasons for acting or behaving in a particular way.
номинација	Именовање, наименовање	...иницирана <i>номинација</i> за Нобелову...	nomination	The action of nominating or state of being nominated.
носталгија	Чезња за завичајем	Наравно да има тренутака <i>носталгије...</i>	nostalgia	A sentimental longing or wistful

				affection for a period in the past.
нотар	Службено лице овлашћено да издаје исправе, оверава документа.	...званично радно време <i>нотара</i> ...	notary	A person authorized to perform certain legal formalities, especially to draw up or certify contracts, deeds, and other documents for use in other jurisdictions.
опозиција	Противничка страна, противници	Такву <i>опозицију</i> држи без обзира..	opposition	A group of opponents, especially in sport, business, or politics.
оптимизам	Ведрост, ведрина	С пуно <i>оптимизма</i>ипак зрачи ОПТИМИЗМОМ	optimism	Hopefulness and confidence about the future or the success of something.

оптимиста	Пун оптимизма	Имају право да буду <i>оптимисти...</i>	optimist	A person who tends to be hopeful and confident about the future or the success of something.
парадокс	Особина, необична или чудна мисао	...али могу и сам да осетим <i>парадокс</i> у одговору...	paradox	A seemingly absurd or contradictory statement or proposition which when investigated may prove to be well founded or true.
платформа	Раван узвишен простор, подијум, полазна тачка.	..су са <i>платформом</i> коју је влада усвојила.	platform	The declared policy of a political party or group.
плејмејкер	Организатор, градитељ игре	<i>Плејмејкер</i> ФМП-а Филип Човић..	playmaker	A player in a team game who leads attacks or brings other players on the same side into

				a position from which they could score.
портрет	Слика или цртеж поједине особе	..а колорит на <i>портретима</i> ..	portrait	A painting, drawing, photograph, or engraving of a person, especially one depicting only the face or head and shoulders.
постулат	Полазиште	..да је то <i>постулат</i> неке будућности.	postulate	A thing suggested or assumed as true as the basis for reasoning, discussion, or belief.
пресинг	Упоран	...и <i>пресинг</i> на средину терена Србије...	pressing	Requiring quick or immediate action or attention.
провинција	Покрајина, предео.	..права Срба у <i>провинцији</i> ..	province	A principal administrative division of a

				country.
протест	Оштар, енергични приговор.	...посећивали антивладине <i>протесте...</i>	protest	An organized public demonstration expressing strong objection to an official policy or course of action.
процесуиран	Отворити процес, подвргнути правном судском поступку.	...није <i>процесуиран...</i>	process	A summons or writ requiring a person to appear in court.
реакција	Против дејство	..што је изазвало додатне <i>реакције..</i>	reaction	Something done, felt, or thought in response to a situation or event.

ревизор	Поправљач, исправљач	..контролише независни <i>ревизор</i> ..	reviser	A person who reconsiders and amend (something), especially in the light of further evidence or to reflect a changed situation.
ревизија	Контрола, провера рада.	...наставити <i>ревизију</i> реформи која спроводи...	revision	The action of revising.
револтирани	Побуњени, побуна, устанак	„ <i>Револтирани</i> смо и незадовољни решењем...	revolted	Refuse to acknowledge someone or something as having authority.
регистрација	Уношење, уписивање у регистар.	...поново промени <i>регистрацију</i> сајта...	registration	Registration
регрут	Војник који је тек почео да служи војни рок.	...проводила <i>регруте</i> , оружје...	recruit	A person newly enlisted in the armed forces and not yet fully trained.

резолуција	Став, одлука	..верзије америчко-британског предлога <i>резолуције..</i>	resolution	A formal expression of opinion or intention.
реинтеграција	Припајање	..има план за <i>реинтеграцију</i> Косова.	reintegration	The action or process of restoring elements regarded as disparate to unity.
репортер	Новинар који снима репортажу	... <i>репортер</i> се јавио са лице места...	reporter	A person who reports.
репутација	Углед, глас	...“Викиликс“и да је <i>репутација</i> тог Веб сајта...	reputation	The beliefs or opinions that are generally held about someone or something.
ресторан	Кафана, крчма, гостиона.	У кафићима и <i>ресторанима..</i>	restaurant	A place where people pay to sit and eat meals.
реторика	Говорничка вештина , вештина усменог и писменог изражавања	...да зауставимо сваку врсту <i>реторике</i> која би ...	rhetoric	Language designed to have a persuasive or impressive effect.

режим	Управа, управљање	..свргавање <i>режима</i> у Багдаду..	regime	A government, especially an authoritarian one.
рунда	Фаза, етапа, круг.	..проласку у наредну <i>рунду</i> квалификација..	round	Each of a succession of stages in a competition, in each of which more candidates are eliminated.
самит	Састанак на врху, конференција највиших државник двеју или више земаља или влада.	..уочи децембарског <i>самита</i> ЕУ..	summit	A meeting between heads of government.
сегмент	Део нечега, одвојени, удаљени, одстрањени део целине	...доказао у тим сегментима...	segment	Each of the parts into which something is or may be divided.
селектор	Одабирач, пребирач у спорту.	..нови је <i>селектор</i> репрезентације..	selector	A person appointed to select a representative team in a

				sport.
симултана акција	Поновљена акција, изводи се у исто време, истовремен, наговорен,	...је позвао на координисану и <i>симулану</i> акцију...	simultaneous action	Occurring, operating, or done at the same time.
сингл	Сам, једини.	.. <i>синглова</i> је од касних деведесетих..	single	Only one; not one of several.
синдром	Аномалије које се јављају после болести	...због аутоимуне болест Сјогренов <i>синдром</i> .	syndrome	A group of symptoms which consistently occur together, or a condition characterized by a set of associated symptoms.
синоним	Сродица	Круг је синоним за неформални осуђенички систем(Н.О.С.).	synonym	A word or phrase that means exactly or nearly the same as another word or phrase in

				the same language.
смеч	Јак ударац	..али нема ту претерано јаких <i>смечева</i> .	smash	Hit or attack (someone) very violently. Hit (the ball) forcefully from a position near the net so that it moves downward into the opposite court.
солидарни	Узајамно одговоран, заједнички.	...увођења <i>солидарног</i> пореза...	solidary	Characterized by solidarity or coincidence of interests.
спектакл	Призор	..али још већи <i>спектакл</i> ..	spectacle	A visually striking performance or display.
стационирање	Постављање, сместити, смештати, одредити	...није дозвољено <i>стационирање</i> ...	station	The place where someone or something stands or is placed on

				military or other duty.
субвенција	Једнократна помоћ државе	Ни један евро <i>субвенције</i> инвеститорима...	subvention	A grant of money, especially from a government.
суспендован	Обустављен	.. <i>суспендовани</i> због парних картона.	suspended	Imposed by a judge or court but not enforced as long as no further offence is committed within a specified period.
суспензија	Привремено удаљавање с посла	...привремено је <i>суспендован</i> ...	suspension	The action of suspending someone.
таблоид	Сензационалистички новине, трачерске новине.	..два дана пошто је <i>таблоид</i> ..	tabloid	A newspaper having pages half the size of those of the average broadsheet, typically popular in style and

				dominated by sensational stories.
тенденциозни	Који има посебну, нарочиту, често прикривену намеру, злонамеран.	...прибавило <i>тенденциозни</i> епитет...	tendency	An inclination towards a particular characteristic or type of behaviour.
трансфер	Премештај, прелазак играча	..његов <i>трансфер</i> износи око.. Са трансферним средствима републике.	transfer	Move to another team.
третман	Начин поступања у некој ситуацији.	...имали су добар <i>третман</i> ...	treatment	The manner in which someone behaves towards or deals with someone or something.
увертира	Покушај, понуда, увод у оперу	<i>Увертира</i> за други део приче је Салваторијева коначна одлука..	overture	An orchestral piece at the beginning of an opera, play, etc.

фаворит	Онај који има највеће изгледе за победу, мињеник	Апсолутни <i>фаворит</i> био је..	favourite	The competitor thought most likely to win a game or contest, especially by people betting on the outcome.
фондација	Оснивање, утемељење нечег новог	...чија приватна <i>фондација</i> привлачи...	foundation	An institution established with an endowment, for example a research body or charity.
форум	Скуп	..извештају Светског економског <i>форума</i> ..	forum	A meeting or medium where ideas and views on a particular issue can be exchanged.
фрижидер	Хладњак, електрични хладњак.	..шта “не пипају“ у <i>фрижидеру</i> ..	refrigerator	Modern refrigerators generally make use of the cooling effect.

хендикеп	Недостатак, отежавајућа околност.	...крив за <i>хендикеп</i> наше деце... bnnnnnnnn	handicap	A condition that markedly restricts a person's ability to function physically, mentally, or socially.
хепиенд	Срећан крај	...али <i>хепиенд</i> је изостао.	happy ending	An ending in a novel, film, etc., in which the plot achieves a happy resolution.
хронологија	Временски редослед догађаја.	Или да погледамо <i>хронологију</i> ...	chronology	The arrangement of events or dates in the order of their occurrence.
хумор	Врста ироније, обликовање доживљаја.	...никад не губи смисао за <i>хумор</i> ...	humor	The ability to express humour or amuse other people.
церемонија	Свечаност по утврђеним правилима.	Традиционална <i>церемонија</i> проглашавања...	ceremony	A formal religious or public

				occasion, especially one celebrating a particular event, achievement, or anniversary.
цивил	Обични грађанин	...да отворе врата <i>цивилима...</i>	civilian	A person not in the armed services or the police force.
џекпот	Добитак у покеру, главни згодитак на машини за коцкањеналик „џек- <i>пот</i> “ добитку.	jackpot	Win a jackpot.
џокер	Карта која нема боју нити вредност	..био нека врста „џокера“.	joker	A playing card, typically bearing the figure of a jester, used in some games as a wild card.

Српски преводни еквиваленти су преузети из речника Велики речник страних речи и израза – Клајн, И., Шипка, М.

Изворно значење англицизама преузето је из речника *Oxford English-serbian student's dictionary* и са сајта <https://en.oxforddictionaries.com/>

Прилог 2

Изјава о ауторству

Потписани Миљан Миљковић

Број индекса 19

Изјављујем

да је докторска дисертација под насловом

Семантичко-прагматичка оправданост употребе англицизама у дневном листу „Политика“ од 2006. до 2016. године

*резултат сопственог истраживачког рада

*да предложена дисертација у целини ни у деловима није била предложена за добијање било које дипломе према студијским програмима других високошколских

установа,

*да су резултати коректно наведени и

*да нисам кршио ауторска права и користио интелектуалну својину других лица.

У Косовској Митровици _____

Потпис докторанта

Прилог2

Изјава о истоветности штампане и електронске верзије

докторског рада

Име и презиме аутора: Миљан Миљковић

Број индекса: 19

Студијски програм

Наслов рада: **„Сематичко- прагматичка оправданост употребе англицизама у дневном листу „Политика“ од 2006. до 2016. године.**

Ментор: проф. емеритус Слободанка Ђолић

Потписани/а _____

Изјављујем да је штампана верзија мог докторског рада истоветна електронској верзији коју сам предао за објављивање на порталу Дигиталног репозиторијума **Универзитета у Приштини, са привременим седиштем у Косовској Митровици.**

Дозвољавам да се објаве моји лични подаци везани за добијање академског звања доктора наука, као што су име и презиме, година и место рођења и датум одбране рада.

Ови лични подаци могу се објавити на мрежним страницама дигиталне библиотеке у електронском каталогу и у публикацијама Универзитета у Приштини, са седиштем у Косовској Митровици.

У Косовској Митровици _____

Прилог3

Изјава о коришћењу

Овлашћујем Универзитетску библиотеку да у Дигитални репозиторијум Универзитета у Приштини, са привременим седиштем у Косовској Митровици и Национални репозиторијум докторских дисертација унесе моју докторску дисертацију/писани део докторског уметничког пројекта под насловом:

Семантичко-прагматичка оправданост употребе англицизама у дневном листу „Политика“ од 2006. до 2016.године.

које је моје ауторско дело.

Дисертацију/писани део уметничког пројекта са свим прилозима предао сам у електронском формату погодном за трајно архивирање.

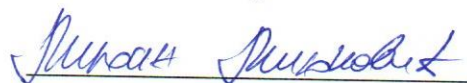
Моју докторску дисертацију /писани део уметничког пројекта похрањену у Дигитални репозиторијум Унивртзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици и Национални репозиторијум докторских дисертација могу да користе сви који поштују одредбе садржане у одабраном тиму лиценце Креативне заједнице (Creative Commons) за коју сам се одлучио.

1. Ауторство
2. Ауторство-некомерцијално
3. Ауторство-некомерцијално-без прераде
4. Ауторство-некомерцијално-делити под истим условима
5. Ауторство-без прераде
6. Ауторство-делити под истим условима

(Молимо да заокружите једно од шест понуђених лиценци, кратак опис лиценце дат не на полеђини листа).

У Косовској Митровици

Потпис докторанта

1. Ауторство-Дозвољавате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштење дела, и прераде, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце, чак и у комерцијалне сврхе.Ово је најслободнија од свих лиценци.
2. Ауторство-некомерцијално.Дозвољавате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, и прераде, ако се наведе име аутора на лични одређен од стране аутора или даваоца лиценци. Ова лиценца дозвољава комерцијалну употребу дела.
3. Ауторство-некомерцијално-без прераде. Дозвољавате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, без промена, преобликовања или употребе дела у свом делу, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценци. Ова лиценца не дозвољава комерцијалну употребу дела. У односу на све остале лиценце, овом лиценцом се ограничава највећи обим права коришћења дела.
4. Ауторство-некомерцијално-делити под истим условима. Дозвољавате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, и прераде, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце и ако се прерада дистрибуира под истом или сличном лиценцом. Ова лиценца не дозвољава комерцијалну употребу дела и прераде.
5. Ауторство-без прераде. Дозвољавате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, без промена, преобликовања или употребе дела у свом делу, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценци. Ова лиценца дозвољава комерцијалну употребу дела.
6. Ауторство- делити под истим условима. Дозвољавате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, и прераде, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца и ако се прерада дистрибуира под истим или сличном лиценцом. Ова лиценца дозвољава комерцијалну употребу дела и прерада. Слична је софтверским лиценцама, односно лиценцама отвореног кода.

Прилог 4

Биографија аутора

Миљан Миљковић рођен је 10.02.1985. године у Косовској Митровици. Основну школу завршио је у родном месту Врница као носилац Вукове дипломе. Средњу медицинску школу завршио је у Косовској Митровици. Основне академске студије завршио је 2008. године на Филозофском факултету Универзитета у Приштини – Косовској Митровици на катедри за енглески језик и књижевност. Године 2008. уписао је мастер студије на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, а 2011. одбранио је мастер рад под називом: *''Англицизми у јавним медијима на простору Косова и Метохије''* на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду. Просек оцена на мастер студијама је 8.50.

Миљан је активан у погледу научно-истраживачког рада, примењена лингвистика, контактна лингвистика и социолингвистика представљају сферу његовог интересовања. Аутор је више стручних радова.

Од 2006 – 2011.године радио је као професор енглеског језика у основној школи. Положио државни-стручни испит за професора енглеског језика.

Од 2009. године изабран је за сарадника у настави на Учитељском факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Лепосавићу, такође као сарадник у настави радио је и на Природно-математичком факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.

Од 2015. године биран је у звање наставника страног језика на Учитељском факултету у Призрену – Лепосавићу, Универзитета у Приштини – Косовској Митровици.